

ଭୂମି ୧୮୮୦



Rs 5.00





ହଁ, ଯଦି ତମାକୁ ଦେଖେ ତ ତାହା ଶୁଭର ଦେଖେ ! ତୁମର କଣ  
 କରୁଛା ? ପାଠକରେ ? କରୁଛୁ ଯଦି ? ତା ଦୋଷିଏ ମଧ୍ୟ  
 କରୁଛୁ ? ସେ ଯାହା ଦେଖିବା ପାଇଁ ତାକୁ ତ ତୁମେ ତଳେ ହୋଇ  
 କଣି ପାରିବ । କାହାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କର ବାଲକ୍ଷେପ ଚିପିଯାଏ ପ୍ରକାର ତ  
 କୁହୁମାତ୍ର ପାଇଁ କିଛି । ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ସୁଦ୍ଧା ଏହି ବାଲକ୍ଷେପ  
 ସେହିଠାରେ ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ କୁହୁ ପ୍ରକାର ତମାକୁ ଯାଅ ।  
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦୋଷରେ କାହାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କର ଶାଖାରେ ତମାଦେଇ ପୁଣି  
 ମଧ୍ୟ ତଳେ ତମାଦେବା ଅସମ୍ଭବ କର । ଦେଖିବ, କୁହୁ ତମା ହୋଇ  
 କିପରି ବର୍ତ୍ତା ଯାକିଛି—କାହାକୁ ତା' ଗହଳ ଅମେ ତ ପୁଣି ତଳେ ହୋଇ  
 କୁହୁ ଦେଖୁ, ଦେଖୁଥାଉ । ଦେଖିବ ଶୁଦ୍ଧ ମନସ୍ତାପର କରମ  
 କଣିବାବ ହୋଇ ତୁମେ ଶାନ୍ତ ଯାଉଛ ।  
 ଦେଖିବ ତ—କାହା ଶୁଭର କିପରି ଦେଖେ ମତାଦାତା ? ତା' ଗହଳ  
 ଦେଖିବ ଦେଖିବ ତ ହୋଇ କିପରି ତମାଦେବା ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଦାହାତ  
 ଶିଖିବ, କୁହୁ କି ?  
 କରମ କୁହୁ ଦାହାତ ପାଇଁ କାହାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କର ବାଲକ୍ଷେପ ଦେଖିବ  
 ଶାଖାକୁ ଶୁଭର । ଅମର ଅନ୍ୟତମ କିପରି ପ୍ରକାର ମଧ୍ୟରେ ଦେଖି  
 ଦାମଧେୟ, ବ୍ୟାଙ୍କର ଓ କରମ ।

## ବାଲକ୍ଷେପ ଡିପୋଜିଟ



## କାନାଡା ବ୍ୟାଙ୍କ

(ଏକ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କ)

ଆମ ଦେଶରେ ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କର  
 ୧୨୦୦ ରୁ ଅଧିକ ଶାଖା ରହିଛି





# ଜହ୍ନମାମୁ - କ୍ୟାମେଲ ରଙ୍ଗ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା ପ୍ରବେଶିକା ଶୁଭା ବିଦ୍ଵାନ



ପୁରସ୍କାର ଦାସଲ କରନ୍ତୁ ।

କ୍ୟାମେଲ - ୧୫ ପୁରସ୍କାର ଟ ୧୦୦

କ୍ୟାମେଲ - ୨ୟ ପୁରସ୍କାର ଟ ୧୦

କ୍ୟାମେଲ - ୩ୟ ପୁରସ୍କାର ଟ ୫

କ୍ୟାମେଲ - ୪ ଗୋଟି ସାଲୁଦା ତାଲୁଦ ପୁରସ୍କାର

କ୍ୟାମେଲ - ୧୦ ଗୋଟି ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ।

କିନ୍ତୁ ବ୍ୟୟପାତ୍ରଙ୍କ ନାମର ପାଞ୍ଜି ଦେଇ କାଟନ୍ତୁ ।



ଏଥିରେ କେବଳ ୧୨ ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛାତ୍ରମାନେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ । ପୂର୍ବରେ ଥିବା ଛବିକୁ  
ତେ କୌଣସି କ୍ୟାମେଲ ରଙ୍ଗରେ ରଙ୍ଗିନ କରନ୍ତୁ । ଅପଣଙ୍କର ରଙ୍ଗିନ ଛବିକୁ ନିମ୍ନ ଠିକଣାରେ ପଠେଇ  
ଦିଅନ୍ତୁ । P.B. No. 9928, COLABA, Bombay-400 005.  
ଏହାରି ପଲ୍ଲୀପଲ ରୂପାନ୍ତ ଏବଂ ଏଥି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଚିଠିପତ୍ର ବ୍ୟବହାରକୁ ନିଅନ୍ତିବ ନାହିଁ ।

Name. \_\_\_\_\_ Age \_\_\_\_\_

Address. \_\_\_\_\_

ଅପଣଙ୍କ ନାମ ଓ ଠିକଣା ଉପରୋକ୍ତରେ ଲେଖନ୍ତୁ

ଦୟାକର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ର ଯେଣୁ ଦେବାପ୍ରତି ପାନ ରଖନ୍ତୁ ।

ହେ ପଠାଉଦାର ଶେଷ ତାରିଖ : 31-7-1980

CONTEST NO.15





# ଜହ୍ନମାମୁଁ

କୁନ୍ ୧୯୮୦



## ବିଷୟ-ସୂଚୀ

ସପାଦନା	...	୫	ସିକନ୍ଦର ଓ ପୁରୁ	...	୩୫
ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର	...	୭	ସୁନାଗଡ଼ଣା	...	୩୯
ପଞ୍ଚକବି	...	୭	ଗୁରୁବାର	...	୪୩
ଧୂମକେତୁ	...	୧୧	ପ୍ରେତାତ୍ମାର ପ୍ରଭାବ	...	୪୪
ନିର୍ଦ୍ଦାସନ	...	୧୯	ପଦ୍ମାବତୀ	...	୪୯
ଚରିତ୍ର ନିର୍ଣ୍ଣୟ	...	୨୩	ଦେଶ ଭ୍ରମକ	...	୫୧
ହୃଦୟନ ସନ୍ତାନ	...	୨୭	ପଶୁ ଓ ମଣିଷ	...	୫୯
ବେଦର ଇନ୍ଦ୍ର	...	୩୧	ସନ୍ତାନଶୀଳତା	...	୬୦







# ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି'  
ସମ୍ପାଳକ : ନାଗିରେଡ଼ି

“ଜହ୍ନମାୟା” ସପ୍ତାହକ ବର୍ଷ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଆଜି ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ବର୍ଷରେ ଉପମାତ ହେବା ଅବସରରେ ତା’ର ସମସ୍ତ ଶୁଭକ୍ଷେତ୍ର ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ଶୁଭେଚ୍ଛା କାମନା କରୁଛୁ ।

✽

## ଅମରବାଣୀ

ହିରଣ୍ୟଧାନ୍ୟରତ୍ନାଦି ସ୍ୱାନାମ ବିବିଧାନ ତ ।

ତଥାନ୍ୟଦପି ପୃଥକସ୍ୱତ୍ୱ ପ୍ରଜାଭ୍ୟସାନ୍ମୁଖପତେଃ ॥

ରାଜା ଯେଉଁ ସୁନା, ଶସ୍ୟସମ୍ଭାର, ରତ୍ନ ଓ ନାନାବିଧ ସ୍ୱାନ-ବାହାନକୁ ନେଇ ଏତେ ଆଡ଼ମ୍ବର କରନ୍ତି, ସେସବୁ ପ୍ରଜାକଠାରୁହି ସେ ପାଇଥାନ୍ତି ।

ବର୍ଷ : ୧୪

ଭୂମି ୧୯୮୦

ଅଙ୍କ : ୧

ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା ୫୧.୫୦

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ୫୮.୦୦





# ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର

**ପ୍ରଶ୍ନ :** ଅନେକ ସମୟରେ ପତ୍ତପତ୍ତିକାମାନଙ୍କରେ ଲେସ୍ ନେସ୍ ଦାନବ (Loch Ness Monster) ବୋଲି କୌଣସି ଜୀବର ଉଲ୍ଲେଖ ଦେଖାଯାଏ । ତାହା କ'ଣ ? ସେ ଦାନବ କ'ଣ ଏ ଯାଏ ତହିଁ ରହୁଛି ?

**ଉତ୍ତର :** ସ୍କଟ୍ଲ୍ୟାଣ୍ଡରେ ହ୍ରଦକୁ ଲେସ୍ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହ୍ରଦର ନାମ ହେଲା ଲେସ୍ । ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ସେଠାକାର ଲୋକଙ୍କର ଧାରଣା ଯେ ସେ ହ୍ରଦ ଗଭୀରରେ କେତେକ ବହୁଦା-କାୟ ପ୍ରାଣୀ ରହୁଛନ୍ତି । ୧୯୩୩ ମସିହାରେ ଜଣେ ଉଦ୍ଭିଜ୍ଞେତା ସେ ହ୍ରଦକୂଳରେ ଚାଲୁଥିବା ବେଳେ ସେ ହ୍ରଦ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଅତିକାୟ ପ୍ରାଣୀ ମୁଣ୍ଡ ଡୋଳିବାର ଦେଖିପକାଇଲେ । ଯୋଗକୁ ତାଙ୍କ ହାତରେ କ୍ୟାମେରା ଥିଲା । ସେ ଫୋଟୋ ଉଠାଇନେଲେ । ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ପ୍ରାଣୀଟି ପୁଣି ହ୍ରଦ ଭିତରେ ଲୁଚିଗଲା ।

ସେ ଛବିଟି ବହୁ ଜନପ୍ରିୟ । ଅନେକ ବହୁ ଓ ପତ୍ତପତ୍ତିକାରେ ତାହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସେ ପ୍ରାଣୀର ବେଳ ଓ ମୁଣ୍ଡ ସହ ଜରାଫର ସାଦୃଶ୍ୟ ରହୁଛି । ଲେସ୍ ନେସ୍ ଦାନବ ନାମରେ ସେ ବିଖ୍ୟାତ ।

ପରେ ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ସେ ଜୀବ ମୁଣ୍ଡ ଡୋଳିବାର ଦେଖିଛନ୍ତି । କେବେ ଆଉ କେହି ଫୋଟୋ ଉଠାଇପାରି ନାହାନ୍ତି । ଅନେକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିଛନ୍ତି । ୧୯୬୧ ମସିହାରେ “ଲେସ୍ ନେସ୍ ବ୍ୟାପାଗ୍ରାସ୍ ସନ୍ଧାନ ସମିତି” ନାମରେ ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଠିତ ହେଲା । ୧୯୭୦ ମସିହା ୮ ମସିହାରେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ସେ ହ୍ରଦ ଭିତରେ ଦାନବୀୟ ପ୍ରାଣୀ ଥିବା କଥାକୁ ଉଡ଼ାଇଦେଇ ହେବ ନାହିଁ ।

ପାଞ୍ଚ ଛଅ ବର୍ଷ ତଳେ ଆମେରିକାର ସମ୍ବାଦପତ୍ର ସମ୍ବା ଓ କେତେକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମିଶି ହ୍ରଦ ଭିତରକୁ କ୍ୟାମେରା ଓ ଶବ୍ଦଗ୍ରହଣକାରୀ ଯନ୍ତ୍ରମାନ ପଠାଇ ଦାନବର ସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ବିବରଣୀ କରିବାକୁ ସଫଳ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସଠିକ୍ କିଛି ଜଣାଗଲା ନାହିଁ । ଯିଏ ସେ ହ୍ରଦରେ ଦାନବୀୟ ପ୍ରାଣୀ ଅଛି ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିଦେବ, ସେ ଦଶଲକ୍ଷ ପାଞ୍ଚଶହ ମୁଦ୍ରା ପୁରସ୍କାର ପାଇବ ବୋଲି ଜଣେ ସ୍କଟ୍ଲ୍ୟାଣ୍ଡବାସୀ ଶିଳ୍ପପତି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ।







# ପଞ୍ଚତରୁ

ନାଗ ଦେଶରେ ଥିଲା ଚମ୍ପକବତ୍ସ ନାମକ  
ଅରଣ୍ୟ । ତହିଁ ମଧ୍ୟରେ ବସବାସ କରୁ-  
ଥିଲେ କେତେ ପଶୁପକ୍ଷୀ । ଗୋଟିଏ କାଉ ଏବଂ  
ହରିଣଟିଏ ପରସ୍ପର ବନ୍ଧୁ ହୋଇଥିଲେ ।  
ହରିଣଟି ଦେଖିବାକୁ ବେଶ୍ ଡଢ଼ାଲଡ଼ାଲ୍  
ହୋଇଥାଏ । ଗୋଟାଏ ଶୁଗାଳ ତାକୁ ଦେଖି  
ଭାବିଲା, “ଆହା, ଏହାର ମାଂସ କେତେ ମଧୁର  
ହୋଇଥିବ ! କିନ୍ତୁ ମୋ ପକ୍ଷରେ ଏହାକୁ  
ମାରିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ଦେଖାଯାଉ, ପ୍ରଥମେ  
ଏହାର ବିଶ୍ୱାସ ଉତ୍ସାଦନ କରେ ।”

ହରିଣ ପାଖକୁ ଯାଇ ଶୁଗାଳ କହିଲା,  
“ନମସ୍ତେ । ସବୁ ଭଲ ତ ?”

ହରିଣ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା, “ତୁମେ  
କିଏ ?”

“ମୁଁ କ୍ଷୁଦ୍ରବୃଦ୍ଧ ନାମକ ଶୁଗାଳ । ଅବସ୍ଥା-

ଚକ୍ଷରେ ସବୁ ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନକୁ ହରାଇ ଏକାକୀ  
ବଣରେ ଦିନ କାଟୁଛି । ତୁମକୁ ଦେଖିଲେ ମୋ  
ମନ ପୁରୁଯାଏ । ତୁମେ ସିନା ଜାଣନା, ମୁଁ  
ତୁମକୁ ବନ୍ଧୁ ଭଳି ଦେଖୁଥାଏ ।”

ହରିଣ ଶୁଗାଳ ପ୍ରତି ବନ୍ଧୁବନ୍ଧୁ ଆଚରଣ  
କଲା । ଦୁହେଁ ଏଣେତେଣେ ବୁଲୁବୁଲି କଲେ ।  
ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳକୁ ହରିଣ ନିଜ ବସାକୁ ଫେରିଲା ।  
ଶୁଗାଳ ବି ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଆସିଲା ।

ହରିଣର ବନ୍ଧୁ କାଉ ଗଛ ଡାଳରେ ଥାଇ  
ପଚାରିଲା, “ବନ୍ଧୁ ! ତୁମ ସାଥୀରେ ଇଏ କିଏ ?”

“ଏ ଜଣେ ଶୁଗାଳ । ଆମ ସହ ବନ୍ଧୁତା  
ବାନ୍ଧିବା ଆଶାରେ ଆସିଛନ୍ତି ।” ହରିଣ କହିଲା ।

କାଉ କହିଲା, “ବନ୍ଧୁ ! କାହାର କୁଳ,  
ଗୋଷ୍ଠ, ସ୍ୱଭାବ କିଛି ନ ଜାଣି ତାହା ସହ  
ବନ୍ଧୁତା କରିବା ବିପଦନକ । ବୁଦ୍ଧ ଜରଦ୍ୱଗ







ଗୋଟିଏ ବଲେଇକୁ ବଢ଼ାସ କରି ନିଜର ସବ-  
ନାଶ ଘଟାଇଥିଲାଟି !”

ସେ ଘଟଣାଟି କ’ଣ ବୋଲି ହରିଣ ଆଗ୍ରହ  
ପ୍ରକାଶ କଲେ କାହିଁ କହିଲା :

### ଜରଦ୍‌ଗବ ଓ ଦୀର୍ଘକର୍ଣ୍ଣ

ଗଜା ଶାଘରେ ଅଛି ଗୁପ୍ତକୂଟ ପବ୍‌ତ ।  
ସେହି ପବ୍‌ତର ପାଦଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ବରଷ  
ଗଛର ଖୋଲରେ ଜରଦ୍‌ଗବ ନାମକ ଗୁପ୍ତ  
ବାସ କରୁଥାଏ । ବହୁତ ବୁଢ଼ା ହୋଇଯାଇ-  
ଥିବା ଯୋଗୁ ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖିପାରୁ ନ ଥାଏ  
କି ଉଡ଼ାଉଡ଼ି କରି ପାରୁ ନ ଥାଏ । ସେ  
ଗଛରେ ଥିବା ପକ୍ଷୀମାନେ ତା’ ପ୍ରତି ଦୟା-  
ପରବଶ ହୋଇ ନିଜ ନିଜ ଆହାରରୁ ତାକୁ  
କିଛି କିଛି ଦେଉଥା’ନ୍ତି । ପ୍ରତିଦାନରେ ଗୁପ୍ତ

ସେମାନଙ୍କ ଶାବକମାନଙ୍କୁ ଜଗୁଥାଏ ।

ଦିନେ ପକ୍ଷୀମାନେ ଆହାର ଅନ୍ୱେଷଣରେ  
ଭୁଲିଯାଇଥିବା ସମୟରେ ଦୀର୍ଘକର୍ଣ୍ଣ ନାମକ  
ବଲେଇ ଆସି ଧୀରେ ଧୀରେ ଗଛ ଚଢ଼ିବାକୁ  
ଲାଗିଲା । ପକ୍ଷୀଶାବକମାନଙ୍କୁ ଖାଇବା ଥିଲା  
ତା’ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ତାକୁ ଦେଖି ଶାବକମାନେ  
କୋଳାହଳ କଲେ ।

ଭୁଲାଇଥିଲା ଗୁପ୍ତ । ଶାବକମାନଙ୍କ କୋଳା-  
ହଳ ଯୋଗୁ ସେ ନୟନ ବିସ୍ତାରିତ କରି ଏଣେ  
ତେଣେ ଅନାଇ ବଲେଇକୁ ଦେଖିପକାଇଲା ।

ବଲେଇ ଦେଖିଲା ସେ ଧରପଡ଼ିଗଲାଣି ।  
ପଳାଇଯିବା ଅର୍ଥ ନିଜ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯେ ମନ୍ଦ  
ଥିଲା, ସେ କଥା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦେବା । ତେଣୁ ସେ  
ଗଛଡାଳ ଆଡ଼କୁ ନ ଯାଇ ଗୁପ୍ତ ସାମନାରେ  
ଯାଇ ହାଜର ହେଲା ଓ କହିଲା, “ମହାଶୟ,  
ମୋ ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।”

“ତୁମ ପରିଚୟ ?” ଗୁପ୍ତ ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ  
ପ୍ରଶ୍ନ କଲା । “ମୁଁ ସାମାନ୍ୟ ମାର୍ଜାର ।” ଦୀର୍ଘ-  
କର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“ମାର୍ଜାର ? ଆରେ, ତୁ ଏଆଡ଼େ କୁଆଡ଼େ ?  
ଆଉ ପାଦେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ତୋ ପ୍ରାଣ  
ନେବି । ବିଳମ୍ବ ନ କରି ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ  
ପଳାଇଯା ।” ଗୁପ୍ତ ଧମକ ଦେଇ କହିଲା ।

“ମହାଶୟ ! ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରନ୍ତୁ ଏବଂ ମୋ  
କଥା ଶୁଣନ୍ତୁ । ତେଣିକି ଉଚିତ ମନେ କଲେ  
ମୋତେ ମାରିବେ । କାହାକୁ କ’ଣ ଖାଲି ତା’  
କୁଳ ବା ବଂଶ ଖରାପ ବୋଲି ଉତ୍ସ୍ନା କରିବା



ଠିକ୍ ? ପ୍ରତ୍ୟେକର ସ୍ୱପ୍ନର ଚରଣ ଅଲଗା ।  
ଆଗେ ମୋ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜାଣି ଦେଖିବି ସିନା  
ମୋ ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କ ମନୋରାଜି କ'ଣ ହେବ  
ତାହା ନିରୂପଣ କରିବେ !” ବଲେଇ କହିଲା ।

“ତୁ କାହିଁକି ଏଠାକୁ ଆସିଛୁ ?” ଗୁପ୍ତ  
ପଚାରିଲା ।

“ମୁଁ ଏହି ଗଙ୍ଗାକୂଳରେ ରହିଥାଏ । ବହୁତ  
ଦିନ ହେଲା ଗୁପ୍ତଚର୍ଯ୍ୟ ସାଙ୍ଗକୁ ଗୁମ୍ରାସୁଣ  
ବ୍ରତ ପାଳନ କରୁଛି । ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନ କରି ପବିତ୍ର  
ଜୀବନ ସାପନ କରୁଛି । ଆପଣ ଜଣେ ବୟୋ-  
ବୃଦ୍ଧ ଜ୍ଞାନୀ ଗୁପ୍ତ ବୋଲି କେତେକ ପକ୍ଷୀ  
କହୁଥିବାର ଶୁଣି ଆପଣଙ୍କୁ ଭେଟିବାର ଅଭି-  
ଳାଷ ହେଲା । ସତ୍ତ୍ୱେନ୍ ଦ୍ୱାରା ମୋ ସମସ୍ତ  
ଆହୁରି ସୁଖପ୍ରଦ ହେବ, ଏହି ଆଶାରେ ଆସି-  
ଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ କାହିଁକି

ଦୂରଦୂର କରୁଛନ୍ତି, ତାହାର ରହସ୍ୟ ବୁଝି  
ପାରୁନାହିଁ । ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା ମାତ୍ରେ ଜାଣନ୍ତି ଅତିଥି  
ଦେବତା ସମାନ । ଶତ୍ରୁ ମଧ୍ୟ ଅତିଥି ରୂପେ  
ଆସିଲେ ତାକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବା ଗୁମ୍ରାସୁଣୀର  
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ସଦି ଅତିଥି ବିତାଡ଼ିତ ହୁଏ, ତେବେ  
ସେ ଗୁମ୍ରାସୁଣୀର ପୁଣ୍ୟତତ୍ତ୍ୱ ଧରି ଚାଲିଯାଏ ।  
ସନ୍ତନଶୀଳତା ମହତ୍ତ୍ୱର ଲକ୍ଷଣ । ଲୋକେ  
ବୃଷର ଫଳ ଆଶାରେ ଟେକା ଫୋପାଡ଼ନ୍ତି ।  
ତଥାପି ବୃଷ ସେମାନଙ୍କୁ ଛୁୟାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରେ  
ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ପାଖରୁ ମୁଁ ସେହି ଜାଣିପା  
ମହତ୍ତ୍ୱ ଆଶା କରୁଥିଲି ।” ବଲେଇ କ୍ଷୁଦ୍ର  
କଣ୍ଠରେ କହିଲା ।

ଗୁପ୍ତ ଦବିଯାଇ କହିଲା, “ବଲେଇମାନେ  
କୋମଳ ପକ୍ଷିଶାବକ ଭକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ବହୁତ  
ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଏ ଗଛରେ କିଛି ପକ୍ଷି-





ଶାବକ ଅଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଦେଖି ଆଶଙ୍କା ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି ।”

ବିଲେଇ କାନରେ ଡାକ ଦେଇ କହିଲା, “ରାମ, ରାମ ! ମୁଁ ଭଏ କି କଥା ଶୁଣିଲି ! ଲେଉ, ହିଂସା, ଏସବୁ କାହିଁ କେତେକାଳ ହେଲା ମୋ ମନରୁ ଲଭିଗଲାଣି । ମୁଁ ବହୁତ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ିଛି । ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଅରେ ଅରେ ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ କଥା କୁହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅହିଂସା ସେ ପରମ ଧର୍ମ, ଏଥିରେ ସମସ୍ତେ ଏକ ମତ । ଆଜ୍ଞା, ଏ ଦେହ ନଶ୍ୱର । ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବି କ’ଣ ? ପୁଣ୍ୟ । ଶାବକମାନଙ୍କୁ ଖାଇ ମୋ ଜନ୍ମାର ତୃପ୍ତିବିଧାନ ଯିବା କରିବି, କିନ୍ତୁ ପରଲୋକକୁ କ’ଣ ନେଇଯିବି ? ଆପଣଙ୍କ ମନକୁ ଯେ ମୋ ଯୋଗୁ ପାପ ହୁଇଁଲା, ସେଥିରେ ମୁଁ ବହୁତ ଦୁଃଖିତ । ସାମାନ୍ୟ ଭୃଣ ଖାଇ ଜୀବନ ଧାରଣ ସମ୍ଭବ । ସେ ସ୍ଥଳେ ନିଶ୍ଚୟ ପକ୍ଷିଶାବକମାନଙ୍କୁ ଖାଇବା ମୋର କ’ଣ ଦରକାର ? ସେ ପାପ କରିବି କାହିଁକି ?”

ଗୁପ୍ତ ବିଲେଇର କଥା ଶୁଣି ନିଜ ବ୍ୟବହାର

ଯୋଗୁ ଅନୁତାପ କଲା । ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ ନ କରି ସେ ବିଲେଇକୁ ଗଛ ଖୋଲରେ ରହିବାକୁ ଦେଲା ।

ବିଲେଇ ଏଣେ ଗୁପ୍ତ ସହ ନାନା ଜ୍ଞାନ ଚର୍ଚ୍ଚା କରେ, ତେଣେ ଗୁପ୍ତକୁ ନିଦ ଲାଗିଗଲେ ତୁପ୍ତ କିନା ଯାଇ ଗୋଟାଏ ନା ଗୋଟାଏ ପକ୍ଷି-ଶାବକକୁ ଧରିଆଣି ସେହି ଖୋଲ ଭିତରେ ବସି ଆହାର କରେ । ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ହରାଇଥିବାରୁ ଜରଦ୍ୱାର ଦେଖିପାରେ ନାହିଁ ।

କେଇଦିନ ଭିତରେ ପକ୍ଷୀମାନେ କେହି ତାଙ୍କ ଶାବକମାନଙ୍କୁ ଚୋରି କରି ନେଇଯାଉଥିବାର ବୁଝିପାରି ଗୋଟିଏ ଆଲୋଚନାସଭା ଡାକିଲେ ଓ ଦୁଷ୍ଟକୁ ଯେମିତି ହେଲେ ଠାବ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । ବିଲେଇ ଗଛ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଗଲା ।

ପକ୍ଷୀମାନେ ଗୁପ୍ତକୁ ଜେରା କରିବା ପାଇଁ ତା’ ଖୋଲ ଭିତରେ ପଶି ଦେଖିଲେ ଶାବକମାନଙ୍କର ଅସ୍ଥି ଓ ଚକ୍ଷୁମାନ ସେଇଠି ପଡ଼ିଛି । ଆଉ ସେମାନଙ୍କୁ ସମ୍ଭାଳେ କିଏ ! ସେମାନେ ଗୁପ୍ତକୁ କାମୁଡ଼ି ଖୁମ୍ପି ମାରିପକାଇଲେ ।







# ଧୂମକେତୁ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳର କଥା । ଗୋଟିଏ ଦ୍ଵୀପ ଥିଲା । ନାମ ତା'ର କୁଣ୍ଡଳିନୀ । ରାଜୁତି କରୁଥିଲେ ରାଜା ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ।

ଅନେକ କାଳ ଧରି ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ପୁତ୍ର-ପୁରୁଷମାନେ ପୁରୁଣୁରୁରେ ଶାସନ କରୁଥିଲେ । କୁଣ୍ଡଳିନୀ ରାଜ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଦ୍ଵୀପ ହୋଇ ଥିବା ଯୋଗୁ ବାହାର ଦ୍ଵୀପ ସହଜ ତା'ର ବିଶେଷ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନ ଥିଲା । ବାହାରର କୌଣସି ରାଜ୍ୟ କୁଣ୍ଡଳିନୀ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ମଧ୍ୟ ସହଜ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ଲୋକମାନେ ଘ୍ରାସ୍ତ ପୁଣଶାନ୍ତରେ ବନ ବିତାଉଥିଲେ ।

ରାଜା ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିବା

ସକାଶେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଗ୍ରହ ଥିଲେ । ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ କରିବାର ଦଶବର୍ଷ ଭିତରେ ସେ ନାନାଦି କଳାଶକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବହୁତ ଦାନଧର୍ମ କଲେ । ସେତିକିରେ ତାଙ୍କର ଶାନ୍ତି ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ପ୍ରଜାମାନେ ଦେଉଥିବା କର ଅଧାକୁ ହ୍ରାସ କରିଦେଲେ ।

କହିବା ବାଡ଼ୁଲା ପ୍ରଜାମାନେ ଏଥିରେ ବହୁତ ଖୁସୀ ହେଲେ । ରାଜ୍ୟସାରା ରାଜାଙ୍କ ଯଶଗାନ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । “ଏହାକୁ ସିନା କହନ୍ତି ରାମ-ରାଜ୍ୟ !” ଲୋକେ କୁହାକୁହୁ ହେଲେ । ଦର-ବାରର କବିମାନଙ୍କ କଥା କ'ଣ କହିବା, ଗାଁ ଗଣ୍ଡାର ଅଜଣା ଅଶୁଣା କବିମାନେ ବି ରାଜାଙ୍କ





ଗୁଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଗୀତମାନ ଲେଖିପକାଇଲେ ।  
ଗାୟକମାନେ ଯାହା ଉତ୍ସବ ପର୍ବପର୍ବାଣୀରେ  
ସେସବୁ ଗୀତ ବୋଲିଲେ ।

ଅନେକ ଗ୍ରାମର ପୁରୁଣା ନାମ ବଦଳାଇ-  
ଦେଇ ଲୋକେ ରାଜା ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ନାମରେ  
ସେସବୁକୁ ନାମିତ କଲେ । କେଉଁ ଗାଁର  
ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରସେନପୁର ହେଲା ତ ଆଉ କେଉଁ  
ଗାଁର ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରଚଣ୍ଡ ବା ଚନ୍ଦ୍ରପୁର । ସ୍ଥାନେ  
ସ୍ଥାନେ ଲୋକେ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତିମା ମଧ୍ୟ ଗଢ଼ି  
ତାହା ଉପରେ ଦୈନିକ ମାଳା ଚଢ଼ାଇବାର  
ଦେଖାଗଲା ।

ରାଜା ସେସବୁ ଶୁଣି ପୁଲକିତ ହୋଇ ଆହୁରି

ବେଶୀ ବେଶୀ ଶର୍ତ୍ତ କଲେ । ଏଣେ ରାଜକୋଷରୁ  
ଆମଦାନୀ କମିଗଲା, ଶର୍ତ୍ତ ବଢ଼ି ଚାଲିଲା ।  
ଫଳରେ ସକଟ ଦିନେଇଆସିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ  
ସକଟ କଥା ବୁଝୁଥାନ୍ତି କେବଳ ମନ୍ତ୍ରୀ । ରାଜାଙ୍କୁ  
ସେ ବାରମ୍ବାର ସେ କଥା ଚେତାଇଦେବାକୁ  
ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ଚଫଳ ହେଉଥାନ୍ତି । “ହଉ  
ଦେଖିବା” କହି ରାଜା ସେ କଥା ଭୁଲି-  
ଯାଇଥାନ୍ତି ।

ଦିନେ ମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜାଙ୍କୁ ଯାଇ କହିଲେ, “ମହା-  
ରାଜ, ପ୍ରଜାଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ କରିବା ଗୋଟିଏ କଥା,  
ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଲି ଖୁସୀ କରିବା ଅନ୍ୟ କଥା ।  
ଖୁସୀ କରିବା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଜାଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କରାଗଲା  
ବୋଲି କହିହେବ ନାହିଁ । ଆପଣ ମୋ କଥା  
ଶୁଣନ୍ତୁ । ଅନୁତଃ ପ୍ରଜାମାନେ ଯେପରି ଅନ୍ୟ  
କୌଣସି ପୂଜନୀୟ କାମ କରିବେ, ସେ  
ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ ।”

“ମନ୍ତ୍ରୀ, ତର୍ଜନ ଶୁଣିଲୁ ତଳ ମୋର ବର୍ତ୍ତମାନ  
ସମସ୍ତ ନାହିଁ । ଲୋକେ ଖୁସୀରେ ରହୁଛନ୍ତି ତାହା  
ଆଉ ଭଲ କଥା କ’ଣ ? ମୁଁ ଏତିକି ବୁଝୁଛି ।

ତୁମେ ବହୁତ ପୁରୁଣାକାଳିଆ ମନ୍ତ୍ରୋତ୍ତର  
ପୋଷଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ।” ରାଜା ଅସନ୍ନୁଷ୍ଠ  
ହୋଇ କହିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ରୁପ୍ ହୋଇଗଲେ,  
କିନ୍ତୁ ରାଜାଙ୍କୁ ତାଙ୍କୁ ନିଦ ହେଲା ନାହିଁ ।

ଅବଶେଷରେ ଦିନେ ମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲେ,



“ମଣିମା ! ଆପଣଙ୍କୁ ପରମର୍ଶ ଦେବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଯଦି ମୋ ପରମର୍ଶ ମୋଟେ ଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବେ ନାହିଁ, ତେବେ ମୋର ବା ମନ୍ତ୍ରୀପଦରେ ଆଇ ଲଭ କ’ଣ ? ଅନୁଗ୍ରହ କରି ମୋତେ ମୋ ପଦରୁ ଅବ୍ୟାହତ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

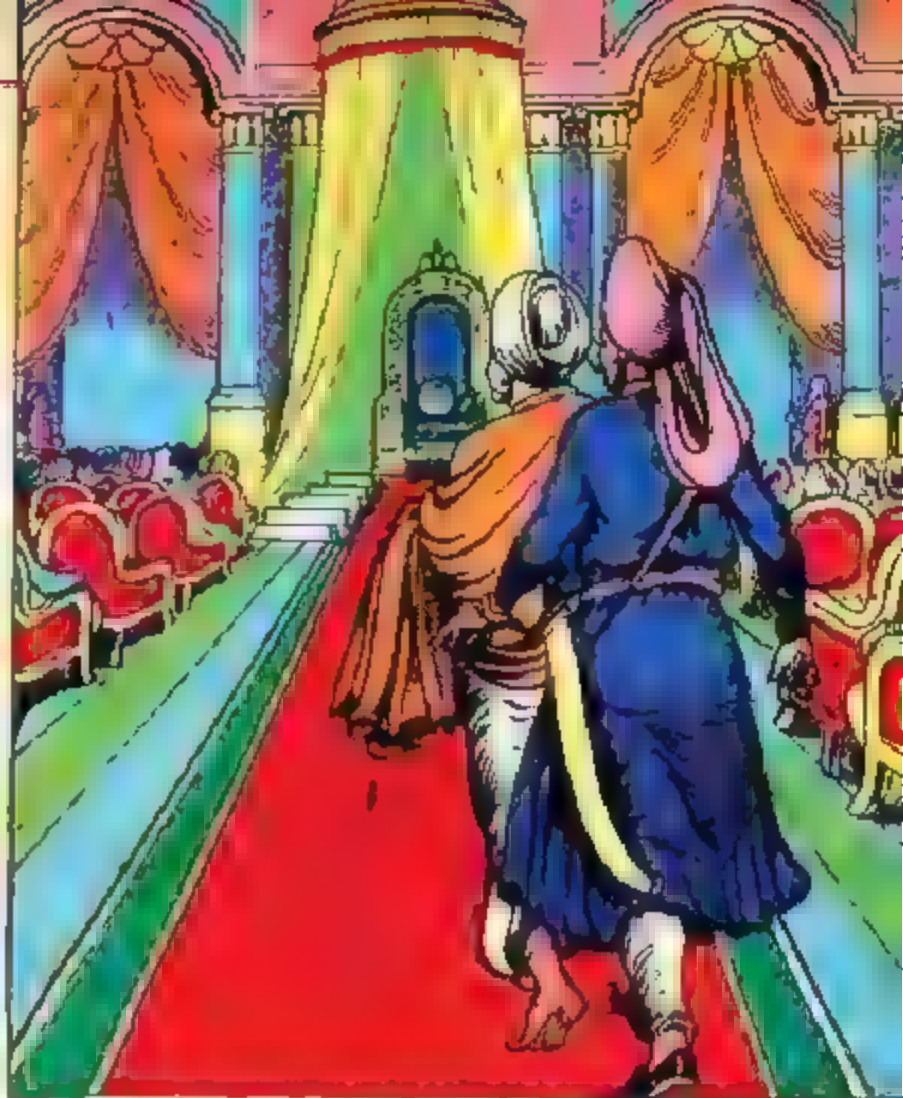
“ଏଭଳି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେବାର କାରଣ ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର କହୁଛି; ପୁଣି କହୁଛି । ଆଉ କେତେଦିନ ପରେ ରାଜକୋଷ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯିବ । ସୈନ୍ୟସାମନ୍ତ, କର୍ମରାଶିମାନଙ୍କ କଥା ଦୂରେ ଆଉ, ବଣିଶ୍ୱର ମାଳମାନଙ୍କୁ ଦରମା ଦେଲା ଭଳି ସମ୍ଭବ ମଧ୍ୟ ନ ରୁବ । ମୋ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କାଳ ଭିତରେ ସେଭଳି ଅବସ୍ଥା ହେଉ, ଏତକ ମୁଁ ଚାହେନା ।” ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରସ୍ତୁ ଜଣାଇ ଦେଲେ ।

ଏତେବେଳେ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କ ଚେତା ହେଲା । ସେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଯୌର୍ଯ୍ୟ ଧରିବାକୁ କହି ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ଦରବାରର ବିଶେଷ ଅଧିବେଶନ ଡକାଇବାକୁ କହିଲେ ।

ବିଶେଷ ଦରବାରକୁ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଭିତ-ପତସ୍ତ କର୍ମରାଶିମାନଙ୍କ ସମେତ ସବୁ ଅମାତ୍ୟ ଓ ବଣିଶ୍ୱ ଲୋକଙ୍କୁ ଡକା ହେଲା ।

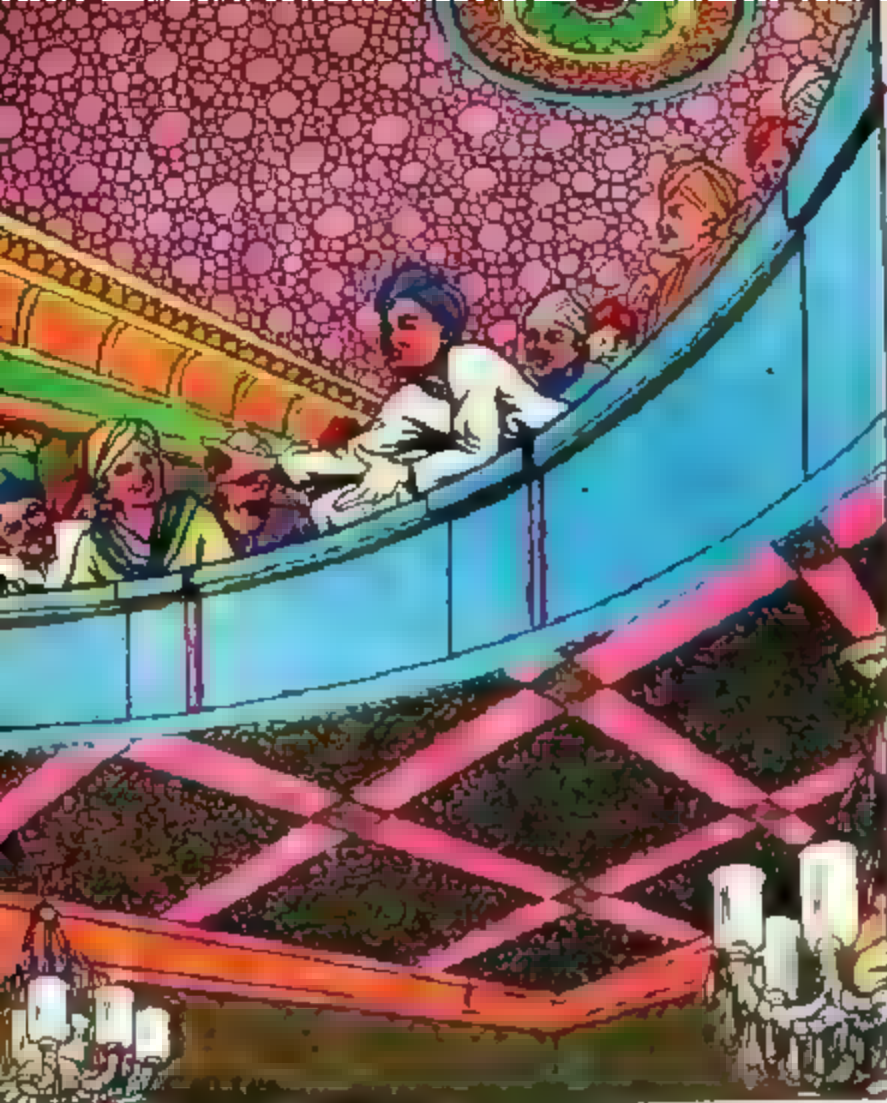
“ରାଜା ଅଧା କରି ଉଠାଇଦେଇଥିଲେ । ଏଥର କୋପହୁଏ ପୁର କରି ଉଠାଇଦେବେ ।”



କେହି କେହି ଅମାତ୍ୟ ଦରବାର ପାଇଁ ଡାକରା ପାଇ କହିଲେ ।

ଦରବାରରେ ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ର ହେବା ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଦରବାରର ଭିତ୍ତିଭାଗ ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ ! “ଭଦ୍ରମଣ୍ଡଳ ! ଆପଣମାନେ ଜାଣନ୍ତି ରାଜା ଆମର ସମସ୍ତଙ୍କ କରଭାର ହ୍ରାସ କରି ଆମର କୃତଜ୍ଞତାଭିଜନ ହୋଇଛନ୍ତି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସକାଶେ ବହୁ ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଥି ସକାଶେ ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜକୋଷ ଖାଲି । ଶାସନ ରୁଲିବ କିପରି ? ପୁଣି ଧରେ ପୂର୍ବ କରି ରୁଲୁ ହେଲେ କିପରି ହେବ ?”





କର ନ ବଢ଼ାଇଲେ କ'ଣ ଶାସନ ଚାଲିବ ନାହିଁ ?”

ମନ୍ତ୍ରୀ ସେ ସଭାସଭ୍ ପ୍ରତି ଶାନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରି କହିଲେ, “ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ତ ମୁଁ ଉଠାଉଛି । ଆପଣ ମୋତେ ଓଲଟା ପ୍ରଶ୍ନ ନ କରି କୌଣସି ସମାଧାନ ଜଣା ଥିଲେ କୁହନ୍ତୁ । ସାମାନ୍ୟ କରରେ ନାମ ମାତ୍ର ଶାସନ ଚାଲିପାରେ । କିନ୍ତୁ ଆମର ଯେପରି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭୀଷଣ, ଶିକ୍ଷାବିଭୀଷଣ ଇତ୍ୟାଦି କାମ କରୁଛୁ, ବିନା ଅର୍ଥରେ ସେସବୁ ଚାଲିବ କିପରି ? ଦେଶରୁଷା ସକାଶେ ରହିଛି ସୈନ୍ୟବାହିନୀ । ସେମାନଙ୍କୁ ପୋଷଣ କରା-ହେବ କିପରି ?”

ଅନ୍ୟମାନେ ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥିଲେ । ସେମାନେ ଭାବୁଥିଲେ ରାଜା ଆହୁରି କୌଣସି ଚମକପ୍ରଦ କଥା କହି ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣିବା ସକାଶେ ସେମାନଙ୍କୁ ଡକାଇଛନ୍ତି । ଏପରିକି କଭଳି ଗ୍ରନ୍ଥାଦେ ରାଜାଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରାଯିବ, ସେସବୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକେ ଛିରି କରି ଆସିଥିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ ଡେଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଭାରି ଅଡୁଆରେ ପକାଇଲା । ସେମାନେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସି ସ୍ୱା ମୁହଁ ତା’ ମୁହଁକୁ ଅନାଇଲେ, “ହେଁ, ରାଜକୋଷ କ’ଣ କେବେ ଖାଲ ହୁଏ ?”

ଜଣେ ସଭାସଭ୍ ଉଠିପଡ଼ି କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା,

ସଭାସଭିତ ଜଣେ ଅମାତ୍ୟଙ୍କ ପୂର୍ବସୂଚୁଷ ରାଜ-ପରିବାରର କୌଣସି ବିଶେଷ ଉପକାର କରି-ଥିବା ହେତୁ ସେ ବଣ ଉପରୁ ବିଲକୁଲ୍ କରି ଛୁଡ଼ି ହୋଇଥିଲା । ସେ ଅମାତ୍ୟ କହିଲେ, “ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ସହଜ । ପୁଣି ଥରେ ପୂର୍ବ ଶକ୍ତିରେ କର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଉ । ବରଂ ପୂର୍ବ ଅପେକ୍ଷା ବେଶୀ କର ନିଧାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ବି ଅନ୍ୟାୟ ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ଲୋକେ ଅନେକ ବର୍ଷ ହେଲାଣି ଅଧା କର ଦେଉଛନ୍ତି ।”

ଆଉ ଜଣେ ସଭାସଭ୍ କହିଲେ, “ମନ୍ତ୍ରୀ ମହୋଦୟ, ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ ଯଥାର୍ଥ । ମୋତେ କ୍ଷମା କରିବେ, ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କ’ଣ



ହୋଇପାରେ ସେକଥା ମୋ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆସୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା କହିବି । ଯେଉଁ କର ଥରେ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଛି, ତାକୁ ପୁଣି ଚାଲୁ କରିବା ଅର୍ଥ ରାଜାଙ୍କ ସୁନାମ ଧୂଳରେ ମିଶାଇ ଦେବା । ଲୋକେ ଯେତେକ ଉତ୍ସାହରେ ରାଜାଙ୍କ ଯଶଗାନ କରୁଛନ୍ତି, ସେତେକ ବିରକ୍ତିସାଧକ ସହ ତାଙ୍କର ଦୁର୍ନାମ କରିବେ; ସମସ୍ତ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଥକା କରିବେ । ତେଣୁ କର ବଢ଼ାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଦଶଥର ଚିନ୍ତା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।”

ଦରବାରର ସମସ୍ତେ ମରବ ରହିଲେ ରାଜା ବିଚଳିତ ଦେଖାଗଲେ । ଏଡ଼େ ଯତ୍ନ କରି ସେ ରାମରାଜ୍ୟର ରାଜା ବୋଲି ଯେଉଁ ଗୌରବ ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି, ତାହା କର୍ପୁର ଭଳି ଉଡ଼ିଯିବ, ଏ ସମ୍ଭାବନା ତାଙ୍କୁ ହତାଶ କରିଦେଉଥିଲା ।

“ନା, ନା, କର ବଢ଼ାଇବା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଥରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଲୁ କରିଛି, ତାହା ବଦଳାଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ଆପଣମାନେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଅନ୍ତୁ ।” ରାଜା କହି ଦେଲେ ।

“ଚନ୍ଦ୍ରା ନାହିଁ, ମହାରାଜ ! ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କାଠିକର ନୁହେଁ । ତେବେ ସର୍ବ-ସମକ୍ଷରେ ମୁଁ ସେ ସମାଧାନ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ ।” କହିଲେ ସେନାପତି ।



“ସତେ ? ମୁଁ ଜାଣେ, ମୋ ସେନାପତି ଜଣେ ଦକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦ୍ୟପି ଆମ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ଵୀପ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁ ସେନାପତିଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ଯେ ସେ ମୋ ପାଇଁ ବିଶ୍ଵଜୟ କରିପାରନ୍ତେ, ଏଥିରେ ମୋର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସାବାୟ, ସେନାପତି ସାବାୟ ।” ରାଜା ଉତ୍ସାହୀତ ହୋଇ କହିଲେ ।

“ମହାରାଜ, ଗୋପନରେ ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ମୋ ପ୍ରସ୍ତାବ ଶୁଣାଇବି । ସେଥିପାଇଁ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଦିଅନ୍ତୁ ।” ସେନାପତି ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣି ପ୍ରୀତ ହୋଇ ନରମ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ ।





ମୋର ଓ ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ଭରଣପୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି ?”

ରାଜା କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସେନାପତି ପୁଣି କହିଲେ, “ସୈନ୍ୟବାହିନୀର କାମ ଦେଶ ଭିତରେ ଶାନ୍ତି ରକ୍ଷା, ଶତ୍ରୁର ଆକ୍ରମଣରୁ ଦେଶକୁ ରକ୍ଷା କରିବା, ତଥା ଅନ୍ୟ ଦେଶ ଆକ୍ରମଣ କରିବା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଭୃଷ୍ଟ କାମଟି କରାଯାଉ । ଆମେ ଅନ୍ୟ ଦେଶ ଆକ୍ରମଣ କରି ସେମାନଙ୍କ ଧନଦୌଳତ ନେଇ ଆସିବା; ଆମ ଅଗ୍ରବ ଦୁର ହେବ !”

ରାଜାଙ୍କ ମୁହଁ ଉଜଳି ଉଠିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ କହିଲେ, “ସେନାପତି ! ତୁମ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ଖୁବ୍ ମୂଲ୍ୟବାନ । କିନ୍ତୁ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଦ୍ଵୀପ । ସ୍ଥଳଭାଗରେ ଆମର ପଡ଼ୋଶୀରାଜ୍ୟ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ଆମ ପକ୍ଷରେ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଯିବା ଅର୍ଥ ନୌବାହିନୀ ସଂଗଠିତ କରିବା ! ଆମ ସୈନ୍ୟମାନେ ନୌ ଅଭିଯାନରେ ପାରଙ୍ଗମ କି ? ପୁଣି ଆମର ଏତେ ନାବ କାହିଁ ?”

“ମହାରାଜ ! ଅଭିଯାନ ସଙ୍ଗଠନ କଥା ଆପଣ ମୋ ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତୁ । ଯାହା କରିବାର ମୁଁ କରିବି । ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ରାଜକୋଷ ଭରାଇଦେବି ।” ସେନାପତି ସଦମ୍ଭେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ରାଜା ସେନାପତିଙ୍କୁ ରାଜରେ ଆସି ଏକାକୀ ଭେଟିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଆଉ କେହି କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ଦରବାର ସାଜ ହେଲା ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ମୁଣ୍ଡ ପୋତି ଗନ୍ଧାର ଗ୍ରହରେ ବାହାରିଗଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ରାଜା ଆଉ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲେ ନାହିଁ ।

ରାଜରେ ରାଜା ଉଜ୍ଜ୍ଵା ସହକାରେ ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରେ ସେନାପତିଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । ସେନାପତି ଯଥା ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ କଲେ ଓ ଅଭିବାଦନ କରି କହିଲେ “ମହାରାଜ, ପ୍ରଥମେ ମୋର ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା, ଆପଣ କାହିଁକି



“ଭଲ କଥା । ତେବେ ତୁମେ ଯେପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଉଚିତ ତାହା କର । ତୁମର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ମୋର ସମର୍ଥନ ଅଛି ବୋଲି ଜଣାଇବା ସକାଶେ ମୋର ସନ୍ତକ-ମୁଦ୍ରିକା ନିଅ । ସରକାର ସକାଶେ ଯେଉଁ ଘୋଷଣାପତ୍ର ବାହାର କରିବ, ସେଥିରେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରିପାର ।” ରାଜା ମୁଦ୍ରିକା ଦେଉ ଦେଉ କହିଲେ ।

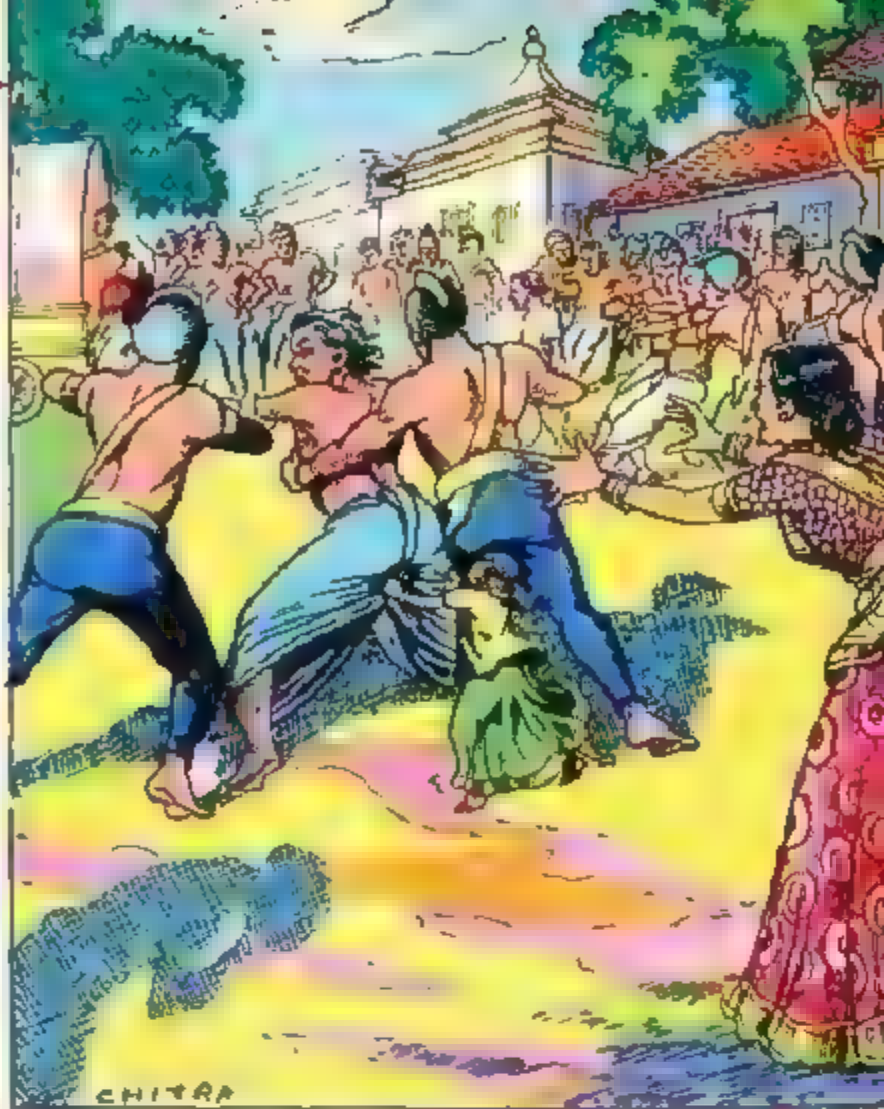
ସେନାପତି ବିଦାୟ ନେଇ ସେହି ରାତିରେ ଯାଇ ନିଜ ଅଧୀନସ୍ଥ ଦଳପତିମାନଙ୍କୁ ଡକାଇ ନିଜ ଯୋଜନା ଜଣାଇଲେ ।

“ଆମେ ଜଳଯାତ୍ରା କରି ଧନ-ସମ୍ପଦ ଧରି ଫେରିଆସିବୁ ନା ସେସବୁ ରାଜ୍ୟ ଦଖଲ କରି ରହିବୁ ?” ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

“ଫେରିଆସିବୁ ।” ସେନାପତି କହିଲେ ।

“ଭଲ କଥା । କିନ୍ତୁ ଆମେ ରାଜ୍ୟରେ ନ ଥିବା ବେଳେ ଯଦି ଏ ରାଜ୍ୟରେ ବିଦ୍ରୋହ ହୁଏ, ତେବେ ରାଜା କରିବେ କ’ଣ ? କିମ୍ବା ଯଦି ଆଉ କେହି ରାଜ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରେ ?” ଦଳପତିଜଣକ ପଚାରିଲେ ।

ଏ ପ୍ରଶ୍ନରେ ସମସ୍ତେ ଚିନ୍ତିତ ଦେଖାଗଲେ । ତେବେ ଜଣେ ବୟସ୍କ ଦଳପତି କହିଲେ, “ଶୁଣ, ବିଦ୍ରୋହ କରିବ କିଏ ? ବୁଢ଼ାମାନେ ବା ଶିଶୁ-



ମାନେ ବିଦ୍ରୋହ କରିବେ ନାହିଁ । କଲେ ଥୋକେ ଯୁବକ କରିବେ । ସବୁ ଯୁବକଙ୍କୁ ସୈନ୍ୟ ଦଳରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିଦେଲେ ତ କଥା ଭୁଟିଯିବ ! ତେଣିକି ଆମ ସୈନ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ବଢ଼ିଯିବା ଫଳରେ ଥୋକେ ସୈନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ରହିପାରିବେ !”

ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା ।

ପରଦିନ ରାଜା ବିଶେଷଦଳ ସନ୍ତକଗଣଙ୍କୁ ଥିବା ଘୋଷଣାପତ୍ରମାନ ଧରି ସୈନ୍ୟମାନେ ରାଜ୍ୟ ତମାମ ବୁଲି ପହଞ୍ଚି ବର୍ଷରୁ ଶୁଳଷବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ଯୁବକଙ୍କୁ ସୈନ୍ୟଦଳରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କଲେ । କେହି କେହି



କହିଲେ, “ବାବୁ, ବରଂ ରାଜାଙ୍କୁ କୁହ, ସେ କର ବଡ଼ାଇଦେବେ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଘରଢ଼ାର ପିଲାପିଲା ଗୁଡ଼ି ଆମ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ପିକୁ ନାହିଁ ।”

କିନ୍ତୁ ସୈନ୍ୟମାନେ କିଛି ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ଯିଏ ପଡ଼ିବାଦ କଲା, ତାକୁ ସେମାନେ ଗିରଫ କରି ରାଜଧାନୀକୁ ପଠାଇଦେଲେ । ଦଳେ ଯୁଦ୍ଧକ ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ ଭେଟି ଯୁଦ୍ଧ ଚେତାରେ କରାବୁଦ୍ଧର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାରୁ ରାଜା କହିଲେ, “ତୁମ୍ଭେମାନେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର କେତେ ପଶଂସାଗାନ ଶୁଣି-ଆସିଛ । ତୁଣି ନିନ୍ଦାଗାନ ଶୁଣିବ, ଏହା ମୁଁ ସହିବ କପରି ? ଦ୍ଵିଷ୍ଟାୟରେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ପରମ୍ପରା ହେଲା, ରାଜା ଥରେ ଯେଉଁ ପିତାନ୍ତ ନଅନ୍ତି, ସେଥିରୁ ସେ ଟଳନ୍ତି ନାହିଁ । ଯାଅ, ସୁନାପିଲା ଭଳି ସୈନ୍ୟଦଳରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ-ଯାଅ ।”

ଅଭିଯାନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସରିଲା । ପବନ

ଅନୁକୂଳ ଥିବା ବେଳେ ନୌକାରେ ସୈନ୍ୟମାନେ ବସିଲେ । ରାଜା ସେମାନଙ୍କୁ ଯାହାରମ୍ଭ ସକାଶେ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ସେତିକିବେଳେ ହଠାତ୍ ଦକ୍ଷିଣ ଆକାଶରେ ଦେଖା ଦେଲା ଗୋଟିଏ ଉଡ଼ୁଳ ଓ ଭୟଙ୍କର ଧୂମକେତୁ । ସମସ୍ତେ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ସେଆଡ଼େ ଅନାଇ ରହିଲେ ।

ରାଜ-ଜ୍ୟୋତିଷ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଏହା ଅଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ । ଅଭିଯାନ ବନ୍ଦ ରହୁ । ପରେ ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ହିଁ କରି ଯାହାରମ୍ଭ ହେବ ।”

“ଅସମ୍ଭବ ! ଏଭଳି ଅନ୍ଧବିଶ୍ଵାସର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ।” ସେନାପତି କହିଲେ

ରାଜା ସେନାପତିଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ସେନାପତିଙ୍କ ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ କଲେ ।

ନୌକାମାନେ ଚାଲି ଟାଣି ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁହିଁ ଯାହା କଲେ ।

(ତ୍ରମଣଃ)







## ନିବାସନ

ରାଜା ବନ୍ଧୁମାର୍କ ପୁନର୍ବାର ବୃକ୍ଷ ପାଖକୁ  
ଲେଉଟି ଆସିଲେ । ମୃଦୁ ମୃଦୁ ବାରିପାତ  
ସାଙ୍ଗକୁ ଘନ ଘନ ବଜୁଳି ଝଟୁଥିଲା । ବଜ୍ରର  
ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ସହିତ ଶୁଭୁଥିଲା ଅଶ୍ରୁଶାମାନଙ୍କ  
ଅନ୍ତରାତ୍ମା ।

କିନ୍ତୁ ସେସବୁ ପ୍ରତି ଭୂଷେପ ନ କରି ରାଜା  
ବୃକ୍ଷାଗ୍ରେଭେଗ କରି ଶବ୍ଦଟିକୁ ଉତ୍ତାର ଆଣିଲେ ।  
ତା'ପରେ ତାକୁ କାନ୍ଧରେ ପକାଇ ଶୁନ୍‌ଶାନ  
ଶୁନ୍‌ଶାନ ଅବସ୍ଥା କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତେ  
ଶବ୍ଦସ୍ଥିତ ବେତାଳ କହିଲା : “ସାଧାରଣତଃ  
ଲୋକେ ଏହି ଅଭ୍ୟାସ କରିଥାନ୍ତି ଯେ ସେ-  
ମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପଥାସୋଗ୍ୟ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଉ-  
ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏପରି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମଧ୍ୟ ରହିଛି,  
ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ  
ପାଇଁ ଲୋକେ ଅପଦସ୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । କହୁଛି  
ସେଭଳି ଏକ କାହାଣୀ । ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ  
ଶ୍ରୀମତୀର ଲବ୍ଧି ମନେ ହେବ ।”







ଉଣି ସେତିକିବେଳେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟର ରାଜା  
ବୀରବର୍ମା ସୋମଗଡ଼ ଦୁର୍ଗ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ।  
ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରମାଦ ଗଣିଲେ । କାରଣ ଅସଲ  
ସୋହାମାନଙ୍କୁ ରାଜା ନିଜ ସାଥରେ ନେଇ-  
ଯାଇଥାନ୍ତି । ଯାହାହେଉ, ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ନିଜର  
ମୁଣ୍ଡିମେୟ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ଦୁର୍ଗ ପ୍ରାଚୀର ଉପରକୁ  
ଉଠାଇ ଦୁର୍ଗ ଘେରିଥିବା ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ ଉପରକୁ  
ପ୍ରବଳ ପଥରମାଡ଼ ଏବଂ ଅଗ୍ନିଶିଖର ବର୍ଷଣ  
ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେ ଏହି ଦୁର୍ଗରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା  
ଏଭଳି ଦସ ଭାବରେ କଲେ ଯେ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ  
ପରାଜିତ ହୋଇ ପଳାଇଗଲେ ।

ଶତ୍ରୁପକ୍ଷର ମୃତ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର  
ପଥାବସ୍ଥା କରାଇ କଲେ ଏବଂ ଆହତମାନଙ୍କୁ  
ଭିତରକୁ ଆଣି ସେମାନଙ୍କ ଶୁଶ୍ରୁଷା କଲେ ।

ତେଣେ ଗୁପ୍ତଚର ନକଟରୁ ନବର ଆକ୍ରମଣ  
ସମ୍ଭାବ ପାଇ ରାଜା ଶିକାର ଛାଡ଼ି ଦୌଡ଼-  
ଆସିଲେ । ଶୁଭେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ କୃତଜ୍ଞ ଦେଖି ସେ  
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷର  
ଆହତ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ଶୁଶ୍ରୁଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ  
ସେ ସମର୍ଥନ କଲେ ନାହିଁ । ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କୁ ସେ  
ଅବଳମ୍ବେ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଦେଲେ ।

ମାର୍ତ୍ତଣ୍ଡଙ୍କ ହୋଧ ସେତିକିରେ ପ୍ରଶମିତ  
ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ନିଜର ସବୁ ସୈନିକଙ୍କୁ  
ଏକସ୍ର ଜରି ବୀରବର୍ମାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ।  
କିନ୍ତୁ ବୀରବର୍ମା ସେଭଳି ହେବ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା  
କରି ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ସତର୍କ ରହିଥିଲେ । ସେ  
ଆଉ କେତେଜଣ ରାଜାଙ୍କ ସହାୟତାରେ ପ୍ରବଳ

ବେତାଳ ଗପିଲା : ସୋମଗଡ଼ ରାଜ୍ୟରେ  
ରାଜୁତି କରୁଥାନ୍ତି ମାର୍ତ୍ତଣ୍ଡ ନାମକ ରାଜା ।  
ତାଙ୍କର ଜଣେ ଅମାତ୍ୟ ନାମ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ।

ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ନିଜେ କେତେ ବଡ଼ ଯୋଦ୍ଧା  
ସେ କଥା କହିବା ସହଜ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ  
ସେ ଯୁଦ୍ଧବିଦ୍ୟାର ତତ୍ତ୍ଵମାନ ଉତ୍ତମ ରୂପେ  
ଜାଣିଥିଲେ । ସେ ଯେଉଁ କୌଶଳ ବତାଇ-  
ଦେଉଥିଲେ, ତାହା ଅନୁକରଣ କରି ସେନା-  
ପତିମାନେ ସମସ୍ତା ସଫଳ ହେଉଥିଲେ ।

ଥରେ ମାର୍ତ୍ତଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟର ସୀମାରେ ଅବସ୍ଥିତ  
ଗୋଟିଏ ବଣକୁ ଶିକାର ପାଇଁ ଯାଇଥାନ୍ତି ।  
ସାଥରେ ଯାଇଥାନ୍ତି ଅଧିକାଂଶ ଦଳପତି ଓ  
ସେନାପତି । ନଅର ରକ୍ଷାର ଦାୟିତ୍ଵ କେବଳ  
ଶୁଭେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଓର



ଯୁଦ୍ଧ କରି ମାର୍ତ୍ତଣ୍ଡକୁ ବାହ୍ୟକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାର୍ତ୍ତଣ୍ଡକୁ ବନ୍ଦୀ କଲେ । ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର କୌଶଳଦ୍ୱୟେ ଶସିସାଗର ଜଣେ ସାଧାରଣ ନାଗରିକ ରୂପେ ବସବାସ କଲେ ।

ସାରବର୍ମାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନେ ସୋମଗଡ଼ ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟାପି ଲୁଠଚରଣ ଚଳାଇଲେ ଓ ଜନସାଧାରଣକୁ ନାନା ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଲେ । ସୋମଗଡ଼ ସେମାନଙ୍କ ଉପନିବେଶ ହୋଇ ରହିଲା ।

ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ସେ ପରିସ୍ଥିତି ସହିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୋପନରେ କେତେକ ସାହସୀ ଯୁବକଙ୍କୁ ଏକତ୍ର କରି ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସେନା-ବାହନୀ ଗଠନ କଲେ । ଦିନେ ରାତିରେ ହଠାତ୍ ସେମାନେ କାରାଗାର ଉପରେ ଚଢ଼ଉ କରି ରାଜା ମାର୍ତ୍ତଣ୍ଡକୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେଲେ ଓ ସାରବର୍ମାଙ୍କୁ ଓ ତାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କଲେ ।

ସେ ସମ୍ଭାଦ ପ୍ରସ୍ତର ହୋଇଯିବା ମାତ୍ରେ ସୋମଗଡ଼ର ଜନସାଧାରଣ ପ୍ରବଳ ଉତ୍ସାହରେ ଯେଉଁଠି ସାରବର୍ମାଙ୍କ ସୈନିକ ବା ପ୍ରତିନିଧି ଥିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ଭଗାଇଦେଲେ ।

ମାର୍ତ୍ତଣ୍ଡ ସିଂହାସନ ଫେରିପାଇବା ମାତ୍ରେ କାଳବିଳମ୍ବ ନ କରି ସାରବର୍ମାଙ୍କ ସମେତ ତାଙ୍କର ସବୁ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକାଟ କଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦରବାରରେ ଘୋଷଣା କରିଦେଲେ ଯେ କେଣିକି ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ହେବେ ପ୍ରଧାନ ସେନାପତି ।

କିନ୍ତୁ ସେହିଦିନ ରାତିରେ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖା କରି କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଶମା



କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ସେନାପତି ପଦର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ କି ସେଥିପାଇଁ ମୋର ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ ।”

ରାଜା କ୍ଷୁଦ୍ର କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲେ, “ଏ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କ’ଣ ପକ୍କା ?”

“ହଁ, ଏଥିରେ ମୁଁ ଅଟଳ ।” ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ରାଜା ଡାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାଙ୍କୁ ଅନାଇ କହିଲେ, “କେନ୍ଦ୍ର ! ତେବେ ପ୍ରଭାତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତୁମେ ଏ ରାଜ୍ୟ ଜାଗ କରି ରୁଲିଯାଅ । ନ ହେଲେ ତୁମର ବିପଦ ହୋଇପାରେ ।”

“ମହାରାଜ, ଏ ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ପାଳନ କରିବି ।” ଏହା କହି ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ରୁଲିଗଲେ ।

ବେତାଳ ଟିକିଏ ରୁପ୍ ରହି ତା’ପରେ କହିଲା, “ରାଜା ! ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର କାହିଁକି ଉପଯୁକ୍ତ



ପଦ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଡିତ ହେଲେ ? ସେ  
 ସେ ଅଯୋଗ୍ୟ, ତାହା ନୁହେଁ । ତେବେ ତାଙ୍କ  
 କଥା ଯାହା ହେଉ, ରାଜା କିପରି ଏଭଳି  
 ଆଚରଣ କଲେ ? ଶୁଭେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପ୍ରତି ସେ  
 କୃତଜ୍ଞ ରହିବା କଥା । ସେ ସ୍ଥଳେ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର  
 ସେନାପତି ପଦ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ ବି ରାଜା  
 ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପ୍ରକାରେ ସମ୍ମାନ ଦେଇପାରି-  
 ଥାନ୍ତେ । ତାହା ନ କରି ରାଜ୍ୟରୁ ବାହାର  
 କରିଦେଲେ କିପରି ? ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର  
 ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଦେବାର ଚିକ୍ତ ଥିବା  
 ପହେଁ ଯଦି ନୀରବ ରହିବ, ତେବେ ତୁମ  
 ଶିର ହେବ ସ୍ବଚ୍ଛଦ୍ୟ ।”

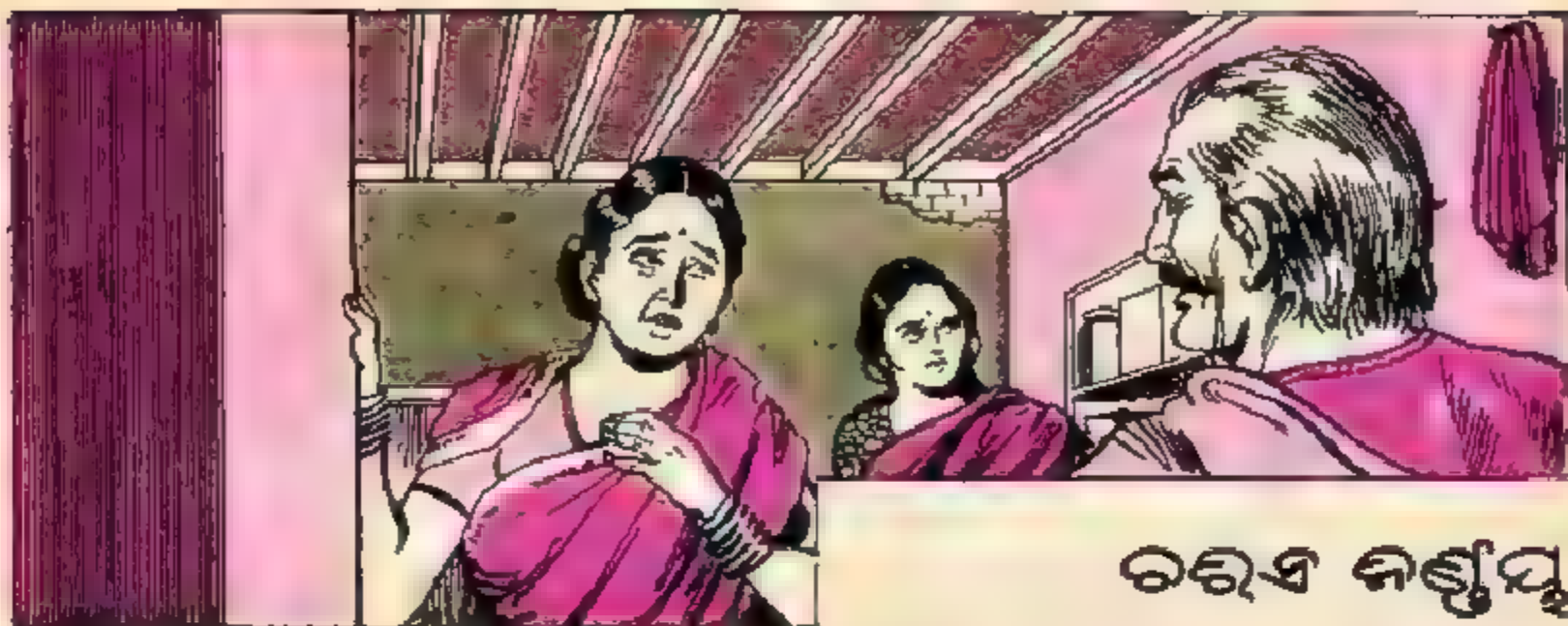
ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମାତ୍ର ଦିଆ ନ କରି ରାଜା ବିଚିତ୍ର  
 ଉତ୍ତର ଦେଲେ : “ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ସେନାପତି ପଦ  
 ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ହେତୁ, ସେ ଜଣେ  
 ସ୍ବାଧୀନଚେତା ବ୍ୟକ୍ତି । ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ  
 ଦେଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେନାପତି ହେଲେ ତାଙ୍କ  
 ଆଦେଶ ମୁହଁ ବୁଜି ମାନବାକୁ ହୁଅନ୍ତା ।  
 ଶୁଭେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସ୍ବଭାବ ସହ ତାହା ଯାଆନ୍ତା ନାହିଁ ।  
 ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ଥିଲେ ମାନବତାବାଦୀ । ଏହାର

ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଥମ ଥର ଯୁଦ୍ଧରେ ଆହତ ସୈନିକ-  
 ମାନଙ୍କୁ ସେ ଶୁଶ୍ରୂଷା କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା  
 କରିଥିଲେ । ରାଜା ଭାବୁଥିଲେ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ରାଜ-  
 ଭକ୍ତ । ରାଜା ଯାହା କହିବେ, ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ତାହା  
 କରିବେ । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ରାଜା ବୁଝିପାରିଲେ  
 ଯେ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ରାଜଭକ୍ତ ନୁହନ୍ତି, ଦେଶଭକ୍ତ ।  
 ବୀରବର୍ମା ସୋମଗଡ଼ ପ୍ରଜାଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର  
 ନ କରି ସୁଶାସନ କରିଥିଲେ ହୁଏ ତ ସେ  
 ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ରହିଥାନ୍ତେ । ରାଜା ମାର୍ତ୍ତଣ୍ଡ ଦେଖିଲେ,  
 ଏପରି ଲୋକକୁ ବିନା ଦାୟିତ୍ବରେ ଦେଶରେ  
 ରହିବାକୁ ଦେବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ସେନାପତି  
 ପଦ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ରାଜାଙ୍କ ଭୃତ୍ୟ  
 ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ତା’ ନ ହେଲେ  
 ଆଜି ଯେଉଁ ରାଜାଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ଲଢ଼ିଛନ୍ତି,  
 ଦେଶର ହିତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ସେହି ରାଜାଙ୍କ  
 ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପଶ୍ଚାତ୍ତପଦ ହେବେ  
 ନାହିଁ । ତେଣୁ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ନିର୍ବାସିତ କଲେ ।”

ରାଜାଙ୍କ ମୌନଭଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦ ସହ  
 ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଧରୁ ଖସିଯାଇ ପୁନର୍ବାର  
 ବୃକ୍ଷତାଳରେ ଝୁଲିପଡ଼ିଲା । (କଳ୍ପିତ)







## ଚରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ

“ହୁଅ ବାହାଘର ବନ୍ଧୁରେ ସବୁ କଥା  
ଗେଷ କରି ଆସିଛ ତ ?” ପାଦଶା ତା’  
ସ୍ବାମୀ ରଞ୍ଜେଶକୁ ପଚାରିଲା ।

ରଞ୍ଜେଶ କହିଲା, “ହଁ ବରପତ୍ର ଆମ ହିଅ  
ରାଗିଣୀକୁ ଦେଖି ପସନ୍ଦ କରିଛନ୍ତି ସେ ତେବେ  
ଯୌତୁକ ଦଣ୍ଡଜାର ଟଙ୍କା ଦାବ କରିଛନ୍ତି ।”

ଏ ଖବର ଶୁଣି ପାଦଶାର ମନ ଟିକେ ଦହ-  
ଗଲା । ରାଗିଣୀ ସେମାନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ।  
ରଞ୍ଜେଶ ହିଅ ବାହାଘର ପାଇଁ ଯାହା ସଞ୍ଚୟ  
କରିଛି ସେଥିରେ ଆଉ କିଛି ମିଶାଇଲେ ଖୁବ୍  
ହେଲେ ପାଞ୍ଚହଜାର ହେବ ।

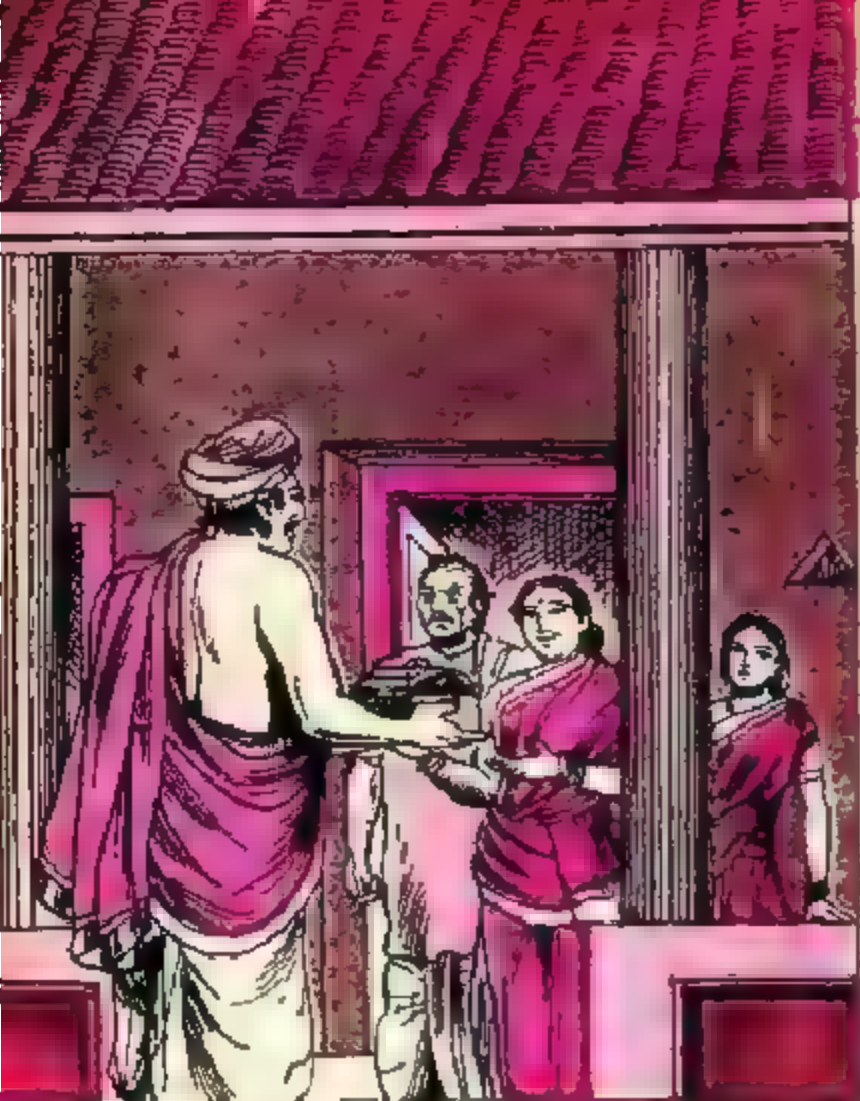
ରାଗିଣୀ ଦୁଆର ସେପଟୁ ବାପା ମା’ଙ୍କ କଥା  
ଶୁଣୁଥିଲା । ବାପାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି କହିଲା, “ଯେଉଁ  
ଲୋକ ଦଣ୍ଡଜାର ଟଙ୍କା ଯୌତୁକ ମାଗୁଛି ସେ  
ମୋର ଆଦୌ ପସନ୍ଦ ନୁହେଁ ।”

“ଏଇ, ତୁ ରୁପୁରୁପ୍ ଏଠୁ ଚାଲିଯାଆ ତ ।”  
ପାଦଶା ହିଅକୁ ଆକଟିଲା । ପରେ ରଞ୍ଜେଶକୁ  
କହିଲା, “ଦେଶ ସେମାନଙ୍କର ତ କନ୍ୟା  
ପସନ୍ଦ ହୋଇଛି । ପଇସା କଥା ଆମେ ଚିନ୍ତା  
କଲେ ଏତେ ଭଲ ପ୍ରସ୍ତାବ ରାଗିଯିବ । ଆଉ  
ଏ ଜୀବନରେ ହିଅର ବାହାଘର ହୋଇ ପାରିବ  
ନାହିଁ ।”

“ତେବେ ମୁଁ କ’ଣ କରିବ କୁହ ? କାହା  
ଘରୁ ଚୋରି କରି ଆଣିଦେବ ନା କ’ଣ ?”  
ରଞ୍ଜେଶ ବରକ୍ରହୋଇ କହିଲା ।

ଦୁଇଜଣ ବସି ଏପରି ବାକ୍‌ବିତଣ୍ଡା କରି  
କରି ଅନେକ ସମୟ ଗଲାଣି । ସଂଧ୍ୟା ଗଡ଼ିଗଲାଣି ।  
ଦୁହେଁ ବରୁର କରୁଛନ୍ତି ଆଉ ପାଞ୍ଚହଜାର  
କେଉଁଠୁ ଆଣିବେ । ଠିକ୍ ଏଇ ସମୟରେ କଏ  
ଜଣେ ଆସି କବାଟ ଠକ୍ ଠକ୍ କଲା । ରଞ୍ଜେଶ





କବାଟ ଖୋଲି ଦେଖିଲା ବାହାରେ ଜଣେ କିଏ ଅଛନ୍ତା ଲୋକ । ସେ ରାଜେଶକୁ କହିଲା, “ରାମ-ଗୁପ୍ତ ଏ ବାକ୍ସଟି ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଇଦେବାକୁ କହିଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ଆଠହଜାର ଟଙ୍କାର ଅଳଙ୍କାର ଅଛି ରଖନ୍ତୁ । ଆଉ ଆପଣଙ୍କର କିଛି ଖବର ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ ପାଖକୁ ଦେବାର ଥିଲେ କୁହନ୍ତୁ ।” ଏକଥା କହି ଆଗନ୍ତୁକଟି ରାଜେଶ ହାତରେ ଛୋଟ ଅଳଙ୍କାର ବାକ୍ସଟି ଧରିଲା-ଦେଲା ।

ଏସବୁ ରାଜେଶକୁ ଖୁବ୍ ବିଚିତ୍ର ଲାଗିଲା । ରାମଗୁପ୍ତ ସତ ତା’ର ପରିଚୟ ନାହିଁ । କେଣୁ ସେ ପଚାରିଲା, “କେଉଁ ରାମଗୁପ୍ତ ଏସବୁ ପଠାଇଛନ୍ତି ?” ରାଜେଶର କଥା ଶୁଣି ଆଗନ୍ତୁକ ଅଳ୍ପ ଇଚ୍ଛୁକତା ହୋଇ ପାଖରେ ଥିବା ଓଷ୍ଠ-

ଗଛ ଆଡ଼େ ଆଙ୍କୁଳ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି କହିଲା, “ସେଠୁ ରାମଗୁପ୍ତ ମୋତେ କହିଥିଲେ । ଓଷ୍ଠ-ଗଛ ସାମନାରେ ଥିବା ଦରକୁ ସାଇ ନାଥ-ବାବୁଙ୍କୁ ଦେବାକୁ । ଆପଣ ନାଥବାବୁ ତ ?”

ରାଜେଶ କିଛି ଜବାବ ଦେବାକୁ ଯାଉନାହିଁ; ଏହି ସମୟରେ ପାବଣୀ କହିଲା, “ସେଉଁଠି ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ତୁମେ ସେଇ-ଠାକୁ ଆଣି ଦେଇଛ । ପ୍ରକୃତରେ ରାମଗୁପ୍ତର ଅଳଙ୍କାର କାଲି ପଠାଇବାର ଥିଲା । ତେଣୁ କାହିଁକି ହେଲା ବୁଝ ତ ।”

“ଠିକ୍ ଅଛି” କହି ଆଗନ୍ତୁକଟି ଚାଲିଗଲା । ତା’ପରେ ରାଜେଶ ଓ ପାବଣୀ ଚଟାପଟ୍ କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ବାକ୍ସଟି ଖୋଲି ଦେଖିଲେ । ନୂଆ ଚକଚକ ଚମକାର ଅଳଙ୍କାରସବୁରେ ବାକ୍ସଟି ଭରିଛି ।

“ଓହୋ ଆଠହଜାର ଟଙ୍କାର ଅଳଙ୍କାର । ଆମ ଝିଅର ବାହାଘର ହୋଇଗଲା ଜାଣ ।” ପାବଣୀ ଖୁସୀ ହୋଇ କହିଲା ।

“ଜଣା ନାହିଁ ଏ ଅଳଙ୍କାର କାହାର । ମୋ ବାହାଘର କିପରି ଏ ଅଳଙ୍କାର ଯୋଗୁ ହେବ ?” ରାଜେଶ ପଚାରିଲା ।

“ତୁ ତୁମ୍ଭ ହୋଇ ଏଠାରୁ ଚାଲିଯା’ତ ।” ପାବଣୀ ପୁଣି ଝିଅକୁ ଆକଟିଲା ।

“ଈଶ୍ଵର ଆମ ଉପରେ ଦୟା କରି ଏ ଅଳଙ୍କାର ଆମ ଝିଅର ବିବାହ ପାଇଁ ପଠାଇ-ଦେଇଛନ୍ତି । ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏସବୁ ଚରଳାଇ ବିକି କରିଦେବା ।” ରାଜେଶ କହିଲା ।



“କିଣ୍ଠୁର ସିନା ସୁଯୋଗ ଦେଲେ । ତେବେ ତାକୁ ତ ସଦୁପଯୋଗ କରିବା ଦରକାର । ସକାଳେ ସେଠୁ ରାମଗୁପ୍ତ ଜାଣିଯିବ ଘଟଣାଟା କ’ଣ । ତା’ପରେ ? ସେ ଲୋକ ଆସି ନିଶ୍ଚୟ ବାକ୍ସ ମାଗିବ । କ’ଣ କରାଯିବ ?” ପାବଣୀ ମନରେ ଶଙ୍କା ରଖି କହିଲା ।

“ତେବେ ଚାଲି ଗୋଟାଏ କାମ କରିବା । ଏ ବାକ୍ସକୁ ନେଇ ବାରିରେ ପୋଡ଼ିଦେବା । ପଚାରିଲେ କହିବା ଆମେ ଜାଣିନୁ । ଆଉ ବାକ୍ସ ଦେବାର ଦେଖିଛୁ ବା କିଏ ?” ରଞ୍ଜେଶ କହିଲା । ତା’ପରେ ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀ ଦୁହେଁ ମିଳି ନଡ଼ିଆଗଛ ପାଖରେ ବାକ୍ସଟି ନେଇ ପୋଡ଼ି ପକାଇଲେ । ସକାଳ ହେଉ ହେଉ କିଏ ଜଣେ ଆସି ଦ୍ଵାର ପାଖରେ ଚିତ୍କାର କଲା । ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀ ଦୁହେଁ ସାହସ ସଞ୍ଚୟ କରି କବାଟ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦେଖିଲେ ପୂର୍ବରସିର ଆଗନ୍ତୁକଟି କପାଳରେ ହାତମାରି କହୁଛି, “ଓହୋ ସେ ବାକ୍ସ ତ ଅନ୍ୟ ଏକ ଗଳରେ ରହୁଥିବା ନାଥ-ଦାସର । ସେଠାରେ ମୋତେ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କରି ପକାଇଲେଣି । ଦୟାକରି ବାକ୍ସଟି ଶୀଘ୍ର ଦେଇଦିଅ ।”

ରଞ୍ଜେଶ କହିଲା, “ସକାଳୁ ସକାଳୁ କ’ଣ ମଦ ଖାଇ ଆସିଛୁ କି ? ଏପରି କଥା କହୁଛୁ ।”

“ହୋଧେ ଏ ଜଣେ ପାଗଳ । କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ଚାଲିଆସ ।” ପାବଣୀ କହିଲା ।

ଆଗନ୍ତୁକ ମଧ୍ୟ ଆଦୁର କୋରରେ ଚିତ୍କାର କରି କହୁଥାଏ । ରଞ୍ଜେଶ ଏସବୁକୁ ଖାତର ନ



କରି କହିଲା, ଅନ୍ଧକାରରେ ବୋଧେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଘରେ ଦେଇଦେଇଥିବ । ଆମ ଘରେ ଦୁହେଁ । କାହିଁକି ସକାଳଟାରୁ ଆସି ଗୋଳମାଳ କରୁଛ ?” ପାବଣୀ ମଧ୍ୟ ରଞ୍ଜେଶକୁ ସମର୍ଥନ କଲା ।

“ଆପଣମାନଙ୍କର ବାହାଘର ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଦରକାର ନାହିଁ, ବାହାଘର ବନ୍ଦ ।” ଏକଥା କହି ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼ିଆ ଆଡୁଆଳରୁ ଲୁଚୁଥିବା ବରପିତା ବାହାରିଆସିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ରଞ୍ଜେଶ ଓ ପାବଣୀଙ୍କ ମୁହଁ କଳା ପଡ଼ିଗଲା । ସେ କହିଲେ, “ଆମର ପଇସାକର ଯୌତୁକ ବି ଦରକାର ନାହିଁ । ଆମର ଦରକାର ଥିଲା ପରିବାରର ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ସେଇଟା ଜାଣିବା ପାଇଁ ସୁନାରଙ୍ଗ ଦିଆ ଅଳଙ୍କାର ପଠାଇ ମୁହଁ ଏଇ



ନାଟକ କରାଇଥିଲା ତୁମର ମନ୍ତ୍ରଣା ଜାଣିବାକୁ । ଆଉ ଜାଣିଲି ତୁମେମାନେ ଧନପାଇଁ ମଣିଷ ମଧ୍ୟ ମାରିଦେଇ ପାରିବ । ସେପରି ପିତାମାତାଙ୍କ ସନ୍ତାନକୁ ମୁଁ ବୋହୂ କରି ଆଣିବାକୁ ବୁଝି-ନାହିଁ ।”

ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଗୁଣିଣୀ ସେଠାରେ ଅଗ୍ନିନିକ ପହଞ୍ଚି କହିଲା, “ଦେଖନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଏ ଭୁଲ ଧାରଣା ମୁଁ ସଂଶୋଧନ କରିଦେଉଛି । ପିତାମାତାଙ୍କର ଆକୃଷ୍ଟ ନେଇ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ହୁଏ, ଗୁଣ ନେଇ ନୁହେଁ । ମୋ ବାପାମା’ ଉଠିପଡ଼ିଲେ ବାକ୍ସଟି ପୋଲିସ୍‌କୁ ଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଭାବେ ସେମାନେ ଉଠିବାର ବହୁତ ଆଗରୁ ମୁଁ ବାକ୍ସଟି ନେଇ ପୋଲିସ୍‌ ଡାକରେ ଥାନାରେ ଦେଇଆସିଛି । ତେଣୁ ଆପଣ ନିଜର ସୁନାରଙ୍ଗଦିଆ ଅଳଙ୍କାରସବୁ ଥାନାରୁ ନେଇଯାନ୍ତୁ । ଆଉ ଏ ବିବାହ ନ ହେବାରୁ ଆମର ଏମିତି କିଛି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇ

ନାହିଁ ।” ଏକଥା କହି ଗୁଣିଣୀ ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ଗୁଣିଣୀ ମୁହଁରୁ ଏ କଥା ଶୁଣି ଗାଳେଣି ଓ ପାବଣୀ କାବା ହୋଇଗଲେ । ହେଲେ ବରପିତା ମୁହଁ ତଳକୁ କରି ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ସେହିଦିନ ସଂଧ୍ୟାବେଳକୁ ଗୁଣିଣୀ କୁଅରୁ ପାଣି କାଢୁଛି । ଏଇ ସମୟରେ ପୂର୍ବ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବରପିଲାଟି ଆସି ସେଠି ପହଞ୍ଚି କହିଲା, “ଗୁଣିଣୀ, ମୋ ବାପା ଯେଉଁ ନାଟକ କଲେ ସେସବୁ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଆଦୌ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ । ତୁମମାନଙ୍କର ଏପରି ଅପମାନ ହେଲା ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖିତ ଓ କ୍ଷମା ମାଗିବାପାଇଁ ଆସିଛି । ଆଉ ତୁମେ ମୋତେ ଯଦି କ୍ଷମା ଦେଇପାରିବ ତ ମୁଁ ତୁମକୁ ବିବାହ କରି ଖୁବ୍ ଖୁସୀ ହେବି ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ଗୁଣିଣୀ ଅଳ୍ପ ଦିନ ଲଜ୍ଜାରେ ମଥା ତଳକୁ କରି ମାରବ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲା ।







## ହୃତଧନ ସନ୍ତାନ

ଶ୍ରୀବତ୍ସ ନଗରରେ ସେତେବେଳେ ରଜତ କରୁଥିଲେ ଗୁଳା ପ୍ରସେନନିତ । ଦୂର ଦେଶର ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପଣ୍ଡିତ ସେ ନଗରକୁ ଆସି ଜଣେ ବଣିଷ୍ଠ ବଣିକଙ୍କ ଘରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ । ବଣିକ ତାଙ୍କର ଏପରି ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଥାନ୍ତି ଯେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ କାଣିକଉଡ଼ିଟିଏ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁ ନ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଉପାର୍ଜନ ବହୁତ ହେଉଥାଏ । ଆଖପାଖରେ ଧନିଲେକେ ତାଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ତାଙ୍କଠାରୁ ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ମଢ଼ନିୟମର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଶୁଣୁଥାନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କୁ ମୋଟା ପୁରସ୍କାର ଦେଉଥାନ୍ତି ।

ପଣ୍ଡିତେ ଟଙ୍କାତକ କରିବେ କ'ଣ ? ସେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରାକୁ ବଦଳାଇ ସାଇତି ରଖୁଥାନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ପାଖରେ ହଜାରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଜମା ହୋଇଗଲା, ସେତେବେଳେ ସେ ତାଙ୍କୁ

ବଣଉତରେ ଗୋଟିଏ ବଣୁଆ ଖେସାରି ଲତା ତଳେ ପୋତି ରଖିଲେ ।

ଶ୍ରୀବତ୍ସରେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ନିଜର ବୋଲି କେହି ନ ଥାନ୍ତି । ସେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ ଥରେ ଯାଇ ମାଟି ଖୋଳି ପୋତାଧନ ଦେଖି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଫେରି ଆସୁଥାନ୍ତି ।

ଦିେବକୁ ଧନେ ସେ ଯାଇ ମାଟି ଖୋଳି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ପୋତାଧନ ଗାଏବ ହୋଇ-ଯାଇଛି । ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ଦୁଃଖର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ସେ ରୁରିଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲେ ଓ ଅଶ୍ରୁର୍ଦ୍ଧ୍ୟ ହୋଇ ଦେଖିଲେ, ସେ ବଣୁଆ ଖେସାରି ଲତା ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ଆଉ ନାହିଁ ।

ଦୁଃଖ କଥା ସେ କାହାକୁ କହିବେ ? କିଏ ବା ତାଙ୍କୁ ହୃତ ସମ୍ପଦ ଫେରିାଇଦେବ ? ସେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଶେଷକୁ ନଈକୁ ଡେଇଁପଡ଼ି

(ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ଭଲର 'ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା'ରୁ ଗୃହୀତ)



ଜୀବନ ହାରିବାକୁ ଘିର କଲେ ।

ସେ ନଈ କୂଳକୁ ଯାଇ ଡେଇଁବାର ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି, ସେତିକିବେଳେ ସ୍ଥାନ ସମାପନ କରି ଉଠୁଥିବା ରଜା ପ୍ରସେନଜିତ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି-ପକାଇଲେ ।

“ଆରେ, ଆରେ, ତୁମେ କ’ଣ କରୁଛ ?” ରଜା ପଶ୍ଚିତକୁ ଧମକ ଦେଲେ ।

ପଶ୍ଚିତେ ତମକପଡ଼ିଲେ । ତା’ପରେ ରଜାକୁ ଚିହ୍ନିପାରି ନିଜର ଦୁଃଖ ଗପିଗଲେ ।

ରଜା କହିଲେ, “ଯଦି ଧନ ଚୋରି ହୋଇଛି, ତେବେ ଚୋର ଧରିବାକୁ ମୁଁ ଅଛି । ତୁମେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବ କାହିଁକି ? ଆଜ୍ଞା, କହିଲ, ତୁମେ ଯେଉଁଠି ଧନ ପୋତିଥିଲ ସେ ସ୍ଥାନର

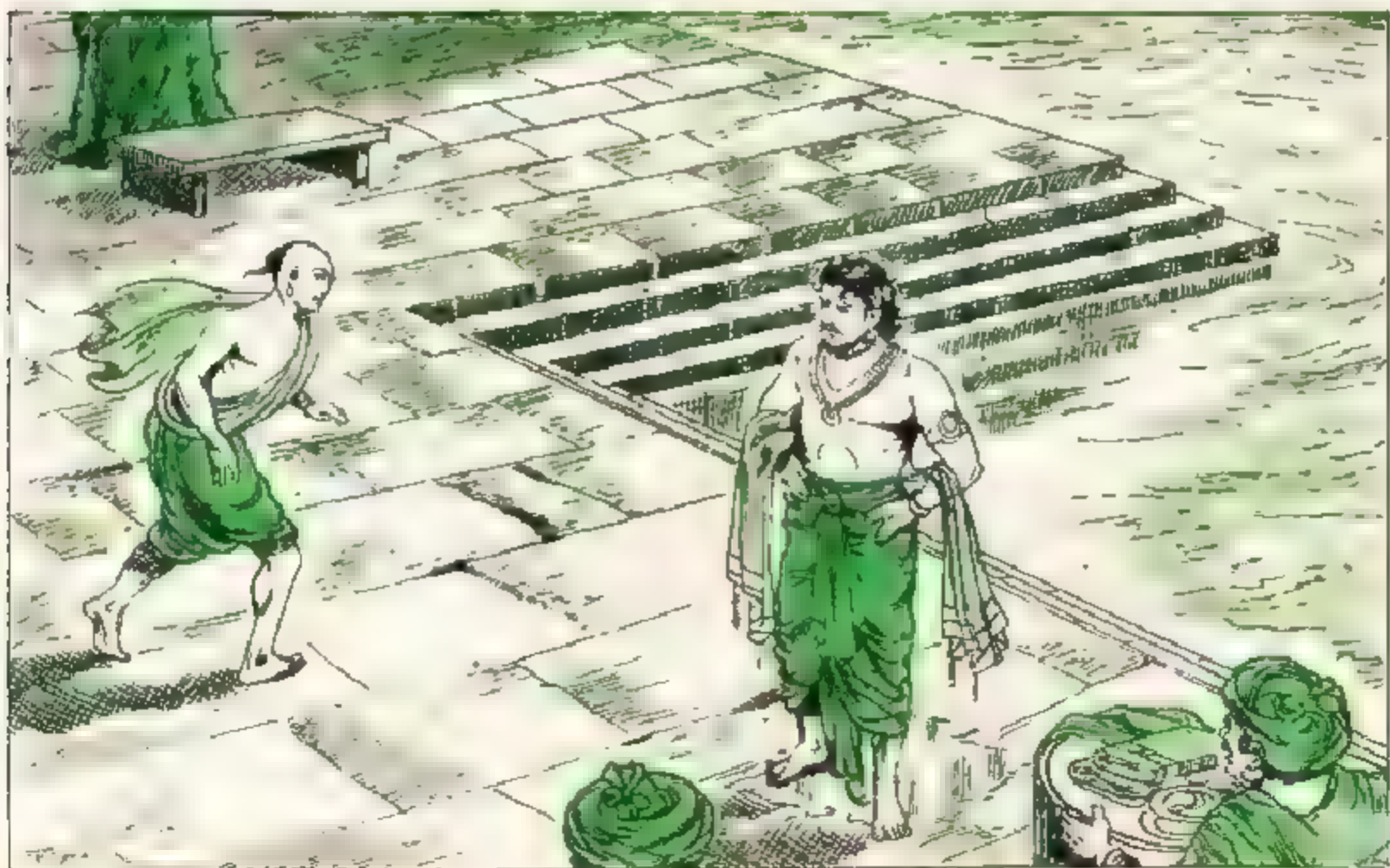
କିଛି ବିଶେଷ ପ୍ରକାର ଚିହ୍ନ ଥିଲା ?”

“ମହାରାଜ, ସେଠି ଗୋଟାଏ ଖେପାରି ଲତା ମାଡ଼ିଥିଲା । ମୋ ପୋତାଧନ ସାଙ୍ଗକୁ ସେ ଲତା ମଧ୍ୟ ଉଠେଇଯାଇଛି ।” ପଶ୍ଚିତେ କହିଲେ ।

“ହଇଡ଼େ ପଶ୍ଚିତେ ସେଇଟା କ’ଣ ଗୋଟାଏ ଚିହ୍ନ ଭଳି ଚିହ୍ନ ? ବଣ ଭିତରେ ତ ଶହେ ସ୍ଥାନରେ ସେ ଲତା ଥାଇପାରେ !” ରଜା ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଲେ ।

“ନା, ମଣିମା । ଏ ବଣରେ ମାତ୍ର ଗୋଟାଏ ବଣୁଆ ଖେପାରି ଥିଲା । ସେ ଲତା ବେଶୀ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେ ଲତାର ବ୍ୟବହାର ଖୁବ୍ କମ୍ ଲୋକେ ଜାଣନ୍ତି ।” ପଶ୍ଚିତ କହିଲେ ।

“ତୁମେ ସେଠାରେ ଧନ ପୋତିବାର କେହି





ଜାଣି ନ ଥିଲେ ? କେହି ତୁମକୁ ସେଠାକୁ  
ଯିବାର ଦେଖୁ ନ ଥିଲେ ?” ରଜା ପଚାରିଲେ ।

“ମଣିମା, କେହି ଜାଣି ନ ଥିଲେ ବୋଲି ମୁଁ  
ଦୃଢ଼ ଭାବରେ କହିପାରେ ।” ପଣ୍ଡିତ ଉତ୍ତର  
ଦେଲେ ।

ରଜା ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରିବାକୁ କହି  
ନଅରକୁ ଫେରିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ, ରାଜ୍ୟର  
ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବୈଦ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଡକାଇପଠାଅ ।  
ମୋର ବେମାର ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହ ।”

ରଜା ବଶ୍ରାମ ନେଲେ । ଜଣକ ପରେ ଜଣେ  
ବୈଦ୍ୟ ଆସନ୍ତେ ରଜା ତାଙ୍କୁ ପଚାରିବୁ, “ଗତ  
ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ତୁମେ କେଉଁ କେଉଁ ରୋଗୀ  
ଦେଖିଛ ? ସେମାନଙ୍କୁ ବା କି ପ୍ରକାର ପଥ୍ୟ ଓ

ଔଷଧ ଯୋଗାଇ ଦେଇଛ ?

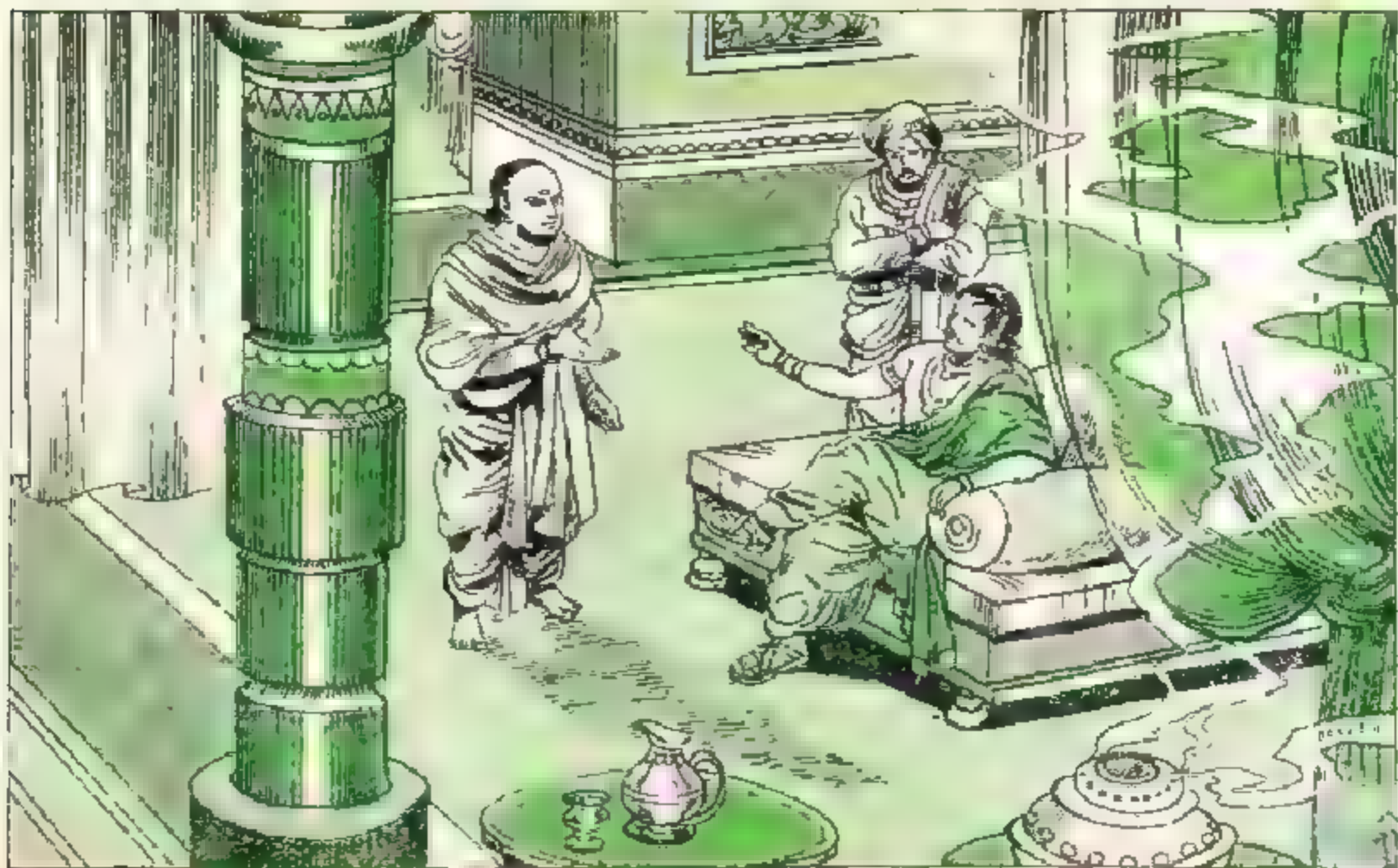
ଜଣେ ବୈଦ୍ୟ କହିଲେ, “ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ  
ମୁଁ ଜଣେ ରୋଗୀ ଦେଖିଛି । ସେ ହେଲେ  
ବ୍ୟବସାୟୀ ଦତ୍ତରାମ ।”

“ତାଙ୍କୁ କି ଔଷଧ ଦେଇଛ ?” ରଜା  
ପଚାରିଲେ ।

“ତାଙ୍କ ରୋଗ ପାଇଁ ବଣୁଆ ଖେସାରିର  
ମୂଳ ଲେଡ଼ା ଥିଲା । ଦେବକୁ ମୋର ଜଣେ  
ସହକାଶୀ ବଣତମାମ ଖୋଜି କେବଳ ଗୋଟିଏ  
ସ୍ଥାନରୁ ସେ ଲତା ପାଇଲା ।” ବୈଦ୍ୟ କହିଲେ ।

ରଜା ସମ୍ବଳିତହସି କହିଲେ, “ତୁମର ସେ  
ସହକାଶୀକୁ ପଠାଇଦିଅ ।”

ଅହଳମ୍ବେ ବୈଦ୍ୟଙ୍କ ସହକାଶୀ ଆସିଲା ।





ରାଜା ତାକୁ ପଚାରିଲେ, “ହଜରେ, ସେହିନ ବଣୁଆ ଖେପାରି ଲତାର ମୂଳ ଖୋଳିବାକୁ ଯାଇ ଯେଉଁ ହଜାରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ପାଇଲୁ, ତାକୁ କଲୁ କ’ଣ ?”

ପ୍ରଥମେ ସହକାରୀ କହୁ ବୁଝି ନ ପାରିଲା ଭଳି ଜୁକୁ ଜୁକୁ ଅନାଇଲା ।

ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଦୃଷ୍ଟି ଆଗରେ ଅତି ଅତି ସହକାରୀ କହିଲା, “ଘରେ ରଖିଛି, ମଣିମା । ଶମା କରନ୍ତୁ ।”

“ଖାଲି ଶମା ନୁହେଁ, ତୋତେ ଉପଯୁକ୍ତ ପୁରସ୍କାର ଦେବ । ଯା, ସେତକ ନେଇଯା । ତାହା ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ପ୍ରୋତ୍ତାପନ ।” ରାଜା କହିଲେ ।

“ଯେ ଆଜ୍ଞା, ମହାରାଜ !” କହି ସହକାରୀ ଯାଇ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରାତଳ ଆଣିଦେଲା । ରାଜା ତାକୁ ପୁରସ୍କାର ଦେଲେ ଓ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଚାକ ଧନ ଫେରାଇଦେଲେ ।

ଏସବୁ ଘଟଣା ଦେଖୁଥିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ । ସେ ବସିତ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଆପଣ କମିତ ଏ ଶ୍ରେଣି ରହସ୍ୟର ସମାଧାନ କରି ପାରିଲେ ?”

ରାଜା କହିଲେ, “ପଣ୍ଡିତ ଯେତେବେଳେ କହିଲେ କି ବଣୁଆ ଖେପାରିର ବ୍ୟବହାର ଖୁବ୍ କମ୍ ଲୋକ ଜାଣନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ବୁଝିଲି ତାହା ନଷ୍ଟେ ବୈଦ୍ୟମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବେ । ବଣୁଆ ଖେପାରି ଲତା ତଳେ ସେ ଧନ ପୋତିଥିଲେ । ତେଣୁ ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ କୌଣସି ବୈଦ୍ୟ ନ ହେଲେ ବୈଦ୍ୟଙ୍କ ଭରପରୁ କେହି ସେ ଲତା ମୂଳ ଖୋଳିବାକୁ ଯାଇ ଧନର ସନ୍ଧାନ ପାଇ ତାକୁ ଉଠାଇ ନେଇଛି । ସେ ବୈଦ୍ୟଟି କିଏ ? ତେଣିକି ସେତକ ଠାବ କରିବା ହେଲା ମୋର କାମ ।”

“ଧନ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି, ମହାରାଜ !” ମନ୍ତ୍ରୀ ବଧେଇ ଜଣାଇଲେ ।







## ବେଦର ଇନ୍ଦ୍ର

ପୃଥିବୀରେ ଯେତେ ପୋଥି ପୁରାଣ ରହିଛି, ଜଣେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦେବତାକୁ ବୁଝାଉଥିଲା ।

ତହିଁ ମଧ୍ୟରୁ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ କାଳକ୍ରମେ ଇନ୍ଦ୍ର ଏକ ପଦକୁ ବୁଝାଇଲା । ପୁରୁଣା ପୋଥି ପୁରାଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଭଲ ଭଲ ସମୟରେ ଭଲ ଭଲ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ପୃଥିବୀର ପ୍ରାଚୀନତମ ଗ୍ରନ୍ଥ ହେଲା ବେଦ । ପଦ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଋଗ୍‌ବେଦ, ସାମବେଦ, ଯଜୁର୍‌ବେଦ ଓ ଅଥବା ଥିଲେ ସୁଶାନ୍ତ, ବିଭ୍ରା, ମନୋଜ ଏବଂ ନନ୍ଦ୍ରସ । ବେଦ—ଏହି ଚାରିଗୋଟି ବେଦ ପ୍ରାଚୀନ ମୁନି-ନନ୍ଦ୍ରସ ଅଳ୍ପ କାଳ ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ଶ୍ରୋତା କରିବା ପରେ ଋଷିମାନଙ୍କର ଅମାପ ଜ୍ଞାନର ଉତ୍ସାର । ପଦଭ୍ୟସ୍ତ୍ର ହୋଇଥିଲେ । କେତେକ ବିଶେଷ ଧରଣର ଯାଗଯଜ୍ଞ ଓ ସାଧନା କଲେ ଇନ୍ଦ୍ରପଦ ମିଳିପାରେ ବୋଲି ବିଶ୍ବାସ ଥିଲା ।

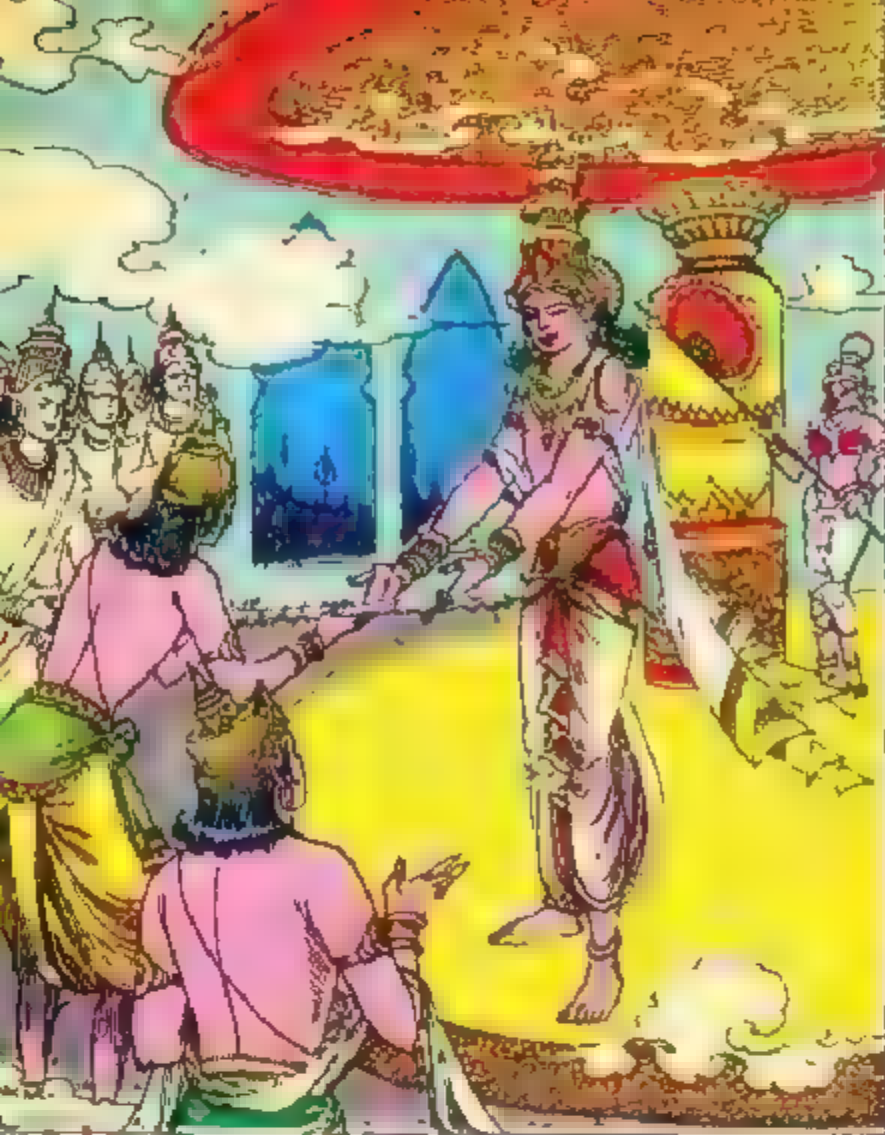
ପ୍ରାଚୀନ ପୋଥି ପୁରାଣରେ ଦେବଦେବୀଙ୍କର ଅନେକ କାହାଣୀ ପଢ଼ିବାକୁ ମିଳେ । ସେସବୁ କାହାଣୀ ଛଳରେ ଲେଖା ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେସବୁର ଭଲ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅର୍ଥ ରହିଛି । ଏସବୁ ଦେବଦେବୀମାନେ ସୁଲ ଜଗତ ଏବଂ ଉଗ୍ରବାନଙ୍କ ଭିତରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ରହିଥିବା ଆଧ୍ୟ-ଭୌତିକ ସ୍ତରର ଶକ୍ତି ।

ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଲିଲେ ପ୍ରାୟ ଅଡ଼େଇଶଏ ସ୍କନ୍ଦ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ବୈଦିକ କାଳରେ ଇନ୍ଦ୍ର ସମ୍ପର୍କରେ ଯେପରି ଧାରଣା ଥିଲା, ପୁରାଣ ସ୍ତରକୁ ସେ ଧାରଣା ବଦଳିଯାଇଥିଲା ।

ବୈଦିକ କାଳରେ ଇନ୍ଦ୍ର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେବତା ରୂପେ ଗଣ୍ୟ ହେଉଥିଲେ । ଋଗ୍‌ବେଦରେ ପ୍ରାୟ ଅଡ଼େଇଶଏ ସ୍କନ୍ଦ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।





ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦେବତାକୁ ସେଭଳି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆହୋଇନାହିଁ । କୁହାଯାଏ ଆର୍ଯ୍ୟମାନେ ଇଶ୍ୱନ୍ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଭାରତବର୍ଷକୁ ଆସିଥିଲେ । ତାହା ସତ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ଆର୍ଯ୍ୟମାନେ ଭାରତକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁହିଁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ‘ଇନ୍ଦ୍ର’ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା । ଇନ୍ଦ୍ର-ଧାରଣାର ଉତ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି କହିହେବ ନାହିଁ । ତେବେ ଦାନବ-ବିନାଶକ, ଜନକଷ୍ଟକମ୍ବରକ ରୂପେ ତାଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସେ କେବେ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଲଭୁ ନ ଥିଲେ ।

ବେଦରେ ଏହାଙ୍କ ଶରୀରର ସବୁକ୍ଷେତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନା ଦିଆଯାଇଛି । ଏହାଙ୍କ କେଶ ଓ ଦେହ

ଥିଲା କପିଳ ବା ହରିତ ବର୍ଣ୍ଣ । କୌଣସି କୌଣସି ସୂକ୍ତରେ ଏହାଙ୍କ ଦେହ ପୁଣି ସୁନା ରଙ୍ଗ ବର୍ଣ୍ଣିତ୍ୱ ଥିବାର କୁହାଯାଇଛି । ଏହା ବହୁ ଗର୍ଭ, ବଳିଷ୍ଠ ଏବଂ ସୁନ୍ଦର । ଇନ୍ଦ୍ର ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ନାନା ପ୍ରକାର ରୂପ ଧାରଣ କରିପାରୁଥିଲେ ।

ଇନ୍ଦ୍ର ମୁଖ୍ୟତଃ ବଜ୍ରାୟୁଧ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ବଜ୍ର ଲୌହଜାଗାୟୁ ଧାତୁ-ହବ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବାର କୌଣସି କୌଣସି ସୂକ୍ତରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଅନ୍ୟ କେତେକ ସୂକ୍ତରେ ତାହା ସୁନା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ବଜ୍ର ପଥର ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବା ବିଷୟ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ।

ତେବେ ବଜ୍ରହିଁ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଏକ ମାତ୍ର ଅସ୍ତ୍ର ନୁହେଁ । ସେ ସୁନାନିର୍ମିତ ଧନୁ ଏବଂ ଶଙ୍ଖେ ପର ଶଙ୍ଖା ହୋଇଥିବା ଶାର ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ବିଷୟ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି । ବଜ୍ର ଏବଂ ଧନୁ ବ୍ୟତୀତ ଏକ ପ୍ରକାର ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ଏବଂ ଜାଲ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ରଥର ଗତି ଏଡ଼େ ଦେଖି ଯେ ତାହା ମଣିଷର ମନର ଗତିକୁ ମଧ୍ୟ ବଳିଯାଇ ପାରିବାର ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ଏହି ରଥ ଦୁଇଟି ଅଶ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ଚାଳିତ ହେଉଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ କୌଣସି କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଅଶ୍ୱର ସଂଖ୍ୟା



ଶକ୍ତେ ହଜାରେ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ।

ବୈଦିକ କାଳରେ ଯେଉଁ ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦିଆଯାଉଥିଲା, ସେମାନେ ସୋମରସ ପାନ କରିବାକୁ ସୁଖ ପାଉଥିଲେ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ଇନ୍ଦ୍ର ସବୁ ଦେବତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସୋମରସ-ପ୍ରିୟ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ସୋମରସ କ'ଣ ? ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଐତିହାସିକମାନେ କୌଣସି ଆଲୋଚନାତ କର ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଡାଧାରଣତଃ ଧରଣିଆଯାଏ ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ଉତ୍ତେଜକ ପାନୀୟ । କିନ୍ତୁ ବେଦର ମର୍ମ ସମ୍ପର୍କରେ ଧାରଣା ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏଭଳି ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ବେଦରେ ଯାହାସବୁ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି, ସେସବୁର ସ୍ଥୂଳ ଅର୍ଥ ପଛରେ ଗଭୀର ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅର୍ଥ ରହିଥିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ରୁଗ୍‌ବେଦର ଦୁଇଟି ସୂକ୍ତରେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଜନ୍ମର ବିବରଣୀ ଦିଆଯାଇଛି । ସେ ମାତାଙ୍କ ପାର୍ଶ୍ୱରେଦ କର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଜ୍ୟୋତିରେ ଚତୁଷଶାତ ନଭୋମଣ୍ଡଳ ଉଦ୍ଭବ ହୋଇଉଠିଲା ।

ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପଦ୍ମ ସମେତ ପୃଥିବୀ କମ୍ପିତ ହୋଇଥିଲା । ଏପରିକି ଆକାଶ ବ୍ୟାପି ଆଲୋଡ଼ନ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥିଲା ।

ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଜନ୍ମ ଅବିତ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।



ରାକ୍ଷସ ବଧ ନିମନ୍ତେ ଦେବଗଣ ତାଙ୍କୁ ସୂଚନା କଲେ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଅନ୍ୟତ୍ର ଶତୀ ଦେବୀ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ।

ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ସହସ୍ରାକ୍ଷ ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ସେଥିରୁ କେହି କେହି ପଣ୍ଡିତମାନେ କରନ୍ତିକି ଆକାଶକୁହିଁ ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ଆକାଶର ନକ୍ଷତ୍ରଗଣକୁ ଇନ୍ଦ୍ରର ସହସ୍ର ନୟନ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

ସେ ଯାହା ହେଉ, ଇନ୍ଦ୍ର ଯେ କେବଳ ଆକାଶର ନାନାନ୍ତର ମୁହୂର୍ତ୍ତ, ଜଣେ ବ୍ରହ୍ମ

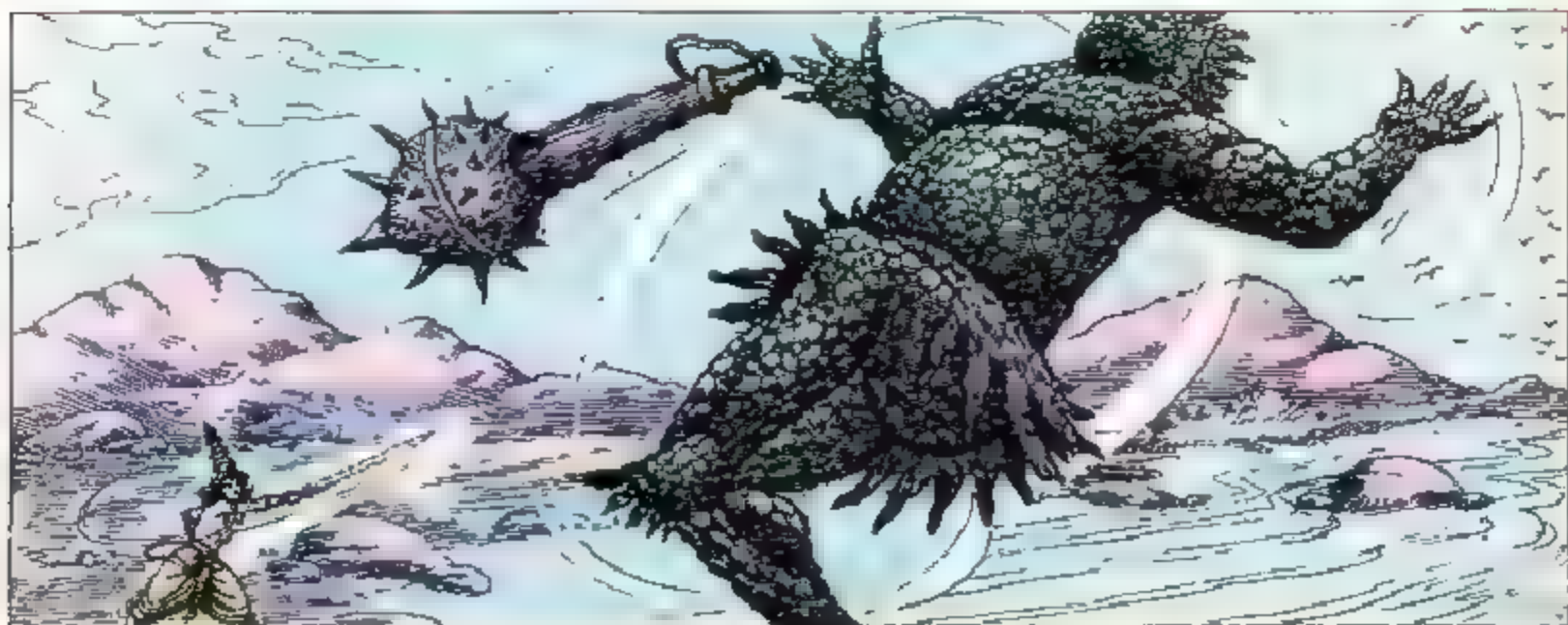


ଦେବତା ରୂପେ ସେ ପରିଚିତ ହେଉଥିଲେ,  
ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସେ ଅନ୍ତରାକ୍ଷର  
ମୁଖ୍ୟ ଦେବତା ଏବଂ ହେତୁ ତଥା ବନ୍ତର  
ନୟନା ।

ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ରଥ ତଥା ଅଶ୍ବର ନିର୍ମାତା ହେଲେ  
ଉଦ୍ଭଗଣ । ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମରସ ପାନ କରି ମରୁତ-  
ଗଣଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଅହିବୃକ୍ଷକୁ ଆକ୍ରମଣ  
କରିଥିଲେ । ଅହିବୃକ୍ଷର ଉପଦ୍ରବରେ ଜଳ  
ଅବରୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ବଜ୍ରାଧାତରେ ପଦ୍ମ  
ବିଦ୍ୟୁତ୍ କରି ଇନ୍ଦ୍ର ଅବରୁଦ୍ଧ ଜଳସ୍ରୋତ ବାହାର  
କରି ଆଣିପାରିଥିଲେ । ପଦ୍ମ ଓ ମେଘରାଶି  
ଭିତରେ ଲୁଚିଯିବାର ଚାନ୍ଦବଗଣଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ର  
ସହାର କରିଥିଲେ ଓ ଜଳରାଶିକୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇ-  
ଥିଲେ ।

କାଳହମ୍ପେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ  
ପକ୍ଷରେ ବିକ୍ଷଣ କରାଗଲା । ତାଙ୍କୁ ଅବଲମ୍ବନ  
କରି ପୁରାଣକାରମାନେ ଭଲ ଭଲ ସତ୍ୟ

ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ତେବେ ହିମାଳୟ  
ଇନ୍ଦ୍ରପୂଜାର ପ୍ରଚଳନ ମନ୍ଦିରରୁ ହୋଇଗଲା ।  
କୃଷ୍ଣ ଅବତାରଙ୍କ ସମୟରେ ଥରେ ଇନ୍ଦ୍ର ମନ୍ଦର  
ପଦ୍ମ ପାଣ୍ଡବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନଙ୍କ  
ଉପରେ ହୁଏତ ହୋଇ ପ୍ରବଳ ବର୍ଷାହାରା  
ସେମାନଙ୍କୁ ଭୟାଇ ନେବାକୁ ବସିଥିଲେ ।  
କୃଷ୍ଣ ମନ୍ଦର ପଦ୍ମ ତୋଳି ତାହା ତଳେ  
ଲୋକଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱା ଦେଲେ । ଇନ୍ଦ୍ର ସେତେବେଳେ  
ଦେଖିଲେ ସେ କାହାଣି କିଛି ଶକ୍ତି କରିପାରୁ  
ନାହାନ୍ତି, ସେତେବେଳେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଖରେ  
ଶମା ପାର୍ଥନା କଲେ । ଏ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ  
ପ୍ରତିପତ୍ତି ହ୍ରାସ ହେବା ସୂଚିତ କରୁଛି । ଏହା  
ପୁରାଣ ଯୁଗର କାହାଣୀ । କୃଷ୍ଣ ସ୍ୱୟଂ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର  
ଅବତାର ଥିଲେ । ମାନବ ଚେତନା ମହିମାହିକା  
ଦେବଦେବଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ି ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ-  
ଦେବାକୁ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେଲେ, ହୁଏତ ଏ ଘଟଣାର  
ତାହାହିଁ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ।





ସ୍ବାଦୀନ ଭାରତର

କିସ୍କିନ୍  
ଏକ ଗୋରକ

— ‘କହ୍ନୁମାୟୁ’ର  
ପୃଷ୍ଠାରେ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇ  
ଶୁଲିଥାଏ ମାସ ପରେ ମାସ



ଭାରତର ସର୍ବାଧିକ ଜନପ୍ରିୟ  
ଶିଶୁ-କଟାଶାର ପତ୍ରିକା



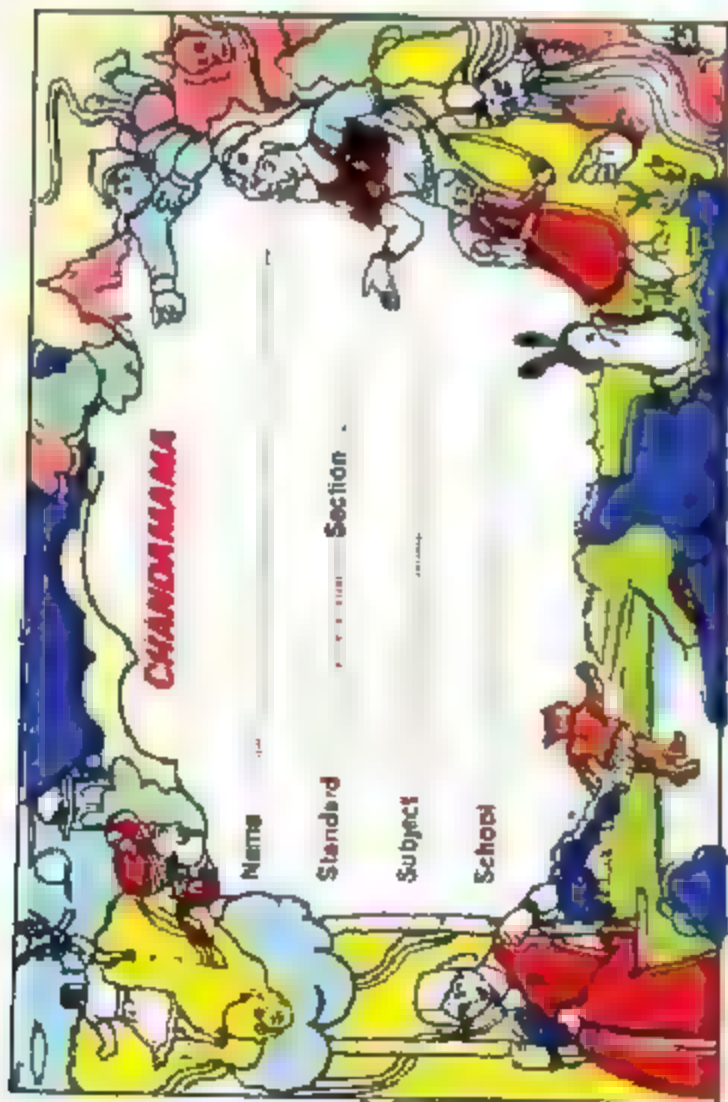
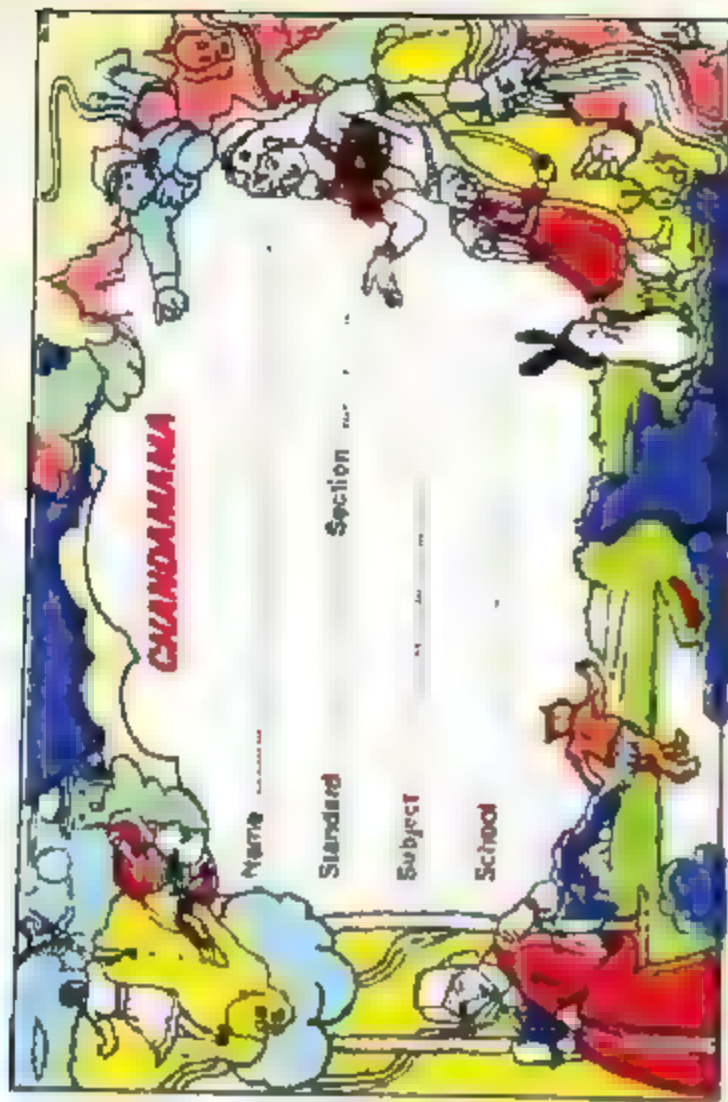


## ROUTINE

DAYS	1st period	2nd period	3rd period	4th period	5th period	6th period	7th period
Monday							
Tuesday							
Wednesday							
Thursday							
Friday							
Saturday							
Sunday							

**CHANDAMAMA** A monthly magazine for children  
where the old become younger and the young grow older.







ଭାରତୀୟ ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତିର

ଧାର୍ମିକାତ୍ମକ କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ

କହ୍ନୁମାମୁଁର ପୃଷ୍ଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହିଏ ସରକାର  
ମହାକାବ୍ୟ, କହ୍ନୁମାମୁଁ ତଥା ଅଧିକତର ଶ୍ରବଣ  
କବିତାମାନଙ୍କର ସଂଗ୍ରହ ।

ଦିନିକାନ୍ତର ଶ୍ରବଣ ସମାଜ ଭିତରେ ଦିନିକା-  
ସଂଗ୍ରହ ଶ୍ରବଣ ଏହି ମହାକାବ୍ୟର ଅନ୍ତର  
ଅନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତୁତ । ତାକୁ ଏହାର ସମସ୍ତ ।



ସେ ପରମ୍ପରାର ସରସ ସୁନ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନା ଦ୍ୱାରା ଆମର  
ମାନବତା ଓ ସାମାଜିକ ସହ ଶିଶୁମାନଙ୍କର ଅନ୍ତରର  
ପରମ୍ପରା ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ଶ୍ରେୟସ୍ୱର ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁ ।

କହ୍ନୁମାମୁଁ ତାହାକୁ ନିଶ୍ଚୟକରି । ଆଜି ଏହାର  
ଓଠମୁଁଳକ କୁମ୍ଭିକା ସଙ୍ଗଜନସଂକଳ୍ପ । ଏହି  
କୁମ୍ଭିକାର ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ । କେବଳ ଶିଶୁମାନଙ୍କର  
ନୁହେଁ, କହ୍ନୁମାମୁଁ ଆବାଲବୃଦ୍ଧବଂଶୀକ ଶିକ୍ଷା ଓ  
ପ୍ରମୋଦର ସାଥୀ ।

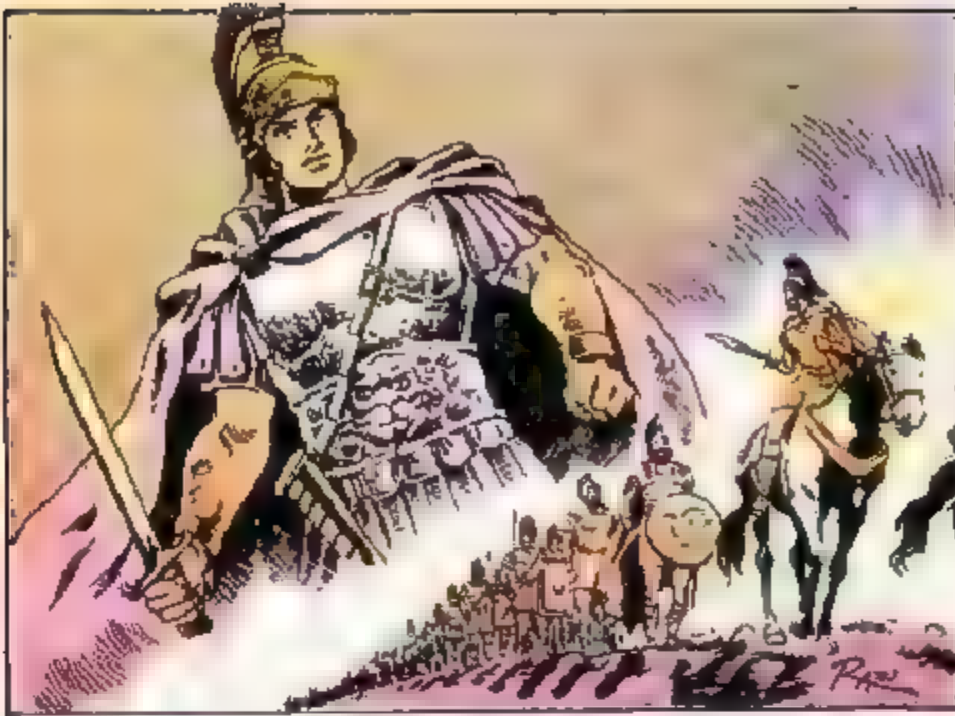
ଇଂରାଜୀ ସମେତ ବର୍ଣ୍ଣମାନ କେଉଁଗୋଟି ଭାଷାରେ  
ପ୍ରକାଶିତ କହ୍ନୁମାମୁଁ ପଞ୍ଜିକା-ପଞ୍ଜିକାରେ ଅଭି-  
ନବ ଅଭିଯାନ । ଏହାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଉଦ୍ଦୀପନ  
କାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର କନସ୍ତିତ୍ୱର  
ଅବସ୍ଥାପନ ।



୧୨,୦୦୦,୦୦୦ ଟିଶୁ 'କହ୍ନୁମାମୁଁ'ର  
କନସ୍ତିତ୍ୱର ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦିଅନ୍ତୁ ।

କହ୍ନୁମାମୁଁ (ପ୍ରତି ସଂସ୍କରଣର) ପ୍ରକାଶ  
ଭରତ ଓ ବିଦେଶରେ ବର୍ଣ୍ଣମାନ ପ୍ରାୟ  
୮୦୦, ୦୦୦ । ବ୍ୟବସାୟ ଗ୍ରାହକ ସମେତ  
ପାଠାଗାର, ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଇତ୍ୟାଦି ଏହି  
କାବ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ପର୍ଯ୍ୟାୟ କଣ୍ଠାପାଏ,  
ଶ୍ରୀ ଏ ଓପି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶ ।



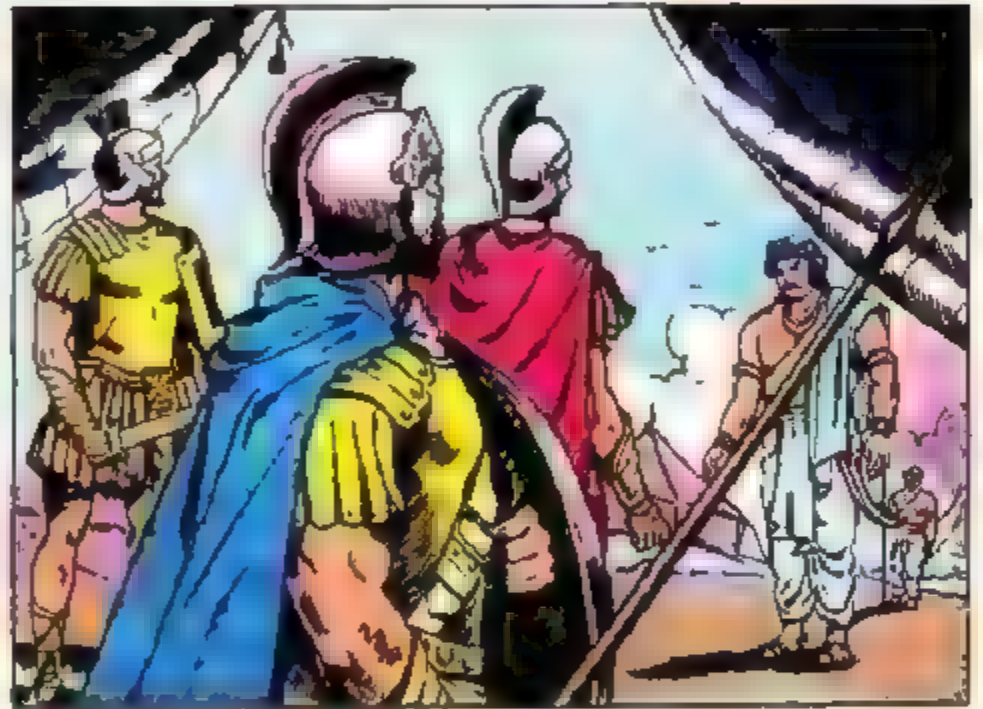


ବରତ-କାହାଣୀ

## ସିକନ୍ଦର ଓ ପୁରୁ

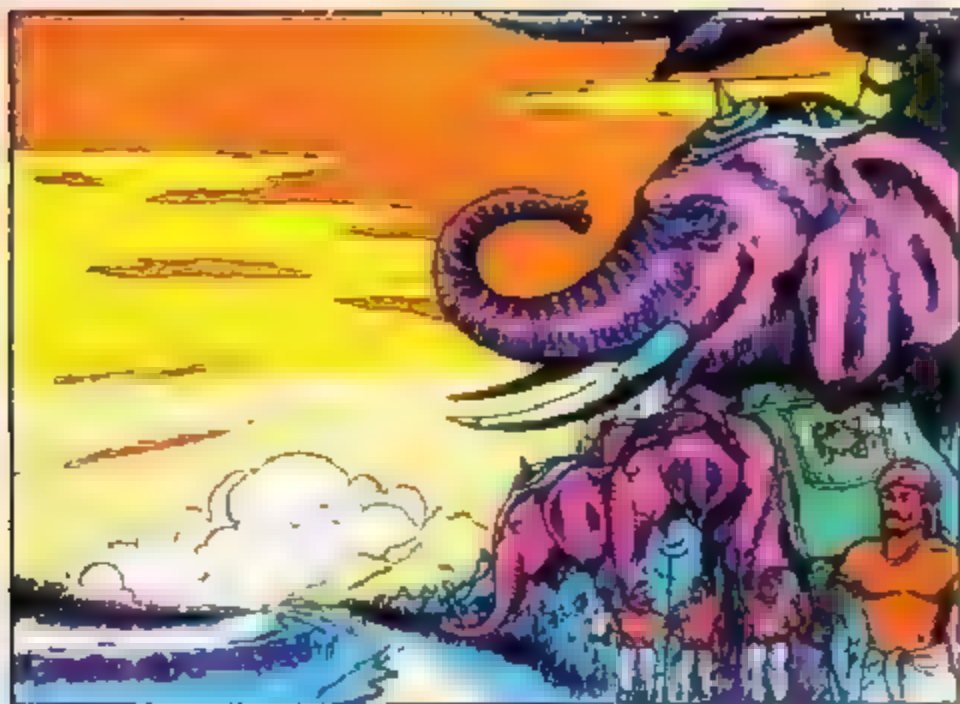
ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ଚତୁର୍ଥ ଶତାବ୍ଦୀରେ ମାସି-  
ତୋନିଆର ତରୁଣ ରାଜା ସିକନ୍ଦର  
(ଆଲେକ୍ଜାଣ୍ଡର) ବିଶ୍ୱବିଜୟ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ  
ବହୁର୍ବଳ ହେଲେ । ସେ ହିନ୍ଦୁକୁଣ  
ପଟ ଅବସ୍ଥାନ କରି ନିଜର ପ୍ରବଳ  
ସେନାବାହନ ସହ ସିନ୍ଧୁସ୍ତ୍ରୋତ୍ତର ଓ  
ପଞ୍ଜାବ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ।

ସେତେବେଳେ ଝେଲମ ଏବଂ ତେନାବ  
ନଦ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଭୂଖଣ୍ଡରେ ବହୁତ କରୁ-  
ଥିଲେ ପୁରୁ । ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ରାଜା  
ଅମ୍ବିଙ୍କ ସହ ପୁରୁଙ୍କର ଶତ୍ରୁତା ଲାଗି  
ରହିଥିଲା । ସିକନ୍ଦର ସହ ଅମ୍ବି ସହଯୋଗ  
କଲେ ।



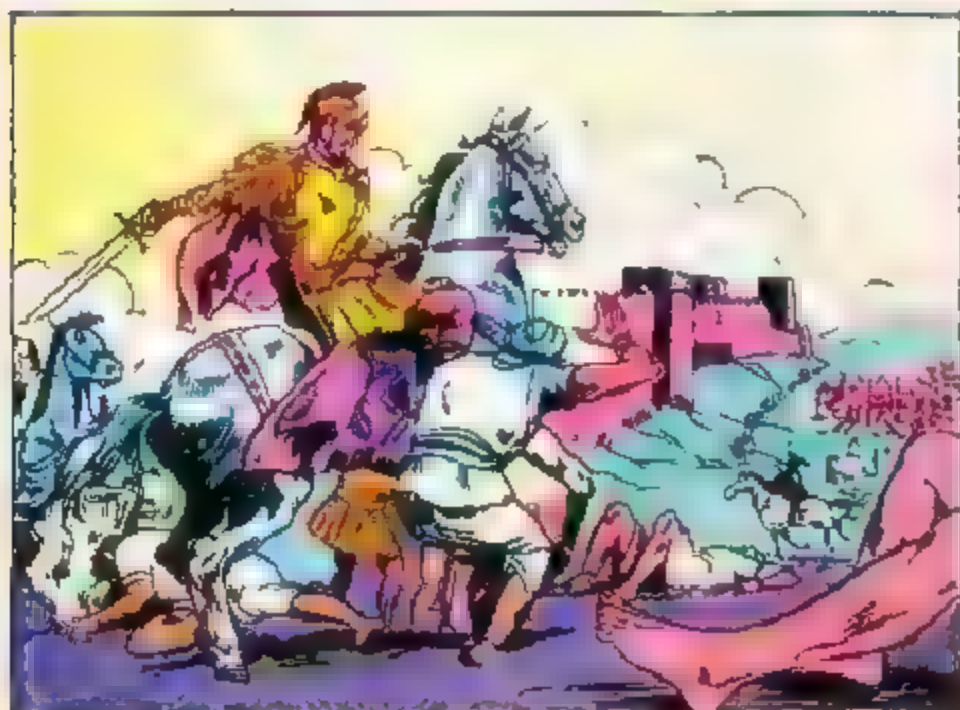
ଅମ୍ବିଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସିକନ୍ଦର ତାଙ୍କ  
ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଅନୁଧିକାର  
ସମ୍ପାଦନା ପ୍ରଥମେ ପାଇଲେ ରାଜା  
ପୁରୁ । ସେ ନିଜ ସୈନ୍ୟବାହନକୁ ଧରି  
ଆକ୍ରମଣର ମୁକାବିଲା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ  
ହେଲେ ।





ବିଜୟା ନଦୀର ଏପଟେ ସୁରୁଜ ସୈନ୍ୟ-  
ବାହନ ଗୁଡ଼ିକ ପକାଇଲେ । ସୁରୁଜ  
ସୈନ୍ୟଦଳର ପୁରୋଭାଗରେ ରହୁଥା'ନ୍ତି  
ଗଜାଗୋଡ଼ୁବାହନ । ହାତକୁ ସାମନା  
କରିବାରେ ବିଦେଶୀମାନେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ନ  
ଥିଲେ ।

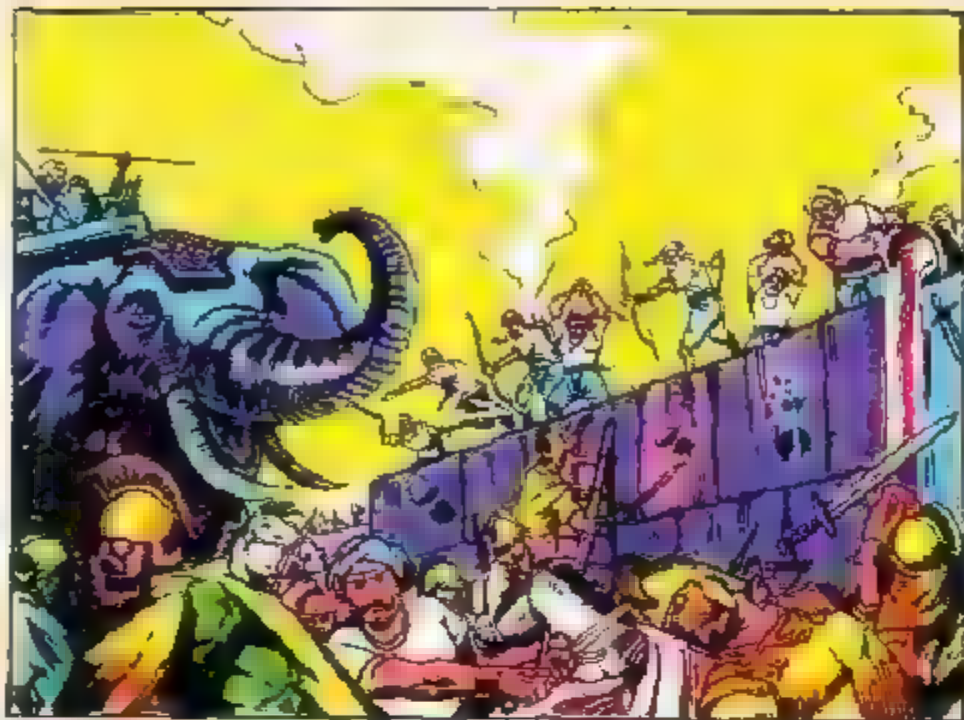
କିନ୍ତୁ ସିଂହଦର ଏକ ଉପାୟ ପାସ୍ତଲେ ।  
ସେ ନିଜ ବାହନକୁ କେତେ ମାଇଲ  
ପଛକୁ ହଟାଇଲେ ଏକ ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ  
ସ୍ଥାନରେ ନର ପାରିକରୁ ସୁରୁଜ  
ବାହନକୁ ହଠାତ୍ ପଶ୍ଚାଦ୍ଦେଶରୁ ଆକ୍ରମଣ  
କଲେ ।



ରାଜା ସୁରୁ ଗଜାଗୋଡ଼ୁବାହନ ଉପରେ  
ବହୁତ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ । ଗଜମାନଙ୍କୁ  
ଏଡ଼ାଇ ଏମିତି ଭାବରେ ଶସ୍ତ୍ରପକ୍ଷ ଆ-  
କ୍ରମଣ କରିପାରେ—ଏ କଳ୍ପନା ତାଙ୍କ  
ମୁଣ୍ଡକୁ ଆସି ନ ଥିଲା । ତଥାପି ସେ  
ବାର ଭାବରେ ଲଢ଼ିଲେ ।



ଗଜାସେନଙ୍କ ସହ କପର ସ୍ଥଳରେ ଲଢ଼ି-  
ବାକୁ ହୁଏ, ଅମ୍ଭି ସେ କଥା ସିକନ୍ଦରଙ୍କୁ  
କହିଦେଉଥାନ୍ତି । ତାହା ସିକନ୍ଦରଙ୍କୁ  
ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷ  
ବୀରତ୍ବ ଓ ସାହସ ଦେଖି ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ  
ହୋଇଗଲେ ।

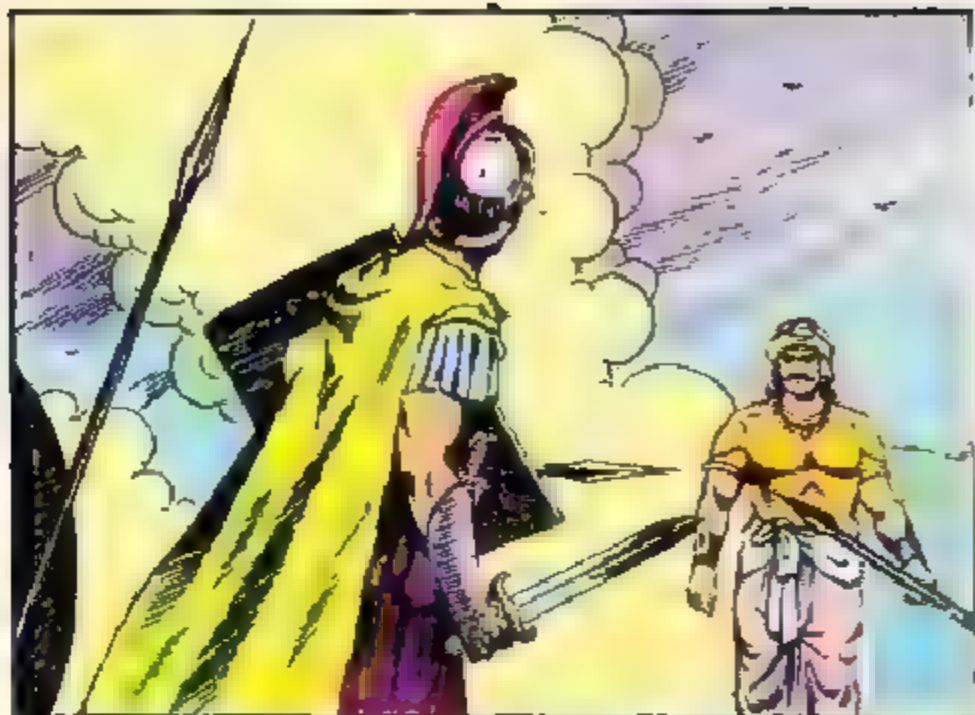


ଆବମଣିକାସଙ୍କ ବାହନୀ ସଙ୍ଗେ ଓ  
ଅଭିଜିତା ଦୁଷ୍ଟରୁ ପୁରୁଷ ବାହନୀ  
ରୁଲନାରେ ବହୁତ ଅଧିକ ସ୍ବର୍ଗବାନ  
ସ୍ବର୍ଗ କହିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଯୁଦ୍ଧରେ  
ପୁରୁଷ ଅଧିକାଂଶ ସୈନ୍ୟ ମଲେ ବା  
ପଳାଇଲେ । ମୁଷ୍ଟିମେୟ ବିଶୁଦ୍ଧ ସୈନ୍ୟ-  
ମାନଙ୍କୁ ଧରି ସାର ପରାଜୟରେ ଯୁଦ୍ଧ  
କରିଗଲେ ପୁରୁ ।

ହୃଦୟୋପାଦେ ପୁରୁଷ ଯୁଦ୍ଧସେବରୁ  
ଶୀଘ୍ର ଅପହରଣ ଆସୁରଣା କରବାର  
ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ପୁରୁ ତାହା  
ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । କଣକ ପରେ କଣେ  
ଦେହରଣୀ ଟଳପଡ଼ୁଥାନ୍ତି । ତଥାପି ପୁରୁ  
ଅଜ୍ଞାନ ସ୍ବର୍ଗରେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥାନ୍ତି ।  
ଦୂରରୁ ସିକନ୍ଦର ତାହା ଦେଖୁଥାନ୍ତି ।

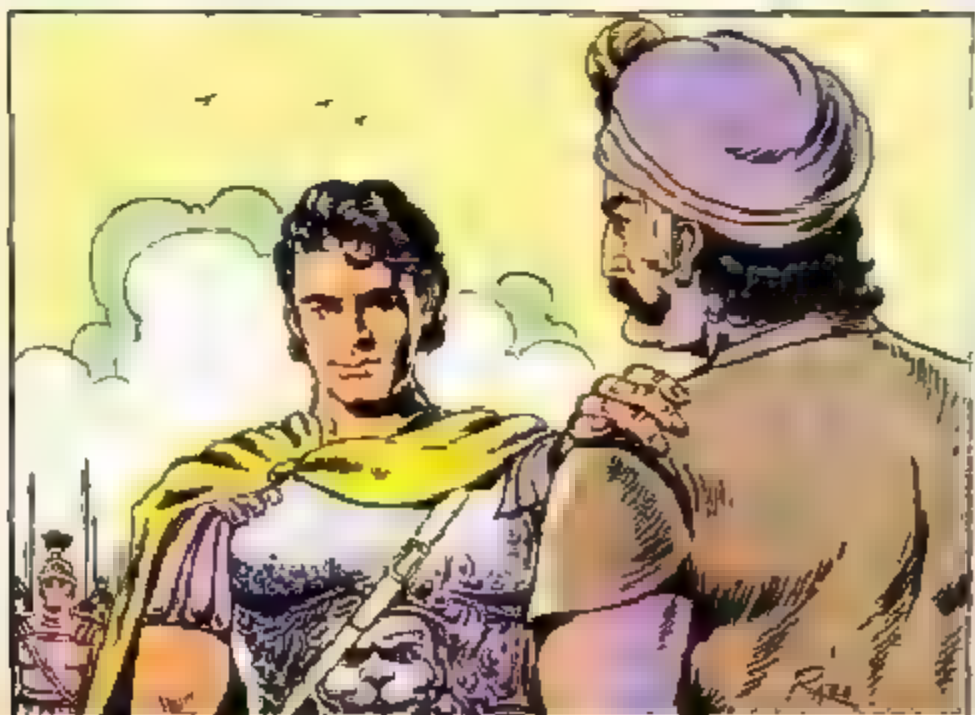






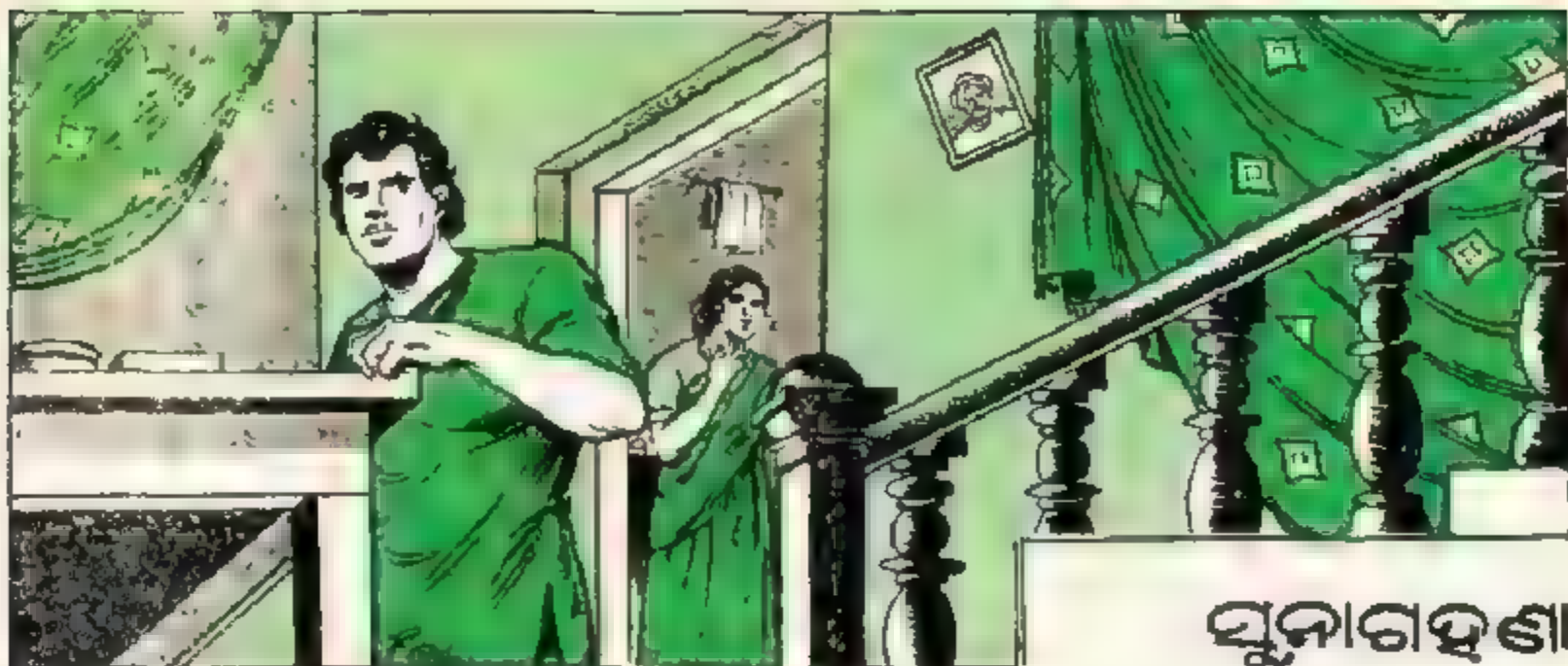
ଅବଶେଷରେ ସିକନ୍ଦରଙ୍କର କେତେକଣ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସୈନିକ ପୁରୁଷ ଦେଖିଗଲେ । ସେତେବେଳକୁ ପୁରୁଷ ଦେହରେ ନଅଟି ଷଡ଼ । ତଥାପି ବନ୍ଦୀ ହେବା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ପ୍ରତିରୋଧ କରୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରୁଥିବା ସୈନିକଙ୍କ ଉତ୍ତର ସେ ଜଣକୁ ମାରିଦେଲେ ।

ସେତେବେଳେ ବନ୍ଦୀ ପୁରୁଷ ନେଇ ସିକନ୍ଦରଙ୍କ ଆଗରେ ଉପସ୍ଥିତ କରାଗଲା, ସେତେବେଳେ ସିକନ୍ଦର ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନିତ କରିବା ଆଶିରେ ଅନାଇ ପଚାରିଲେ, “ମୋଠା କି ପ୍ରକାର ବ୍ୟବହାର ଆଶା କର ?” ପୁରୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଜଣେ ରାଜାଠା ଆଉ ଜଣେ ରାଜାର ଯେପରି ବ୍ୟବହାର ପ୍ରାପ୍ୟ ।”



ସେଯାଏ ସିକନ୍ଦର ସେଇକି ପ୍ରାହରୀ ଓ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରାଶି ରାଜାଙ୍କୁ ଭେଟି ନ ଥିଲେ । ସେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପୁରୁଷ ମୁକ୍ତ କଲେ ଓ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ମିହିତା ପାଶରେ ଆବଦ୍ଧ ହେଲେ । ପୁରୁ ପରି ପୁରୁ ସାଧୀନ ରାଜା ଭାବରେ ରାଜୁତି କଲେ ।





## ସୁନାଗହଣା

ରମାବାଇ ଥିଲା ଧନୀ ଘରର ବୋହୂ । ତା'ର ପୁଅଟିଏ ହେବା ପରେ ସ୍ୱାମୀ ମରିଗଲେ । ମା' ପୁଅଙ୍କ ବ୍ୟଗ୍ନତ ସଂସାରରେ ଆଉ କେନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ! ପୁଅର ନାମ ରାମଭଦ୍ର । ମା' ପୁଅଙ୍କ ସ୍ୱଗ୍ରବ ଥିଲା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପକ୍ଷତ । ପୁଅ ରାମଭଦ୍ର ଥିଲା ସ୍ୱଗ୍ରବ ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶାନ୍ତ ସୁଶୀଳ । ତେଣୁ ଗାଁ ଲୋକମାନେ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ରାମଭଦ୍ରର ବିବାହ ବୟସ ହେବା ମାତ୍ରେ ଗ୍ରାମର ଅନେକ ଲୋକ ସେମାନଙ୍କ ଝିଅଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ପଠାଇଲେ । ହେଲେ ରମାବାଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ କଥା କୁହେ । ତାହା ହେଉଛି ପଣିଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ଯୋଡ଼ିବା । ଗାଁ ଲୋକମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଏତେ ଟଙ୍କା କେହି ଦେଲା ଭଲ ନ ଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନେ ନିଜ ପ୍ରସ୍ତାବଟିମାନ ଫେରାଇ ନେଉ-

ଥିଲେ ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମରୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିଲେ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିଦେବାକୁ ଯତ୍ନ କରୁଥିଲେ ।

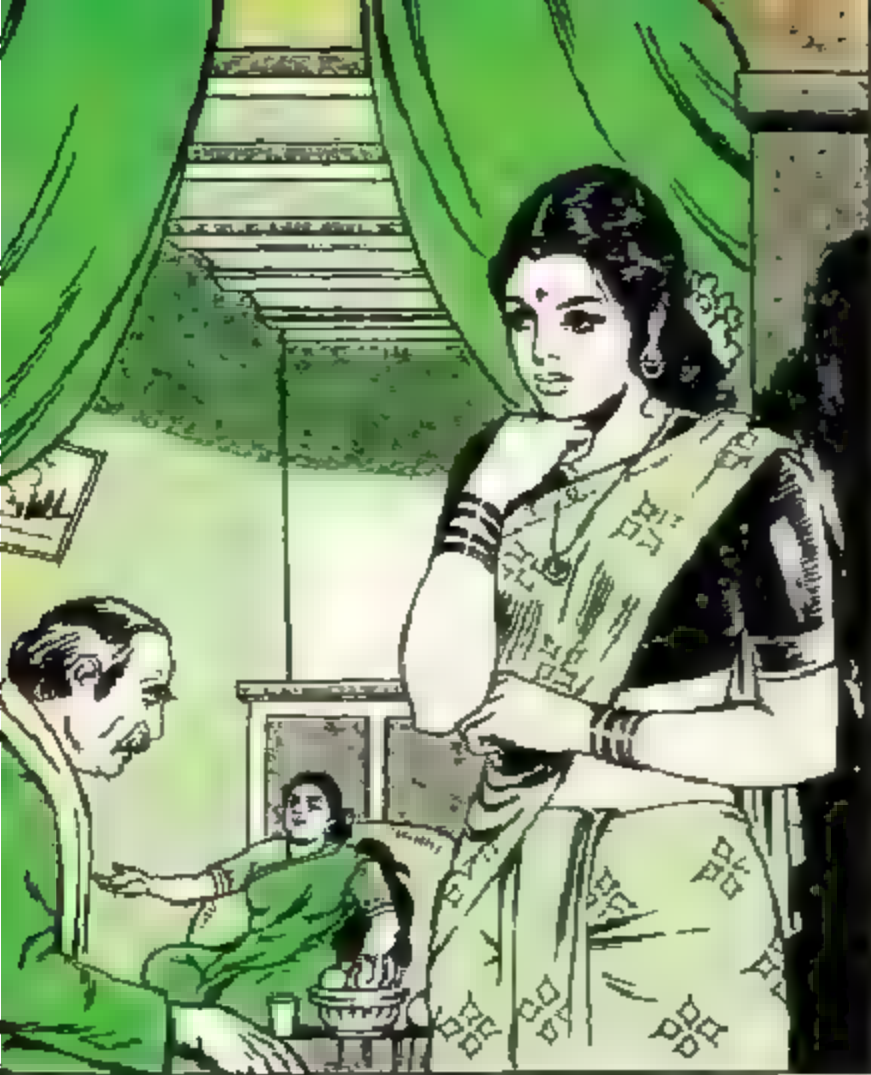
ଦିନେ ରମାବାଇ ପୁଅକୁ କହିଲା, “ପୁଅ, କାହିଁ ଗୋଟିଏ ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଜିକାଲି ଆସୁନାହିଁ ? ଗାଁବାଲା ଗୋଳମାଳ କଲେ କି ?”

“ବହୁତ ଯୋତୁକ ଦାବି ତୁ କରିବାରୁ ସେମାନେ ଆମର ଶସ୍ତ୍ର ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । କ'ଣ କରିବା । ଆଉ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହେଲେ ଆମର ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହେବ ?” ରାମଭଦ୍ର କହିଲା ।

ରମାବାଇ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା ଏଥର ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିବ ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ପଇସାଟିଏ ଦାବି କରିବି ନାହିଁ ।” ଏକଥା ଶୁଣି ରାମଭଦ୍ର ଟିକିଏ ଖୁସୀ ହେଲା ।

ପାଖ ଗ୍ରାମରେ ଶିବନାଥ ନାମକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର





କଥା ଶୁଣି ମନ ଖରାପ ହୋଇଗଲା ।

“ଦେଖନ୍ତୁ ଭଉଣୀ ମୁଁ ତ ଗରିବଲୋକ;  
ଏତେ କେଉଁଠୁ ଆଣିବି ?” ଶିବନାଥ କହିଲା ।

“ଆରେ ମୁଁ କ’ଣ କହୁଛି ସୁନା ନେଇ  
ମୋତେ ଦେଇଥାସ ? ତୁମ ନିଜ ହିଅର ମୁହଁ  
ସୁନ୍ଦର ଦଶିବ ବହୁତ ଅଳଙ୍କାର ଦେଲେ !”  
ଏକଥା କହି ପୁଅକୁ ନେଇ ଚାଲିଆସିଲା ।

ରାମଭଦ୍ର ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ତା’ର ମା’  
ପାଇଁ ଜାନକୀର ଆଶା ଗୁଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ରମାବାଇର କଥା ଶୁଣି ଜାନକୀର ଭଉଣୀ-  
ମାନେ କହିଲେ କି ସେମାନେ ନିଜ ନିଜର  
ଗହଣା ଦେଇ ଜାନକୀର ବବାହ ଦେଇଦେବେ ।  
ପରେ ପୁଣି ସେସବୁ ଫେରସ୍ତ ନେଇନେବେ ।  
ବାହାଘରଟା ସରିଯାଉ । ତା’ପରେ ଶିବନାଥ  
ଶବର ପଠାଇଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ଦାବି ପାଇଁ  
ଆମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ରମାବାଇ ଏ କଥା ଶୁଣି ମହା  
ଖୁସୀ । ଏକ ସଙ୍ଗରେ ରୂପବତୀ ବୋହୂ ଓ ଏତେ  
ଅଳଙ୍କାର ।

ବବାହ ତ ହୋଇଗଲା । ଜାନକୀ କିନ୍ତୁ ଏ  
ଗହଣାର ରହସ୍ୟ ନିଜ ସ୍ବାମୀକୁ ବି କହିବାକୁ  
ସାହସ କଲାନାହିଁ । ଏଣେ ଅନ୍ୟ ଭଉଣୀମାନେ  
ନିଜ ନିଜର ଗହଣା ନ ନେଇ କିପରି ଶୁଣୁର  
ଘରକୁ ଫେରିବେ ? ତେଣୁ ସେମାନେ ବାପ-  
ଘରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥା’ନ୍ତି ଜାନକୀ କେବେ

ଛଅହାଥ ଥାନ୍ତି । ସବୁଠୁ ସାନ ଜାନକୀ ଥିଲା  
ଦେଖିବାକୁ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର । କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ପାଞ୍ଚ  
ଜଣଙ୍କୁ ବବାହ ଦେବା ପରେ ଶିବନାଥଙ୍କ  
ହାତରେ କିଛି ଟଙ୍କାପଇସା ନ ଥାଏ । ଏପରି  
ସମୟରେ ରମାବାଇ କଥା ତାଙ୍କ କାନରେ  
ପଡ଼ିଲା । ରାମଭଦ୍ର ଓ ରମାବାଇଙ୍କୁ ସେ କନ୍ୟା  
ଦେଖିବାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ । ରାମଭଦ୍ର ଜାନକୀକୁ  
ଖୁବ୍ ପସନ୍ଦ କଲା । ରମାବାଇ କନ୍ୟା ଦେଖି  
ଖୁସୀ ହୋଇ କହିଲା, “ଆମେ ତ ଆଦୌ  
ହୋତୁକ ଦାବି କରୁନାହିଁ ! କେବଳ କନ୍ୟାକୁ  
ପଚାଶରୁ ସୁନା ଦେଇଦେବ ।” ପ୍ରଥମେ ଶିବ-  
ନାଥ ଖୁସୀ ହୋଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ବୁଢ଼ୀର ଏପରି



ଫେରିବ । କିନ୍ତୁ ରମାବାଇ ଜାନଙ୍କୁ ବାପଘର ପଠାଇବାକୁ ବଲ୍‌କୁଲ୍ ନାହାନ୍ତି । ଇତିମଧ୍ୟରେ ଜାନଙ୍କା ଗର୍ଭବତୀ ହେଲା । ତେଣୁ ରମାବାଇ ସମୁଦାୟ ଘରକୁ ଖବର ପଠାଇଲା କି ବୋହୂର ପିଲା ହେବାପାଇଁ ବୋହୂ ବାପଘର ଯିବ ।

ପିଲା ହେବାର ସମୟ ହମେ ନିକଟତର ହେଲା । ରମାବାଇ କହିଲା, “ଦେଖ ଏବେ ସମୟ ଭଲ ଚୁହେଁ । ତୋ ଗହଣାସବୁ ମୁଁ ଟ୍ରେଜେରୀରେ ରଖିଦେଉଛି । କାରଣ ରାସ୍ତାରେ ଚୋରି ହୋଇପାରେ ।” ଏ କଥା ଶୁଣି ଜାନଙ୍କର ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା । ଜାନଙ୍କା ବିନାଗହଣାରେ ବାପଘରକୁ ଫେରିଗଲା । ଗହଣା ନ ଆଣି ଆସିଥିବାର ଦେଖି ତା’ର ବଡ଼ଭଉଣୀମାନେ ମହା ସଙ୍କଟରେ ପଡ଼ିଲେ । ଏବେ ସେମାନେ ବିନା ଗହଣାରେ ଫେରିବେ ତ ସେମାନଙ୍କ ଶାଶୁଘର ଲୋକେ କ’ଣ କହିବେ ?

ତା’ପରେ ଶିବନାଥ ଜ୍ଵାଇଁକୁ ଡାକିନେଇ ଏକାନ୍ତରେ ସବୁ କଥା କହିଲେ, ଜାନଙ୍କା ମଧ୍ୟ କହିଲା, “ତୁମେ ଯେପରି ହେଉ ଗହଣା ଆଣିଦିଅ ନ ହେଲେ ମୋ ଭଉଣୀମାନଙ୍କର ସଫାର ଚୁଡ଼ିଲା ।”

ଏସବୁ ଶୁଣି ରାମଭଦ୍ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ଅସଲ କଥାଟି ଜଣାପଡ଼ିଗଲେ ରମାବାଇ ଆଉ ଜାନଙ୍କାକୁ ଘରେ ପୁରାଇବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ



ସମୟ ଧରି ସେ ବହୁତ ଗୁଡ଼ିକା ପରେ କହିଲା, “ଗହଣା ଆଣି ତୁମ ଜିମା ଦେବାର ଦାୟିତ୍ଵ ମୋର । ତୁମେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରୁହ ।” ରାମଭଦ୍ର ତା’ପରେ ଗାଁକୁ ଫେରିଗଲା ।

ଦିନେ ସେ ତା’ ମା’କୁ କହିଲା, “ମା’ ମୁଁ ଜାନଙ୍କା ନାମରେ ଗୋଟିଏ ଶରୀର ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିଛି । ତା’ର ପିଲା ହେବାର ଅଛି । ଥରେ ଯାଇ ତାକୁ ଦେଖି ଆସେ ।” ଏ କଥା କହି ସେ ଘରୁ ବାହାରି ଚାଲିଗଲା ।

ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେବା ମାତ୍ରେ କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ରମାବାଇ ଶୋଇଗଲା । ଅଧରାତି ବେଳକୁ କେହି କବାଟ ଠକ୍ ଠକ୍ କରିବା ପରି ଲାଗିଲା ।



ରମାବାଇ ଶୁଭଲ ପୁଅ ଫେରିଆସିଛି । ସେ  
ଯାଇ କବାଟ ଖୋଲିଲା । ତା'ପରେ ମୁଖା  
ପିନ୍ଧିଥିବା ଜଣେ ଲୋକ ଭିତରକୁ ପଶିଆସି  
କବାଟ ବନ୍ଦ କଲା ଓ କହିଲା, “ପାଟି କରିବୁ  
ତ ତୁମ୍ଭ ମାରିଦେବ । ତୁମ୍ଭେ ଟେକେଣାର  
ଗୁଡ଼ ଦେଇଦେ ।”

ରମାବାଇ ଡରଡର ଗୁଡ଼ ଦେଇଦେଲା ।  
ଗ୍ରେର ରମାବାଇର ହାତ ଗୋଡ଼ ଓ ମୁହଁ  
ବାନ୍ଧିଦେଲା । ଟେକେଣା ଖୋଲି ସବୁ ଗହଣା  
ନେଇ ଚାଲିଗଲା ।

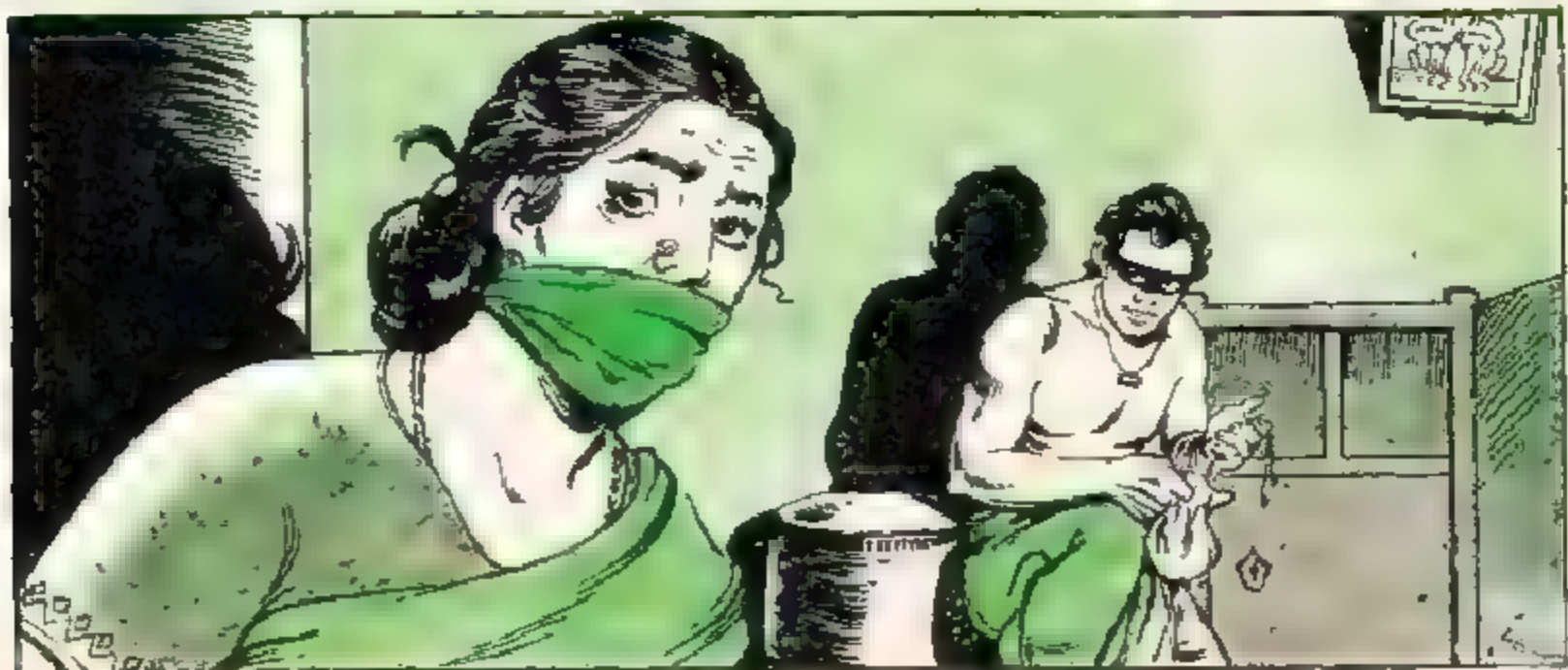
କିଛି ସମୟ ପରେ ଘରେ ପଶୁ ପଶୁ ରାମଭଦ୍ର  
କହିଲା, “କ'ଣ ମା' ତୁ କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ନ  
ଥିଲୁ ?” ପୁଣି ମା'ର ବନ୍ଧାହୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥା  
ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ଭୂରନ୍ତ ଯାଇ ସେ  
ମା'ର ବନ୍ଧନ ଖୋଲିଦେଲା ।

“ଆଜିକାଲି ସମୟ ଭଲ ବୁଝେ ମା' । କଣ-  
ସ୍ୱର ନ ଚିହ୍ନି କେହି କବାଟ ଖୋଲେ ?” ଏ

କଥା କହି ରାମଭଦ୍ର ଟେକେଣା ଯାଇ ଦେଖିଲା  
ଓ କହିଲା, “ମା' ଭଲ ହୋଇଛି, ତୋର ସବୁ  
ଗହଣା ରହିଛି, ଖାଲି ଜାନକାର ଗହଣା ଗ୍ରେର  
ନେଇଛି । ଜାନକା ତା' ଗହଣା ପିନ୍ଧି ଯାଇ-  
ଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥା'ନ୍ତା । ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ  
ଜାନକାର ଗହଣା ଗ୍ରେର ହୋଇଛି କହିଲେ  
କେହି ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ନାହିଁ !” ରାମଭଦ୍ର  
ଚିନ୍ତା କରିବାର ଅଭିନୟ କରି କହିଲା ।

“ଆରେ ପୁଅ ଆମେ କ'ଣ କାଜୀଳ ?  
ଦେଖିବୁ ରହ ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ମୁଁ ଜାନକାର  
ସବୁ ଗହଣା ଗଢ଼ାଇ ଯେମିତି ଥିଲା ସେମିତି  
ରଖିଦେବି । ଗ୍ରେର ଘଟଣା କଥା କେହି  
ଜାଣିବେ ବି ନାହିଁ ।” ରମାବାଇ କହିଲା ।

ଜାନକାର ପୁଅଟିଏ ହେଲା । ଶିଶୁର ନାମ-  
କରଣ ଦିନ ରମାବାଇ ନୂଆ ଗଢ଼ା ହୋଇଥିବା  
ଗହଣାସବୁ ନେଇ ବୋହୂକୁ ପିନ୍ଧାଇଦେଇ  
ଆସିଲା । ସମସ୍ତେ ମହା ଖୁସୀ ।





## ଗୁରୁବାର

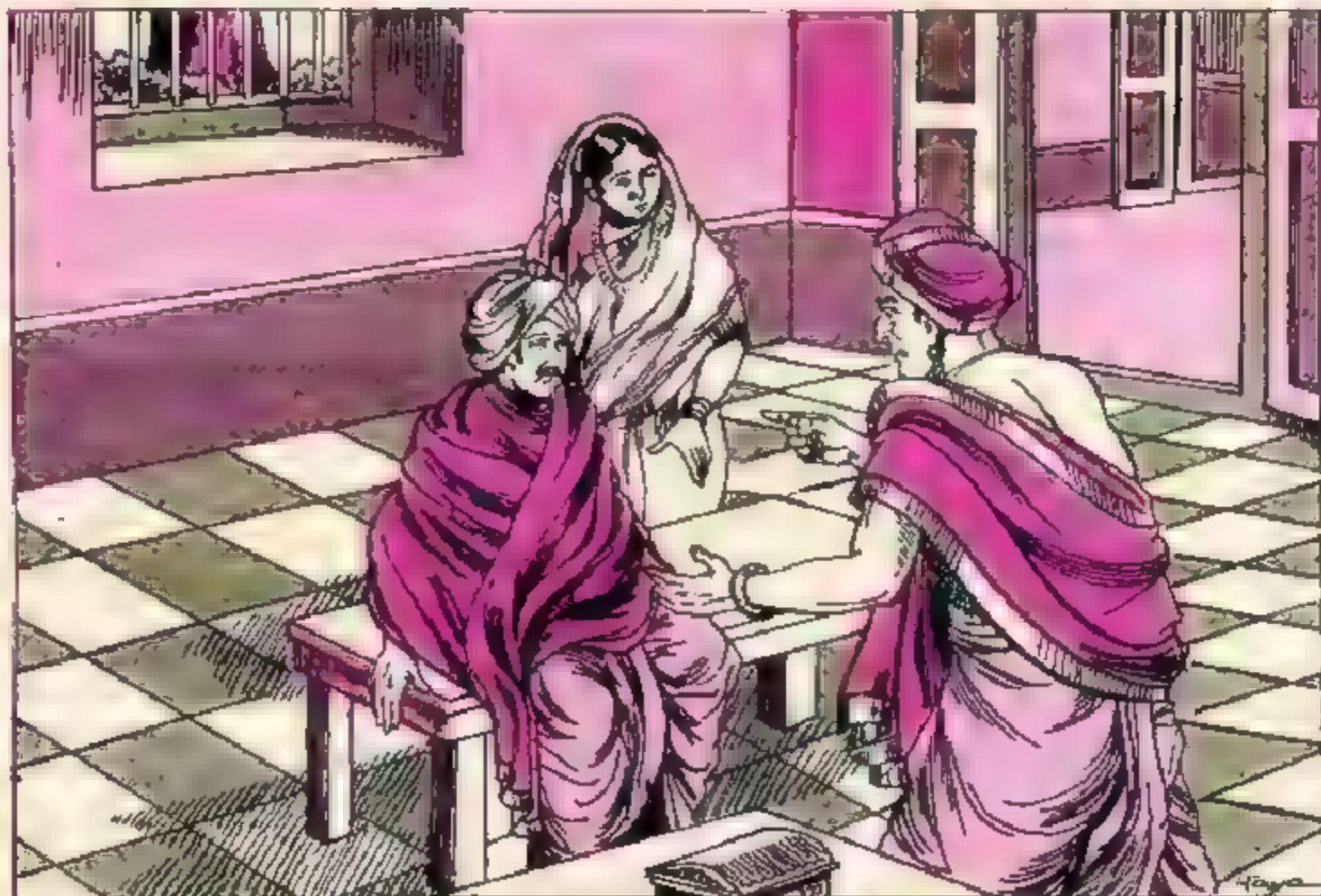
କୃଷ୍ଣସିଂହ ପାଠଶାଳା ପଢ଼ିଥିବା ଲେକ । ଧନ ମଧ୍ୟ କମ୍ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ତା'ର ଏହି ଅନିଚ୍ଛାପ  
ଥିଲା ଯେ ଗୁରୁବାର ଦିନ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କଲେ ପରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୁଲୁଥିବେ ।

ଆରେ ସେ ହଠାତ୍ ବେମାର ପଡ଼ିଲା । ବୈଦ୍ୟ ରାମଶାସ୍ତ୍ରୀ ତାକୁ ଦେଖି କହିଲେ, “ଆପଣ କେଉଁ  
ଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ଭଲ ହୋଇଯିବେ । କିନ୍ତୁ ସେ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଘରରୁ ଗୋଟାଏ ମୁଲ୍‌ବାନ୍ ଔଷଧ  
କଣିବାକୁ ହେବ । ସେତକ ନହେଲେ ରୋଗ ବଢ଼ି ବିପଦ କରିବ ।”

“ଶାସ୍ତ୍ରୀ ! ଆଜି ଗୁରୁବାର । ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଦିନ । ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବି କିପରି ?” କୃଷ୍ଣସିଂହ କହିଲା ।

“ଗୁରୁବାରରେ ବେମାର ପଡ଼ିଲେ କାହିଁକି ?” ବରକ୍ର ହୋଇ ବୈଦ୍ୟ ପଚାରିଲେ ଓ କହିଲେ,  
“ଦେଖନ୍ତୁ, ମା' ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆପଣଙ୍କ ଭଲ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଦେଇଛନ୍ତି; ରୋଗ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ  
ନୁହେଁ । ତାଙ୍କ ନାମରେ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ ନ କର ରୋଗ ବଢ଼ାଇବା ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅପମାନ । ହଉ, ମୋ  
ପ୍ରାପ୍ୟ ଦେଇଦିଅନ୍ତୁ ।”

କୃଷ୍ଣସିଂହ ଦେଖିଲେ, ଯେତେବେଳେ ବୈଦ୍ୟଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ହେବ, ଔଷଧ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ନ  
କରିବେ କିଆଁ ? ସେ ଔଷଧ କଣିଲେ ଓ ଭଲ ହୋଇଗଲେ ।







## ପ୍ରେତାନୀର ପ୍ରଭାବ

ଗଙ୍ଗାଧର ବହୁ ଦୂର ଗାଁରେ ବାହା ହୋଇ-  
ଥିଲା । ଯେଉଁ ସମୟର କଥା କୁହାଯାଉଛି,  
ସେତେବେଳେ ଆଜି ଭଲ ରେଳ ମୋଟର ନ  
ଥିଲା । ଧନଲୋକେ ସବାରି ଚଢ଼ି ଦୂର ସ୍ଥାନ-  
ମାନକୁ ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ  
ଚାଲୁଥିଲେ ।

ଗଙ୍ଗାଧର ସ୍ତ୍ରୀ ସୁଲେଚନା ତା' ବାପା-  
ମା'ଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ସନ୍ତାନ । ସେ  
ପିଲାବେଳୁ ଅଳସୁଆ ହୋଇ ବଢ଼ିଥାଏ ।  
ସକାଳେ ଅଳ୍ପ କିଛି ଖାଇ ଗଙ୍ଗାଧର କାମକୁ  
ବାହାରିଯାଏ । ସେ ଦିନ ଦୁଇପହରବେଳକୁ  
ଘରକୁ ଫେରିବାବେଳକୁ ସୁଲେଚନା ରୋଷେଇ  
କରି ନିଜେ ଖାଇପିଇଦେଇ ସ୍ବାମୀ ପାଇଁ ବାଡ଼ି-  
ରଖି ଶୋଇପଡ଼ିଥାଏ । ଗଙ୍ଗାଧର ଟିକିଏ ବ୍ରତୀମ  
ନେଇ ପୁଣି କାମକୁ ବାହାରିଯାଏ । ତା'ର

ଆସିବା ବେଳକୁ ସୁଲେଚନା ନିଜେ ଖାଇ ତା'  
ପାଇଁ ବାଡ଼ିରଖି ପାଖପଡ଼ୋଶୀଙ୍କ ଘରକୁ ଗପ-  
ସପ କରିବା ସକାଶେ ବାହାରିଯାଇଥାଏ ।

ଗଙ୍ଗାଧର ସୁଲେଚନାକୁ କିଛି କହେ ନାହିଁ ।  
ତା'ର ବାପାମା' ଭାଇଭଉଣୀ କେହି ନ ଥାନ୍ତି ।  
ସେ ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟ ଲୋକ । କଳିକରିବା ଆପେଷା  
ଏମିତି ଚଳିବା ଭଲ ବୋଲି ସେ ଭାବୁଥାଏ ।

ଦିନେ ସୁଲେଚନାର ବାପଘରୁ ସ୍ବାଦ  
ଆସିଲା କି ତାଙ୍କ ଘରେ ଉତ୍ସବ ହେଉଛି ।  
ସେମାନେ ସୁଲେଚନାକୁ ଚାନ୍ଦିକି । ସୁଲେଚନା  
ଖୁସୀ ହୋଇ ବାହାରିଲା । ଗଙ୍ଗାଧର ତା'  
ସାଥରେ ଯାଇ ତାକୁ ତା' ବାପାମା'ଙ୍କ ପାଖରେ  
ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିଲା । ଶାଶୁଶୁଶୁରଙ୍କ ଅନୁ-  
ରୋଧରେ ସେ ସେଠାରେ ତିନିଦିନ ରହିଲା ।  
ଯିବାକୁ ଲାଗିଥିଲା ଦୁଇଦିନ । ସେଠାରେ ରହିଲା



କନକନ । ପୁଣି ଫେରିବାକୁ ଲାଗିଲା ଦୁଇଦିନ ।  
ପାତ୍ରଦିନ ପରେ ସେ 'ଘରକୁ ଫେରି ଦେଖେକ  
ଜମିବାଡ଼ିରେ ବହୁତ କାମ ଜମାହୋଇ ରହିଛି ।  
ସେ କାମଦାମ କରି ଘରକୁ ଆସି ନିଜେ ମୁଠେ  
ରନ୍ଧାରନ୍ଧ କରି ଖାଏ । ସୁଲେଚନା ମାସକ  
ପରେ ଫେରିବା କଥା ।

ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଗଙ୍ଗାଧର ଘରକୁ  
ଫେରୁଛି, ଦେଖିବା ବେଳକୁ ସୁଲେଚନା ପେଡ଼ି  
ଧରି ଗାଁଦାଣ୍ଡରେ ପଶୁଛି ।

“ଭଏ କ’ଣ, କୁମେ କ’ଣ ଏତେ ଶୀଘ୍ର  
ବୁଲିଆସିଲ ?” ଗଙ୍ଗାଧର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ  
ପଚାରିଲା ।

“କୁମର ଏକୃଷିଆ ଅସୁବିଧା ହେଉଥିବ ଭାବ  
ବୁଲିଆସିଲ । ପାଖ ଗାଁରେ ଗୋଟିଏ ଦମ୍ଭ  
ଫେରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗ ପାଇଗଲ ।  
କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହୋଇନାହିଁ ।” ସୁଲେଚନା  
କହିଲା ।

ଦୁହେଁ ଘରକୁ ଫେରିଲେ । ସେଦିନ ରାତିରେ  
ସୁଲେଚନା ଶେଷେଇ କରିପାରି ଗଙ୍ଗାଧରକୁ  
ଖାଇବାକୁ ଦେଲା । ପେଡ଼ି ସ୍ବାଦୁ ଖାଦ୍ୟ  
ଗଙ୍ଗାଧର କେବେ ଖାଇ ନ ଥିଲା । ସକାଳେ  
ଗଙ୍ଗାଧର ନିଦରୁ ଉଠିବା ବେଳକୁ ସୁଲେଚନା  
ଘରଦ୍ୱାର ସଫାସୁତୁର କରି, ନିଜେ ଗାଧୋଇ-  
ସାରି ତା’ପାଇଁ ଜଳଖିଆ ତିଆରି କରୁଛି ।



ସୁଲେଚନାର ସେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖି ଗଙ୍ଗା-  
ଧରର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ । ପୂର୍ବରୁ ସେ  
ସୁଲେଚନାକୁ ଭୁଲ୍ ବୁଝିଥିଲା ଭାବ ମନେ  
ମନେ ଗୁଣ ଅନୁଭବ କଲା ।

କେଇଦିନ ପୁଖରେ କଟିଲା । ଦିନେ ମଝି-  
ରାତିରେ ଗଙ୍ଗାଧରର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ  
ଦେଖିଲା ସୁଲେଚନା ତା’ ଶେଯରେ ନାହିଁ ।  
ବାହାରେ ଜହ୍ନିଆଲୁଅ ପଡ଼ିଥାଏ । ଝରକା  
ଦେଇ ଅନ୍ଧାର ଗଙ୍ଗାଧର ଯାହା ଦେଖିଲା,  
ସେଥିରେ ତା’ ଦେହ ଶୀତେଇ ଉଠିଲା ।

ସେ ଦେଖିଲା, ସୁଲେଚନା କୁଅଠୁ ଟିକିଏ  
ଦୂରରେ ଠିଆହୋଇ ହାତ ଅଳ୍ପ ଆନ୍ଦୋଳନ





ଭଲ ତ ?” ଗଙ୍ଗାଧର ପଚାରିଲେ ।

“ସବୁ ଭଲ ନୁହେଁ, ବାପା...”

ଶୁଣୁର ଆଉ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଗଙ୍ଗାଧର କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ଆଗେ ଘରକୁ ଚାଲନ୍ତୁ । ସୁଲେଚନା ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ କେଡ଼େ ଖୁସୀ ହେବ !”

“ସୁଲେଚନା ? ସେ କ’ଣ ଏଠି ?” ଶୁଣୁର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ । ଗଙ୍ଗାଧର କୌଣସି ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଶୁଣୁରଙ୍କୁ ଘରକୁ ନେଇଗଲା ।

କବାଟ ଖୋଲି ତା’ ବାପାଙ୍କୁ ଦେଖି ସୁଲେଚନା ଚିତ୍କାର କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତା’ ବାପା ବି ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲେ । ଦୁହେଁ ଜ୍ଞାନ ହରାଇ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ।

ଗଙ୍ଗାଧର ଆଖପାଖ ଘରୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକି ଆଣିଲା । ସେମାନେ ଆସି ଉଭୟଙ୍କ ଉପରେ ପାଣି ଛୁଞ୍ଚି ଜ୍ଞାନ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

ପ୍ରଥମେ ଶୁଣୁରଙ୍କ ଜ୍ଞାନ ଫେରିଲା ।

ସେ ଗପିଲେ : ଗଙ୍ଗାଧର ତାଙ୍କ ଘରେ ଥିବା ବେଳେ ସେ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବୁଝିପାରିଥିଲେ ଯେ ସୁଲେଚନା ଜୁଆଁଇର ବଶେଷ୍ଟ ତରୁ ନେଉ ନାହିଁ କି ସେ ଘରରେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ତାକୁ କିଛି ଜଣା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଗଙ୍ଗାଧର ଚାଲି-ଆସିବା ପରେ ଦିନେ ସୁଲେଚନାକୁ ଧରି ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଦୂର ମନ୍ଦିରରୁ ଫେରୁଥିବା ବେଳେ ସିଏ ମନରେ ସବୁକିଛିର ଉଦୟ

କରିବା ମାତ୍ରେ ବଳେ ବଳେ କୂଅରୁ ପାଣି ବାହାରିଆସୁଛି । ତା’ପରେ ସୁଲେଚନା ଝାଡ଼ୁ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା । ଝାଡ଼ୁ ଆପଣା ଗୁପ୍ତ ଅଗଣା ପରିଷ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଗଲା ।

ତଟସ୍ଥ ହୋଇ ସେସବୁ ଦେଖୁଥାଏ ଗଙ୍ଗାଧର । ଯେତେବେଳେ ସୁଲେଚନା କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଫେରିଆସୁଛି ବୋଲି ସେ ବୁଝିଲା, ସେ ନିଦର ଅଭ୍ୟାସ କରି ଶୋଇପଡ଼ିଲା ।

ପରଦିନ କ୍ଷେତରୁ ବାଟେ ବାଟେ କୌଣସି ଚାନ୍ଦିକ ଘରକୁ ଯାଇ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିବ ବୋଲି ଗଙ୍ଗାଧର ମନେ ମନେ ପ୍ରିୟ କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ବାଟରେ ଶୁଣୁର ତା’ ଘର-ଆଡ଼େ ଆସୁଥିବାର ସେ ଦେଖିଲା ।

ଆପଣ ହଠାତ କେମିତି ଆସିଗଲେ ? ସବୁ



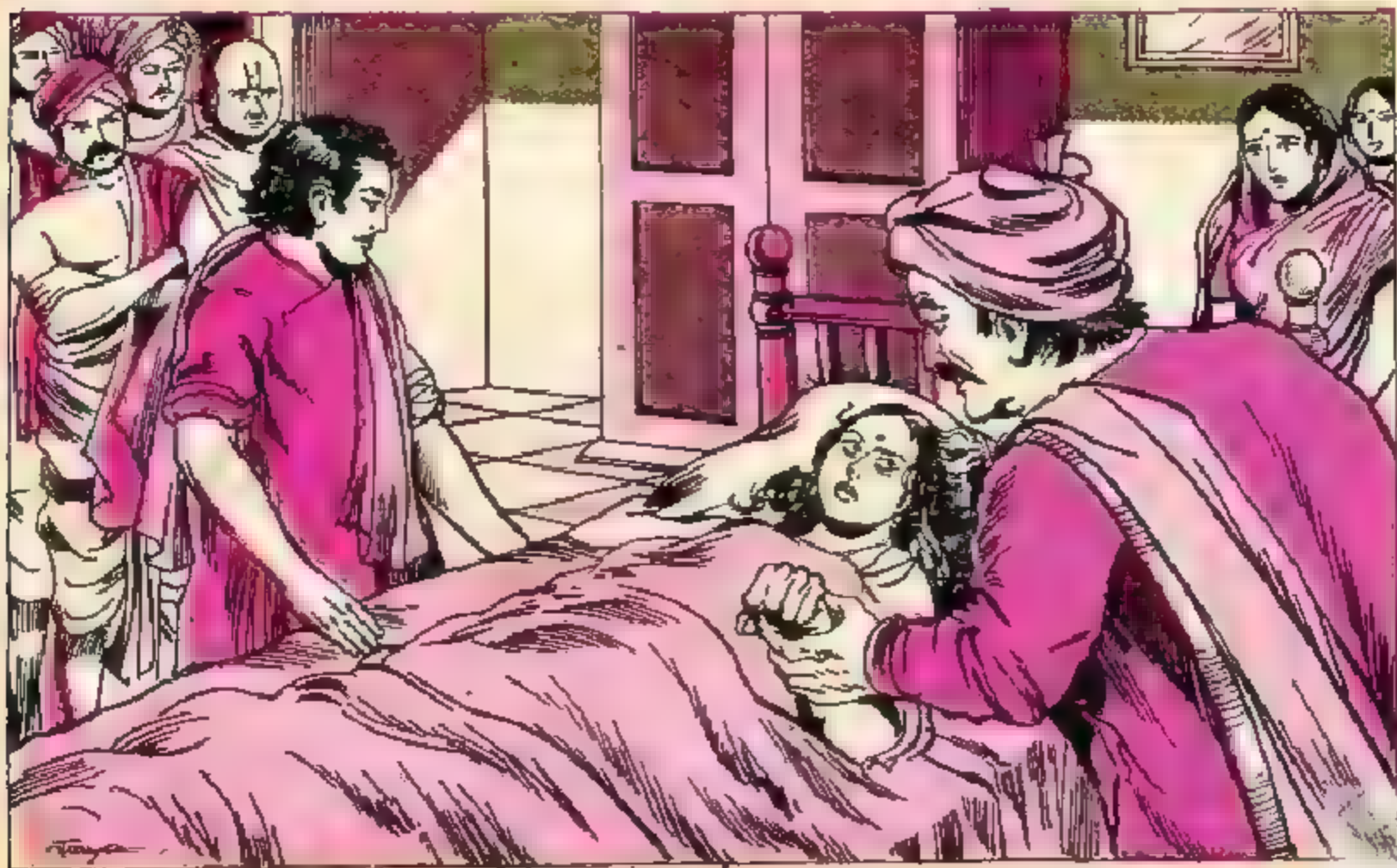
କଲ୍ ଭଳି ଉପଦେଶ ଦେଇ ଦେଇ ସେମାନେ ବାଟ ବୁଲୁଥା'ନ୍ତି । ସୁଲେଚନା ଅଜାଳିଆ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କ ଉପଦେଶ ଶୁଣୁଥାଏ ।

ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଶୁଣାନ ଭିତର ଦେଇ ଆସୁଥା'ନ୍ତି । ସୁଲେଚନା ହଠାତ୍ ବଡ଼ପାଟିରେ କହିଲା, “ବାପା ! ମୁଁ ଏଣିକି ମୋ ସ୍ବାମୀଙ୍କର ସବୁ କଥା ବୁଝିବି । ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରୁହ ।”

ସୁଲେଚନାର କଣ୍ଠସ୍ବର ଶୁଣି ତା' ବାପା ତମକି ପଡ଼ିଲେ । “ଝିଅ ! ତୋ' ସ୍ବର ଏମିତି ବଦଳିଗଲା କାହିଁକି ?” ସୁଲେଚନା ଖିଲିଖିଲି ହସି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ କହିଲା, “କହିଲି ପରା, ଏଣିକି ତାଙ୍କର ଘଟୁ ନେବି ! ନ ନେଇ କେଡ଼େ ଭଲ୍ କରୁଛି । ପୁଣି ଥରେ ଯେତେବେଳେ ସୁଯୋଗ ପାଇଛି, ସେତେବେଳେ ସୁଯୋଗର ପୂର୍ବପୂର୍ବ ଉପଯୋଗ କରିବି !”

“ଝିଅର ଅସ୍ବାଭାବକ କଥାବାଣୀ ଦେଖି ଆମେ ବୁଝିଲୁ କୌଣସି ଅଶାନ୍ତ ଆତ୍ମା ତା' ଉପରେ ସବାର ହୋଇଛି । ଆମେ ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍ ଘରକୁ ଫେରିଆସିଲୁ । ସକାଳେ ଦେଖିବା ବେଳକୁ ଘରେ ଝିଅ ନାହିଁ । ଖୋଜାଖୋଜି ରୁଲିଲା । ଦେଖିବା ବେଳକୁ ନଈକୂଳରେ ତା'ର ଲୁଗା ଖଣ୍ଡିଏ ପଡ଼ିଛି । ଆମେ ଭାବିଲୁ ଯେ ଯେଉଁ ପ୍ରେତାତ୍ମା ତା'ଉପରେ ସବାର ହୋଇଥିଲା, ସେ ତା'କୁ ନଈ ଭିତରକୁ ନେଇ-ଯାଇଛି । ଝିଅ ଆଉ ଜୀବନରେ ନାହିଁ ।”

ଟିକିଏ ରହି ତା'ପରେ ଗଙ୍ଗାଧରର ଶୁଣୁର ପୁଣି କହିଲେ, “ଏ ସମ୍ଭାଦ ଏଠାରେ ଆଣି କପରି ଦେବି, ଏହି ଚିନ୍ତାରେ କେଇଦିନ ଗଲା । ଶେଷରେ ସବୁ କହିବାକୁ ଆସି ଦେଖୁଛି, ସୁଲେଚନା ସେଦିନ ଆବଶ୍ୟ ଶ୍ରାବରେ ଯାହା





କହିଥିଲା, ସେକଥା ରକ୍ଷା କରି ଏଠାରେ ଆସି ପଡ଼ିଥିବୁ ।”

ସେ ଏକଥା କହିସାରିବା ବେଳକୁ ସୁଲେଚନା ଆଖି ଖୋଲି କୁକୁକୁକୁ ଅନାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥାଏ । ଗଙ୍ଗାଧର ତାକୁ କହିଲା, “ଦେଖ କିଏ ଆସିଛନ୍ତି !”

“ବାପା ଉପରେ ଆଖି ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ବସିତ ହୋଇ ସୁଲେଚନା କହିଲା, “ବାପା ! ମୁଁ କେଉଁଠାରେ ? ଆରେ, ଇଏ ତ ମୋ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଘର । ଏଠାକୁ ମୁଁ କେତେବେଳେ ଆସିଲି ?”

ଗଙ୍ଗାଧର ଓ ତା’ ଶ୍ଵଶୁର ପରସ୍ପର ଚାହିଁ ରହିଲେ । ସୁଲେଚନା ତାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ପୁଣି ପଚାରିଲା, “ତୁମ୍ଭେମାନେ ଉତ୍ତର ଦେଉନାହିଁ କାହିଁକି ? ମୁଁ କ’ଣ ଅସୁସ୍ଥ ଥିଲି ?”

ସମସ୍ତେ ଚାହିଁଲେ ଯେ ସୁଲେଚନାକୁ ଯେଉଁ ପ୍ରେତାତ୍ମା ଆୟତ୍ତ କରି ତା’ ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ତାକୁ ଏଠାକୁ ନେଇ ଆସିଥିଲା, ସେ ତାକୁ ଛୁଡ଼ି

ଗୁଲିଗଲୁଣି । ସେମାନେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସବୁ କଥା ଖୋଲି କହିଲେ ।

ଦୁଇଦିନ ପରେ ସୁଲେଚନାର ବାପା ବିଦାୟ ନେଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଗଙ୍ଗାଧର ଏକାକୀ ବସି ଘାଟି ନିଃଶ୍ଵାସ ଗୁଡ଼ୁଥାଏ

“କାହାଣୀର ଦୁଃଖ କରୁଛି ?” ସୁଲେଚନା ପଚାରିଲା ।

“ସତ କଥା କହିଲେ, ସେହି ପ୍ରେତାତ୍ମା ପାଇଁ । ସେ ତୁମ ଉତ୍ତରେ ଥାଇ ମୋର ଏଭଳି ସେବାସବୁ କରିଥିଲା ଯେ ସେକଥା କେବେ ଭୁଲିପାରିବି ନାହିଁ ।” ଗଙ୍ଗାଧର କହିଲା ।

ସୁଲେଚନା ଲଜ୍ଜା ଅନୁଭବ କଲା । ସେହିଦିନରୁ ତା’ ନିଜ ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ ବଦଳିଗଲା । ସେ ନିଶ୍ଚା ସହକାରେ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତୁଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଗଙ୍ଗାଧର ହସି ହସି କହେ, “ଯାହାହେଉ, ପ୍ରେତାତ୍ମା ପ୍ରଭାବରେ ମୋର ମଙ୍ଗଳହିଁ ହେଲା !”







## ପଦ୍ମାବତୀ

କାମ୍ୟଦନ୍ତୀ କହେ, ସିଂହଜୟେଶ୍ଵର ରାଜା  
ବୃହଦ୍ରଥଙ୍କର ପଦ୍ମାବତୀ ନାମରେ ସୁନ୍ଦର  
ହିଅଟିଏ ଥାଏ । ସେ ପିଲାବେଳୁ ଥିଲା ଶିବ-  
ଭକ୍ତ ।

ଥରେ ଶିବ ତାକୁ ଦର୍ଶନ ଦେଇ କହିଲେ,  
ବିଷ୍ଣୁ ଅଂଶରେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି  
ତୋର ସ୍ତ୍ରୀମୀ ହେବେ । ତାଙ୍କ ବ୍ୟଗ୍ନତ ଅନ୍ୟ  
କେହି ତୋତେ ବିବାହ କରିବାକୁ ଛକ୍କା ପ୍ରକାଶ  
କରି ଆସିଲେ ସେମାନେ ଚତୁଷଶାଳୁ ସ୍ତ୍ରୀ-  
ଲୋକ ପାଲଟିଯିବେ ।”

ଏ କଥା ପଦ୍ମାବତୀ କାହାକୁ କହିଲେ ନାହିଁ ।  
କିଛି ବର୍ଷ କଟିଗଲା । ପଦ୍ମାବତୀର ବିବାହ-  
ଯୋଗ୍ୟ ବୟସ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରୁ ତା’ର  
ପିତା ସ୍ଵୟଂବର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇ ଦେଶସାର  
ଡେଇଁବା ପିଟାଇଲେ ।

ଅନେକ ରାଜ୍ୟରୁ ରାଜାମାନେ ଖବର ପାଇ  
ପଦ୍ମାବତୀର ସ୍ଵୟଂବରକୁ ଆସିଲେ । କିନ୍ତୁ

ପଦ୍ମାବତୀ ସେମାନଙ୍କର ନିକଟତର ହେବା  
ମାତ୍ରେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଲଟିଗଲେ ।

ଏ ଘଟଣାରେ ଶିବଙ୍କ କଥାର ଅଧା ସତ୍ୟ  
ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଗଲା । ପଦ୍ମାବତୀ ନିମନ୍ତେ  
ଉପସ୍ଥିତ ପାତ୍ର ନ ପାଇ ତା’ ବାପା ଭିନ୍ନଥର  
ସ୍ଵୟଂବର ସଭା ଡକାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ନିଷ୍ଫଳ  
ହେଲା ।

ପଦ୍ମାବତୀର ମନରେ ଏଇ ଚିନ୍ତା ଆସିଲା ଯେ  
ହୁଏତ ସେ କେବେ ମଧ୍ୟ ବିବାହ କରିପାରିବ  
ନାହିଁ । ଦିନେ ସେ ଉଦାସ ହୋଇ ଏକାକି  
ଉଦ୍ୟାନରେ ବସିଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଶୁଆ କାହୁଁ  
ଉଡ଼ିଆସି କହିଲା, “ରାଜକୁମାରୀ ! ଦୁଃଖ କର-  
ନାହିଁ । ତୁମର ଯିଏ ସ୍ତ୍ରୀମୀ ହେବେ ସେ  
ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦିନେ ଏଠାକୁ  
ନେଇଆସିବି ।”

ଶୁଆଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ପଦ୍ମାବତୀର  
ମନରେ ଆଶା ଓ ବିଶ୍ଵାସ ଫେରିଆସିଲା । ସେ

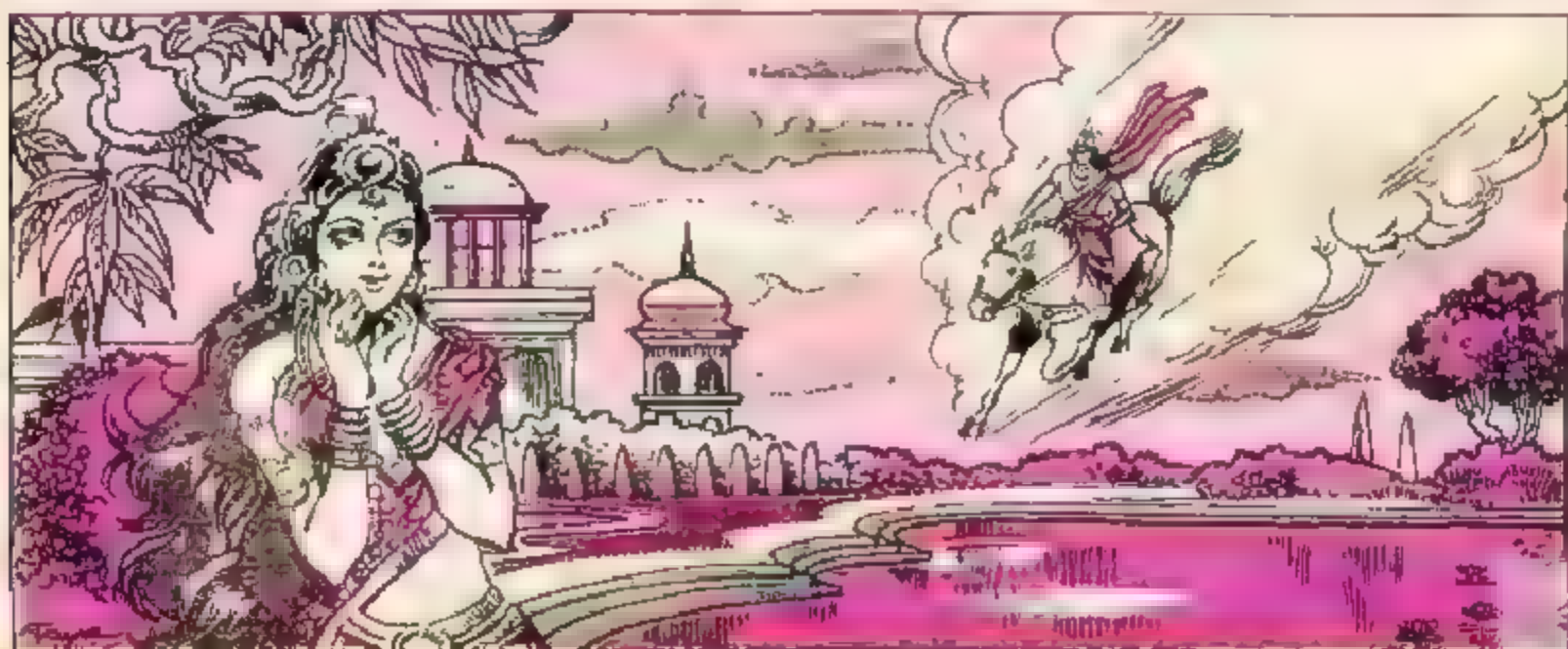


ଭବଳ, ବୋଧ ହୁଏ ଶିବଙ୍କ କଥା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ଶୁଆଟି କିଏ ?

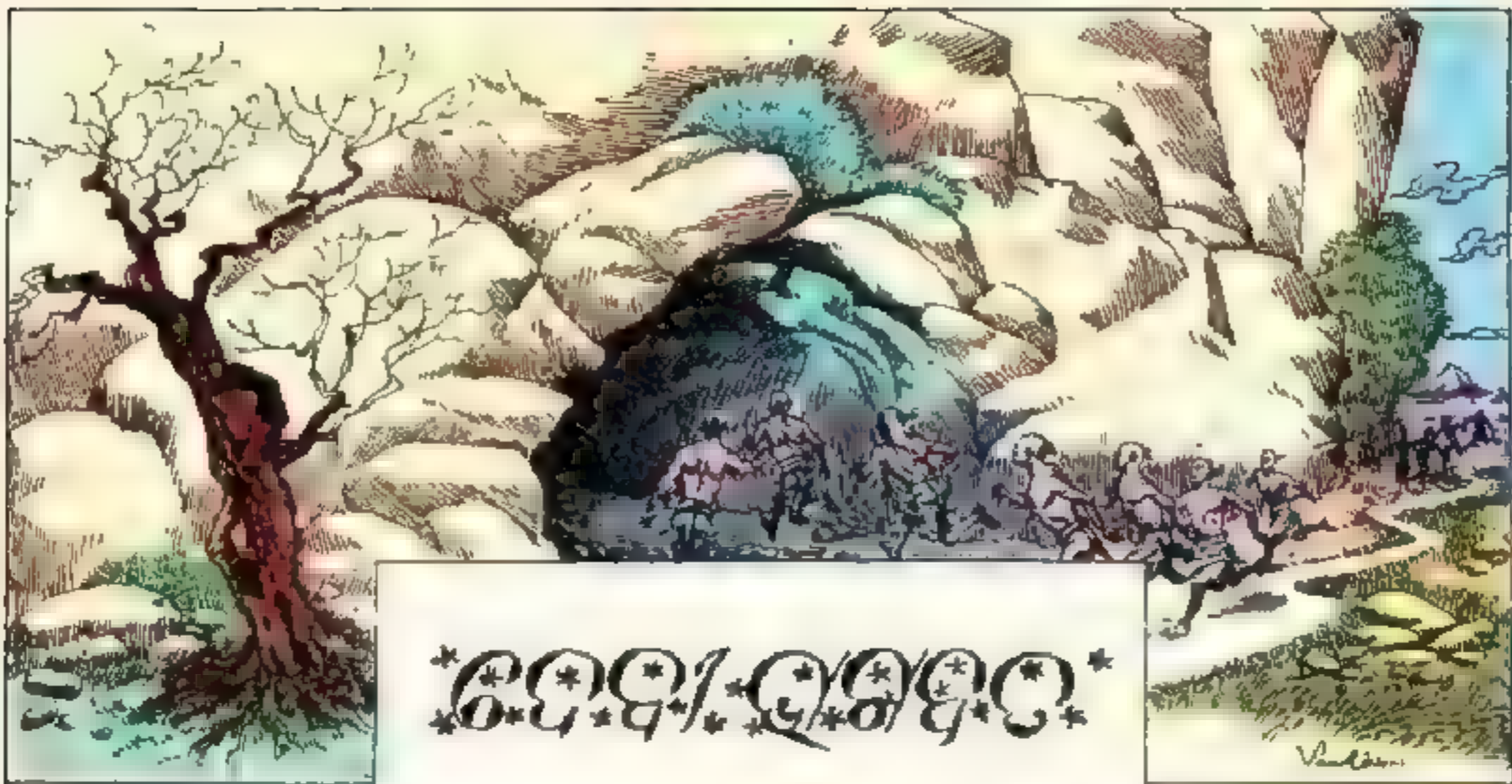
କମଳପୁରରେ ବିଷ୍ଣୁଯଶ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ରହୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର କଲ୍‌ଗା ନାମରେ ପୁଅଟିଏ ଥାଏ । ସେ ପରଶୁରାମଙ୍କ ପରି ସମସ୍ତ ବିଦ୍ୟାରେ ଥିଲେ ପାରଙ୍ଗମ । ସେ ମଧ୍ୟ ପଦ୍ମାବତୀ ପରି ଥିଲେ ଶିବଭକ୍ତ । ତାଙ୍କ ଭକ୍ତିରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଶିବ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଖଡ୍ଗ, ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ା ଓ ଗୋଟିଏ ଶୁଆ ଉପହାର ଦେଲେ । ସେହି ଶୁଆଟିହିଁ ସିଂହଳ ଯାଇଥିଲା ଓ ପଦ୍ମାବତୀ ସହିତ ଦେଖା କରିଥିଲା । ସେ ପଦ୍ମାବତୀକୁ କଲ୍‌ଗା ବିଷୟ ଶୁଣାଇ ପୁଣି ଫେରିଆସି କଲ୍‌ଗାକୁ କହିଲା, “ରାଜକୁମାର, ସିଂହଳ ରାଜକୁମାରୀ ପଦ୍ମାବତୀ ଅଶାବ ସୁନ୍ଦରୀ ଓ ଗୁଣବତୀ । ସେ କେବଳ ତୁମ୍ଭର ନିମନ୍ତେହିଁ ଯୋଗ୍ୟପାତ୍ରୀ ।”

ଏ କଥା ଶୁଣି କଲ୍‌ଗାଙ୍କ ମନରେ ପଦ୍ମାବତୀ

ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଜନ୍ମିଲା । ସେ ଚତୁଷଶାତ୍ରୁ ସିଂହଳକୁ ଗଲେ ଓ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଆସିଥିବା ପଦ୍ମାବତୀ ସହିତ ଉଦ୍ୟାନରେହିଁ ଦେଖା କଲେ । ପଦ୍ମାବତୀର ଏତେ ନିକଟକୁ ଆସି ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀରୂପ ଦେଲା ନାହିଁ, ପଦ୍ମାବତୀ ବୁଝିଗଲା ଯେ ସେଇ ହେଉଛନ୍ତି ତା’ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପତି । ସେ ସମସ୍ତ କଥା ଯାଇ ନିଜର ପିତାକୁ ଜଣାଇଲା । ରାଜା ତ ଏହା ଅନେକ ଦିନରୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଶୁଣି ହୋଇ ଖୁବ୍ ଆଡ଼ମ୍ବର ସହକାରେ ଦୁହିଁଙ୍କର ବିବାହ ଦେଲେ । ଏହି ଶୁଭ ଅବସରରେ ସ୍ତ୍ରୀରୂପରେ ଥିବା ରାଜକୁମାରୀମାନେ କଲ୍‌ଗାକୁ ନିବେଦନ କଲେ କି ସେମାନେ ଯେପରି ନିଜନିଜର ପୁତ୍ର ରୂପ ପାଇପାରନ୍ତି । କଲ୍‌ଗା କହିଲେ ଯଦି ସେମାନେ ରେବା ନଦୀରେ ସ୍ନାନ କରିବେ ତେବେ ନିଜନିଜର ପୁତ୍ରରୂପ ଫେରିପାଇବେ । ସେମାନେ ସେହିପରି କଲେ ।







## \*ଦେବୀରାଜପୁତ୍ର\*

ବିଶ୍ୱାତ ହେଁହେଁ ବାଣରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି-  
ଥିଲେ କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟ । ସେ ଅସାଧାରଣ  
ଶୌର୍ଯ୍ୟ ଓ ପରାକ୍ରମର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ ।  
ତାଙ୍କର ସହସ୍ର ହସ୍ତ ଥିଲା । ସେ ଅନେକ  
ପ୍ରକାର ଯଜ୍ଞ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଉଦାର ଭାବରେ  
ଦାନ ଦକ୍ଷିଣା ଦେଉଥିଲେ । ଦଣ୍ଡହେତୁ ତାଙ୍କର  
ଗୁରୁ ଥିଲେ । ଭୁଗୁ ଥିଲେ ତାଙ୍କ ପୁରୋହିତ ।  
କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ନିକଟରୁ ଦାନ ପାଇ ଭୁଗୁ  
ଖୁବ୍ ବିଭବୀନ୍ ହୋଇଉଠିଥିଲେ ।

ସଦୃଶନ ପମାନ ପାଏ ନାହିଁ । କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟ  
ସିନା ଏଡ଼େ ଯୋଗ୍ୟ ରାଜା ଥିଲେ, ତାଙ୍କ  
ବାଣର ଅନ୍ୟମାନେ କିନ୍ତୁ ସେପରି ନ ଥିଲେ ।  
ସେମାନେ କଳାସ ବ୍ୟସନରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ

କରୁଥିଲେ । କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମରେ  
ଏକାଗ୍ର ରହି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କଥା  
ଜାଣୁ ନ ଥିଲେ ।

କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତାଙ୍କ ବାଧ୍ୟତା-  
ମାନେ ଦରିଦ୍ର ହୋଇଗଲେ । ସେମାନେ ଯାଇ  
ଭୁଗୁବଂଶୀମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ବିଭକ୍ତ କିଛି  
ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଇଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ।

ଭୁଗୁବଂଶୀମାନେ ରାଜପୁତ୍ରମାନଙ୍କୁ ନିଜ ସମ୍ପତ୍ତି  
ଧନ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁ ନ ଥିଲେ । ସେମାନେ  
ନିଜ ଧନତଳ ନେଇ ପାହାଡ଼ ଗୁମ୍ଫାମାନଙ୍କରେ  
ଲୁଚାଇରଖିଲେ । ରାଜପୁତ୍ରମାନେ ଯେତେବେଳେ  
ଅନୁରୋଧ କରି ଧନ ପାଇଲେ ନାହିଁ, ସେତେ-  
ବେଳେ ସେମାନେ ଯାଇ ପୁରୋହିତଙ୍କ ଘର

ହେତୁସ୍ତବଶ ସମ୍ଭାବ





ରାଜପୁଷ୍ପମାନେ ପ୍ରଥମେ ମୁନି ରୂଷିମାନଙ୍କ କଥା ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତୃପାତ କଲେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ନିଜେ ଲୁଣ୍ଠନ ଓ ହିଂସାକର୍ମରେ ମତ୍ତ ରହୁଲେ । କିନ୍ତୁ ମୁନିରୂଷିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଠିଆହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବାଧା ଦେଲେ ଓ କହିଲେ, “ଏପରି ଭାବରେ ନିଜର ସର୍ବାଙ୍ଗ ଡାକିଆଣ ନାହିଁ । ତୁମ ଗୌରବମୟ ବଂଶର ମାନ ସମ୍ମାନ ଯେତକ ଉତ୍ତର୍ଜନ ଦେଲେଣି ତ ଦେଲେଣି, ଏଣିକି ଶାନ୍ତ ହୁଅ । ପ୍ରାସାଦକୁ ଫେରିଯାଅ । ନହେଲେ ଅନୁତାପ କରବ ।”

ମୁନିମାନଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ରାଜପୁଷ୍ପମାନେ କହିଲେ, “ଆପଣମାନେ ସାଧୁ ଓ ମହାପୁରୁଷ । କିନ୍ତୁ ଆମର ଏ ପୁରୋହିତ ବଂଶର ଲୋକେ ଅସାଧୁ । ଏମାନେ ଆମର ଧନରେ ଧନ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅଥଚ ଆମ ପ୍ରତି ଏମାନଙ୍କର ଟିକିଏ ମଧ୍ୟ ପଦାନୁଭୂତି ନାହିଁ । ଧନ କ’ଣ ପୋତା ହେବା ସକାଶେ ଉଦ୍ଭିଷ୍ଟ ? ଏମାନେ ଚୋର ଭଳି ଧନ ଲୁଣ୍ଠନ ରଖିଛନ୍ତି । ଚୋରଙ୍କୁ ବଧ କରିବା ପାପ ହୋଇପାରେନା । କଥାରେ ଅଛି, ଶର୍ମ ନ ହେବା ଅର୍ଥ ଦିନେ ନା ଦିନେ ରାଜା ହାତରେ କିମ୍ବା ଚୋର ହାତରେ ପଡ଼ିବ ! ନ ହେଲେ ଅଗ୍ନିରେ ନାଶ ପିବ । ଅମେ ରାଜବଂଶୀମାନେ ଏମାନଙ୍କ ଧନ ଅପହରଣ କରିବାରେ କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ ନାହିଁ ।”

ଭଲ୍ଲସ କଲେ । ଘରେ କିଛି ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସନ୍ତାନ ପାଇ ସେମାନେ ପାହାଡ଼ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ସେଠାରେ ଥିବା ଧନସମ୍ପଦ ଲୁଚ୍ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭଗ୍ନବଂଶର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କଲେ ।

ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ରହୁଥିବା ମୁନିରୂଷିମାନେ ସେ ଘଟଣା ଦେଖି ହୈହୟ ରାଜପୁଷ୍ପମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ତୁମ୍ଭେମାନେ ରକ୍ଷକ ହୋଇ ରକ୍ଷକ କାମ କରୁଛ କିପରି ? ପୁରୋହିତ ବଂଶର ଲୋକଙ୍କୁ ତୁମେ ହତ୍ୟା କରୁଛ; ସେମାନଙ୍କ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ବି କଷଣ ଦେଉଛ, ଏଭଳି ପାପର ପରିଣାମ କ’ଣ ହୋଇପାରେ ଭବିଷ୍ୟ ତ ?”



ମୁନିଋଷିମାନଙ୍କ ସହ ଏହିପରି ଯୁକ୍ତିତର୍କ କରି ରାଜପୁତ୍ରମାନେ ପୁଣି ପାଇ ଭଗ୍ନବର୍ଣ୍ଣୀଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

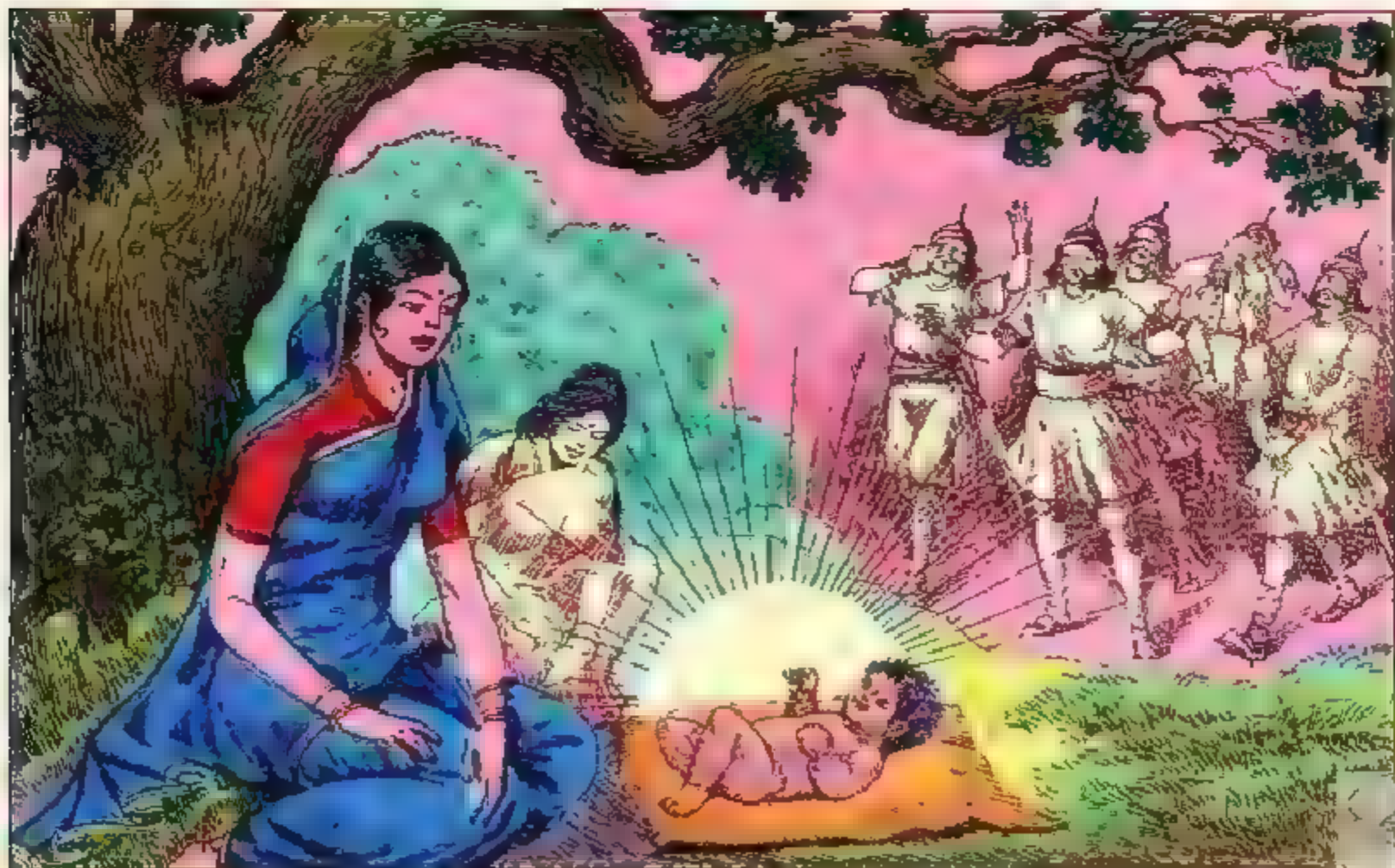
ଅର୍ଥ ମଣିଷର କେତେ ପ୍ରକାର ଅନିଷ୍ଟର ହେତୁ ହୋଇପାରେ, ଏ ଘଟଣା ତା'ର ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ । ଏକ ଦିଗରେ ଏହା ଭଗ୍ନବର୍ଣ୍ଣର ସବନାଶ କଲ, ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ଏହା ହୈହୟମାନଙ୍କୁ ପାପୀ କଲ ।

ଭଗ୍ନବାସୁମାନେ ହିମାଳୟ ପଳାଇଗଲେ । ସେଠାରେ ମଝିରେ ସେମାନେ ଗୌରୀଙ୍କ ପ୍ରତିମା ନିର୍ମାଣ କରି ନଈକୂଳରେ ସେ ପ୍ରତିମା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ତାଙ୍କ ପୂଜା ଆରାଧନା ଉତ୍ତରେ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଦିନେ ରାତିରେ ଭଗ୍ନବାସୁମାନେ ସ୍ୱପ୍ନାବସ୍ଥା ହୋଇ ଦେଖିଲେ ଦେବୀ ସେମାନଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି, “ତୁମମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣକର ଉତ୍ତୁଦ୍ଦେଶରୁ ମୋ ବିଭୂତି ନେଇ ଗୋଟିଏ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ହେବ । ସେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବ ।”

ନଦରୁ ଉଠି ଭଗ୍ନବାସୁମାନେ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।

ସ୍ୱପ୍ନ ସତ୍ୟ ହେଲା । ଦିନେ ଏକ ତେଜବାନ୍ ପୁଅ ଜଣେ ଭଗ୍ନବାସୁଠାରୁ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କଲ । ସେ ତେଜ ଏତକ ପ୍ରବଳ ଯେ ହୈହୟମାନଙ୍କର କୌଣସି ଚର ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଶିଶୁକୁ ଅନାଇଦେବା ମାତ୍ରେ ଅର ହୋଇଯାଉଥିଲା । ବେଶକୁ ହୈହୟମାନେ ସେ ଅପୂର୍ବ ଶିଶୁର







ତେବେ ସେ ସିନା ତୁମମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି  
ଫେରାଇଦେଇ ପାରିବ, ମୁଁ କରିବି କ'ଣ ?  
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯେଉଁଭଳି ଅନାଚାର କରିଛ,  
ତା'ର ତୁଳନା ନାହିଁ । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଭୃଗୁବଂଶୀ-  
ମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଛ । ବୃଦ୍ଧ ଓ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ  
ମଧ୍ୟ ବାଦ ଦେଇନାହିଁ । ଚର୍ଚ୍ଚବଂଶୀ ନାରୀମାନଙ୍କୁ  
ଯାତନା ଦେଇଛ । ତୁମମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବା  
ନିମନ୍ତେ ଏ ଶିଶୁ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଛି । ତୁମ୍ଭେ-  
ମାନେ ତାକୁ ତୁଷ୍ଟ କରିପାରିଲେ ହୁଏତ ଦୃଷ୍ଟି-  
ଶକ୍ତି ଫେରିପାଇବ ।”

ଅର୍ଯ୍ୟୁଧ (ଉତ୍ତରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ହେତୁ)  
ନାମକ ସେହି ତେଜୋମୟ ଶିଶୁପାଖରେ ହୈ-  
ହୟମାନେ ନାନା ପ୍ରକାର ବିନତି କଲେ ।  
ଶେଷକୁ ଅର୍ଯ୍ୟୁଧ କହିଲେ, “ଦେଖ ତୁମ ଭଳି  
ମୁତ୍ତମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ନିମନ୍ତେ ମୋତେ  
ଏପରି ଶକ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି । ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯଦି  
ପ୍ରକୃତରେ ନିଜ କୃତକର୍ମ ସକାଶେ ଅନୁତାପ  
କରୁଛ, ତେବେ ଦେଖଙ୍କୁ ମନେ ମନେ ପ୍ରଣାମ  
କରି ଓ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅପରାଧ ସ୍ୱୀକାର  
କରି । ମୋର ହୋଧ ଶାନ୍ତ ହୋଇଛି ।”

ହୈହୟମାନେ ଅର୍ଯ୍ୟୁଧଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁ-  
ସାରେ କାମ କଲେ ଓ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଫେରି-  
ପାଇଲେ ।

ଭରତବଂଶର ମୂଳପୁରୁଷ ହେଲେ ଭରତ ।

ସମ୍ଭାବ ଶୁଣି ତାକୁ ମାରବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ  
ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇଗଲେ ।

ସେମାନେ ଆଉ କିଛି ରକ୍ତ ନ ଦେଖି ସେ  
ଶିଶୁର ଜନମାଙ୍କୁ କରଯୋଡ଼ ହୋଇ ପ୍ରାର୍ଥନା  
କଲେ, “ଅନୁଗ୍ରହ କରି ଆମକୁ ଏ ଅନ୍ଧାରରୁ  
ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ଆମେ ଭବିଷ୍ୟତରେ କଦାପି  
ଭୃଗୁବଂଶର କୌଣସି ଲୋକ ପ୍ରତି ତଳେ ମଧ୍ୟ  
ଅନ୍ୟାୟ କରିବୁ ନାହିଁ । ଆମେ ଏଠାରୁ  
ପଳାଇଯିବୁ । ଅପଣ ଆପଣଙ୍କ ଅସାଧାରଣ  
ପୁତ୍ର ସହ ସୁଖରେ ବାସ କରୁଥାନ୍ତୁ ।”

ସନ୍ତାନର ଜନନୀ କହିଲେ, “ମୋ ପୁତ୍ର  
ଯୋଗୁ ଯଦି ତୁମମାନେ ଅନ୍ଧ ହୋଇଯାଇଛ,



ଯାଦବବଂଶର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ହେଲେ ଯଦୁ । ହୈ-  
ହୟ ବଂଶର କପରି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲେ, ସେ  
ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ କାହାଣୀ ଅଛି । ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର  
ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ରର ନାମ ରେବନ୍ତ । ସେ ଥରେ  
ଉଚ୍ଚେଶ୍ଵରୀ ଅଣ୍ଟା ଆରେହଣ କରି ବସ୍ତ୍ରକୁ  
ଦର୍ଶନ ସକାଶେ ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ଗଲେ ।

ଉଚ୍ଚେଶ୍ଵରୀକୁ ଦେଖିପକାଇଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।  
ସମୁଦ୍ରମନ୍ଥନ ବେଳେ ସାଗର ମଧ୍ୟରୁ ବାହାରି-  
ଥିଲେ ଉଚ୍ଚେଶ୍ଵରୀ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମଧ୍ୟ ସାଗର ଭିତରୁ  
ବାହାରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଉଚ୍ଚେଶ୍ଵରୀକୁ  
ନିଜର ଭାଇ ଭଳି ଦେଖୁଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରଚିନ  
ପରେ ସେ ଉଚ୍ଚେଶ୍ଵରୀକୁ ଦେଖିବାରୁ ତାଙ୍କ  
ହୃଦୟରେ ଭାଇ ପ୍ରତି ସ୍ନେହଭାବ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳିଉଠିଲା ।  
ସେ ଏକ ଧ୍ୟାନରେ ତାକୁ ଦେଖୁଥାନ୍ତି ।

ସେତିକିବେଳେ ସବୁଦିନେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବସ୍ତ୍ରକୁ  
ଆସ୍ତତ୍ୟା କରୁଥାନ୍ତି । ସେଦିନ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାଙ୍କ  
କଥା ମନେ ନ ପକାଇବାର ଦେଖି ବସ୍ତ୍ର କହି-  
ପକାଇଲେ, “ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯାହା ପ୍ରତି ଏତେ ସ୍ନେହ-  
ଶୀଳ, ସେ ତାହାରିପରି ହୋଇଗଲେ ତାଙ୍କର  
ସେ ରତ୍ନଗଦ ଶ୍ରବ କଟିଯିବ ।”

ବସ୍ତ୍ର ଏ କଥା ଜଣିବା ମାତ୍ରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚମକି-  
ପଡ଼ିଲେ । “ମୁଁ କ’ଣ ତେବେ ଅଶ୍ଵରୂପ  
ପାଇବି ?” ସେ ବସ୍ତ୍ରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ପ୍ରଶ୍ନ  
କଲେ ।



“ଏ ଚରାଚର ବିଶ୍ଵର ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ଆମର  
ରୂପ । ଅଶ୍ଵରୂପ ପାଇଲେ ଶକ୍ତି କ’ଣ ?” ବସ୍ତ୍ର  
ହସି କହିଲେ ।

“ମୋତେ କେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ରୂପରେ  
ରହିବାକୁ ହେବ ?” ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଚାରିଲେ ।

“ମୋହର ଭଳି ଦେଖିବାକୁ ଏକ ମାନବଶିଶୁ  
ତୁମଠାରୁ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିବ । ସେ ଶିଶୁର  
ପୃଥ୍ଵୀରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଭୂମିକା ରହିବ । ସେ  
ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ତୁମେ ତୁମ ଦିବ୍ୟରୂପ  
ଫେରିପାଇ ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ଫେରିବ ।” ବସ୍ତ୍ର  
କହିଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଅଶ୍ଵରୂପ ଧରି ଗୋଟିଏ ବଣ





ଭିତରେ ରହିବାକୁ ଡ଼େଲ । ସେଠାରେ ସେ ଶିବଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶିବ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ମା, ତୁମେ ମୋତେ କାହିଁକି ସ୍ମରଣ କରୁଛ ?”

ଅଶ୍ୱରୂପିଣୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲେ, “ବିଧିର ବିଚିତ୍ର ବିଧାନରେ ମୋର ଅଜ ଏ ଅବସ୍ଥା । ଯେଉଁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ମୋର ଏପରି ଅବସ୍ଥା ହୋଇଛି, ତାଙ୍କୁ ବା ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଜଣାଇବି କ’ଣ ? ତେଣୁ ଅପଣଙ୍କୁ ଡାକିଲି ।”

“ମୋତେ କ’ଣ କରିବାକୁ ହେବ ?” ଶିବ ଶ୍ରଦ୍ଧାଭାବରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

“ମୋତେ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ କେତେକାଳ

ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ବୁଝିପାରୁନାହିଁ । ଆପଣ ଯଦି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାଖରୁ ବୁଝି ମୋତେ କହି-ପାରନ୍ତେ, ତେବେ ମୁଁ ଉପକୃତ ହୁଅନ୍ତି ।” ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲେ ।

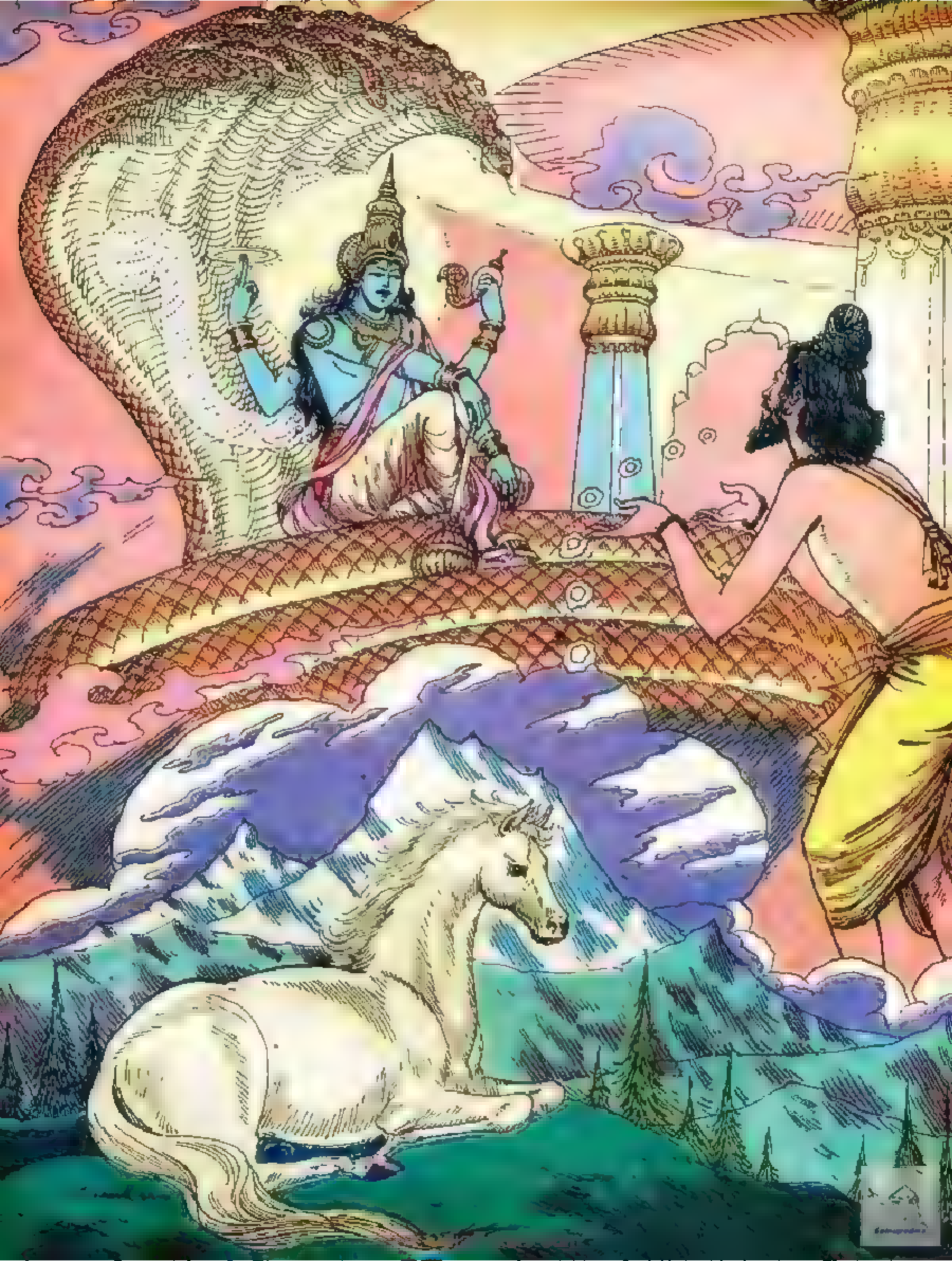
“ମା, ତୁମେ ଚିନ୍ତା କର ନାହିଁ । ତୁମେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟବାକୁ ଦେଖି ତା’ ପ୍ରତି ସ୍ୱେଦ ଅନୁଭବ କଲ ବୋଲି ତୁମକୁ ଯଦି ଅଶ୍ୱରୂପ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଡ଼େଲ, ବିଷ୍ଣୁ କ’ଣ ନିରାପଦ ରହି ପାରିବେ ? ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ତୁମର ପରି ହେବ ।” ଶିବ ହସି କହିଲେ ।

“ଆପଣ କ’ଣ କହୁଛନ୍ତି ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ ।” ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆଗ୍ରହ ହୋଇ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

“ବିଷ୍ଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମର ଅଶ୍ୱରୂପ କଥା ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଚିନ୍ତାରେ ନିମଗ୍ନ ରହି ସେ ମଧ୍ୟ ଅଶ୍ୱରୂପ ଧରି ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେ ଯାହା ହେଉ, ମୁଁ ମୋର ଦୂତ ପଠାଇ ସନ୍ଧାନ ନେଉଛି ।” ଶିବ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଏହା କହି ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ବିଦାୟ ନେଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରରୂପ ନାମକ ଜଣେ ପ୍ରମଥକୁ ଶିବ ଦୂତ କରି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରରୂପ ଯାଇ ବୈକୁଣ୍ଠରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ବିଷ୍ଣୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଅଶ୍ୱରୂପ ବିଷୟରେହିଁ ଏକାଗ୍ର ହୋଇ ବସିଥିଲେ ।







ଚନ୍ଦ୍ରର ପେଠାରେ ପଡ଼ିଥିବା ତାଙ୍କୁ କହିଲେ,  
“ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀଙ୍କୁ ଅଶ୍ବରୂପେ ଏକାକୀ ବନସ୍ଥରେ  
ବିଚରଣ କରିବାକୁ ଶୁଭଦେଇ ଆପଣ ବୈ-  
କୁଣ୍ଠରେ ରହିବା କ’ଣ ସୁନ୍ଦର ହେବ ? ଲକ୍ଷ୍ମୀ-  
ଦେବୀ ଅନୁପସ୍ଥିତ ରହିଲେ ପୃଥ୍ବୀ ତଳେ  
କିପରି ? ଶିବଙ୍କର ଲଜ୍ଜା, ଭୁରନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀଙ୍କ  
ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ ।”

ବିଷ୍ଣୁ ଦୁଇକୁ ଶିବଙ୍କ ଲଜ୍ଜା ଅନୁସାରେ  
କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ବିଦାୟ  
ଦେଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଉତ୍ତର, ଅଶ୍ବରୂପୀ  
ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ଏକାକୀ ହେବା କାରଣରୁ  
ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ବୟଂ ଅଶ୍ବ ପାଲଟିଗଲେ ଓ ପୃଥ୍ବୀକୁ  
ଆସି ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ ବିଚରଣ କରୁଥିବା ବନସ୍ଥରେ  
ପଡ଼ିଥିଲେ ।

ଯଥା ସମୟରେ ସେ ଅଶ୍ବରୂପୀ ନିକଟରୁ  
ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କଲେ ଗୋଟିଏ ନରଦେବୀ ସୁନ୍ଦର  
ସନ୍ତାନ ।

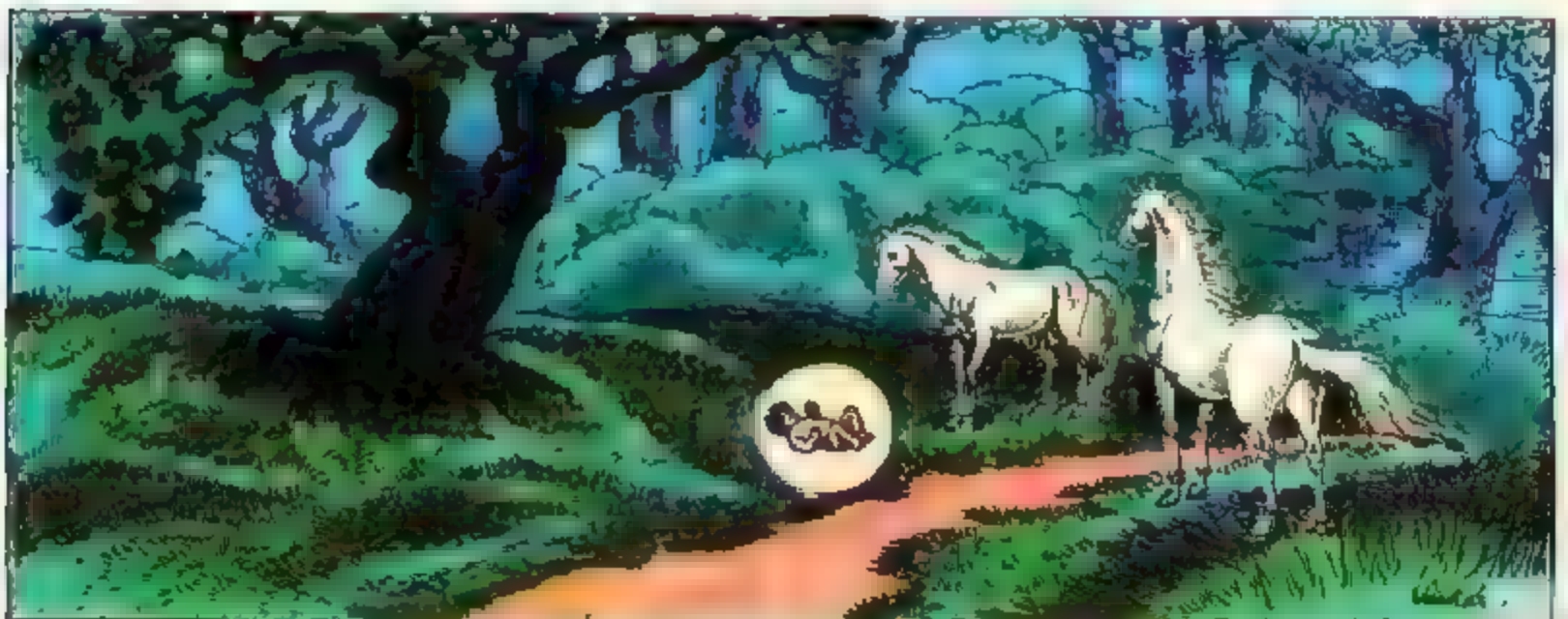
ଅଶ୍ବରୂପୀ ବିଷ୍ଣୁ କହିଲେ, “ଏଥର ବୈ-  
କୁଣ୍ଠକୁ ଫେରିଯିବାର ସମୟ ହେଲା ।”

“ଏ ନବଜାତ ସନ୍ତାନକୁ ଶୁଭ ଯିବ କିପରି ?  
କୌଣସି ଜନନୀ ପକ୍ଷରେ କ’ଣ ଏହା ସମ୍ଭବ ?”  
ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।

“ପୁଣି ପୃଥ୍ବୀର ମାୟାରେ ପଡ଼ନ୍ତୁ ?” ଅଶ୍ବ-  
ରୂପୀ ବିଷ୍ଣୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“ଏ ସନ୍ତାନ ଦେଖିବାକୁ ତୁମ ପରି । ଏହାକୁ  
ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଜନ୍ମ ଦେଇଛି, ସେତେ-  
ବେଳେ ଏହାର ରକ୍ଷା ସକାଶେ ମୁଁ ତାହା ।  
ଶୁଭଦେଇ ଯିବ କିପରି ?” ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିଜ  
ପ୍ରଶ୍ନର ସୁନ୍ଦରତ୍ବ କଲେ ।

“ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ । ଏ ଶିଶୁର ଭବିଷ୍ୟତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ  
ହୋଇଛି । ରଜା ଯଯାତିଙ୍କର ତୁଟୁ ନାମକ  
ପୁଅ ଗୋଟିଏ ସନ୍ତାନ ପାଇବା ସକାଶେ ତପ  
କରୁଛନ୍ତି । ତୁଟୁ ଯେପରି ଏ ଶିଶୁକୁ ପାଇବେ  
ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇପାରିବ ।” ବିଷ୍ଣୁ କହିଲେ ।





## ପଶୁ ଓ ମଣିଷ

ପ୍ରଦୋଷ ଓ ରବି ଦୁଇ ପ୍ରତିବେଶୀ । ପ୍ରଦୋଷର ସ୍ତ୍ରୀ ଶାନ୍ତି ଓ ରବିର ସ୍ତ୍ରୀ ବାସନ୍ତୀ ପହୁଡ଼ିନେ ଝଗଡ଼ା କରୁଥାନ୍ତି । ପାଖ ପଡ଼ୋଶୀର ଲୋକେ ସେମାନଙ୍କ ଝଗଡ଼ା ବେଶ୍ ଉପଭୋଗ କରୁଥାନ୍ତି । ଦିନେ ପ୍ରଦୋଷ ଗୋଟାଏ କୁକୁରକୁଆ ଘରକୁ ନେଇଆସିଲା । ରବି ଘରେ ବଲେଇକୁଆଟିଏ ଥାଏ । କୁକୁର ଓ ବଲେଇ ପରସ୍ପରକୁ ଦେଖି ବସୁଡ଼ୁଥାନ୍ତି ।

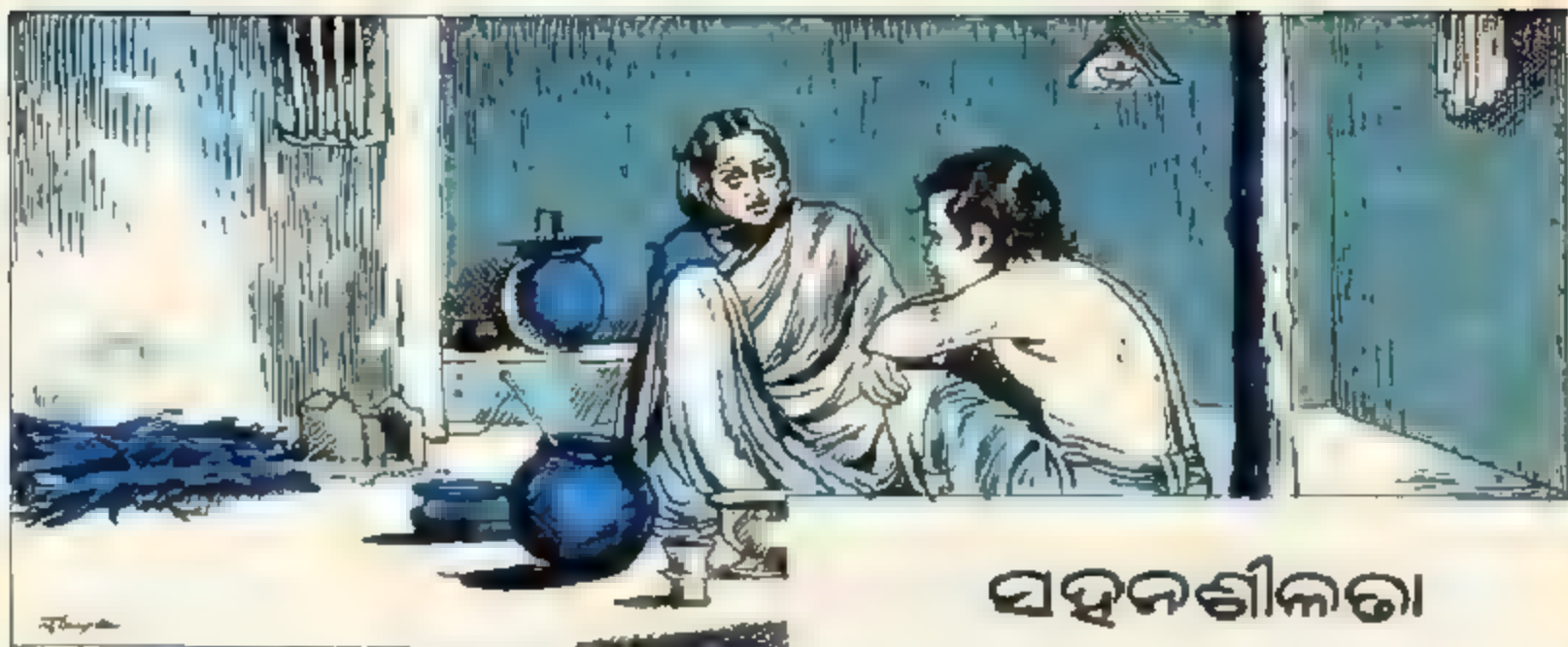
ଲୋକେ କହିବାର ଶୁଣାଗଲା, “କାହାର ବଲେଇ କୁକୁର ଏମାନେ ! ଝଗଡ଼ା ନ କରିବେ ତ କରିବେ କ’ଣ ?”

ଶାନ୍ତି ଓ ବାସନ୍ତୀ ଏହା ଶୁଣି ଲଜ୍ଜା ଅନୁଭବ କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ଝଗଡ଼ା ବନ୍ଦ ହେଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁଦିନ ଭିତରେ ଦେଖାଗଲା, କୁକୁର ଓ ବଲେଇଙ୍କ ଭିତରେ ସ୍ୱଦ ହୋଇଯାଇଛି । ଦୁହେଁ ଗୋଟାଏ ପାତ୍ରରୁ ଖାଉଛନ୍ତି, ଖେଳୁଛନ୍ତି ।

ଲୋକେ କହିଲେ, “ଦେଖ, ଦେଖ, ପଶୁଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରୀତିସ୍ୱଦ ପନୁବ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷଙ୍କ ଭିତରେ ନୁହେଁ ।” ଶାନ୍ତି ଓ ବାସନ୍ତୀ ଏ ମନ୍ତବ୍ୟ ଶୁଣିଲେ । ଏହାପରେ ହାଇ ସେମାନେ ଝଗଡ଼ା ବନ୍ଦ କଲେ ।







## ସହନଶୀଳତା

ଶ୍ୟାମ ତା' ମା'ଙ୍କ କଥାରେ ମୋଟେ ଭାବ

ଦେଉ ନ ଥାଏ । ଏଣେତେଣେ ଯାଇ  
ଦୁଷ୍ଟାମି କରୁଥାଏ । ଲୋକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଳିଆ  
କରୁଥାଏ । ହାତରେ ପଇସା ପଡ଼ିଲେ ଅପଥା  
କାମରେ ଶର୍ତ୍ତ କରିଦିଏ ।

ଦିନେ ଗାଁ ଗ୍ରାମରେ ଶ୍ୟାମ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ  
ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହ ହେଉଡ଼ା କଲ । ତାଙ୍କୁ ଦୁଇ-  
ପଦ କଡ଼ା କରି ଶୁଣାଇଦେଲ । ଉଦ୍‌ଲୋକଙ୍କ  
ଅପମାନ ଦେଖି ଗାଁର କେତେଜଣ ଲୋକ  
ଦୌଡ଼ିଆସିଲେ ଏବଂ ଶ୍ୟାମକୁ ବାଡ଼େଇବାକୁ  
ବସିଲେ ।

ସେତିକିବେଳେ ଶ୍ୟାମର ମା' ସେଠାରେ  
ପହଞ୍ଚିଯାଇ ଶ୍ୟାମ ତରଫରୁ ଉଦ୍‌ଲୋକଙ୍କୁ ଶମା  
ମାଗିଲେ; ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧୁର କଥା କହି  
ସେଠାରୁ ଫେରିଆସିଲେ । ଶ୍ୟାମକୁ ଧରି ନିଜ  
ଘରକୁ ଫେରିଲେ ।

“ସୁଅ, ତୁ ଉଦ୍‌ଲୋକଙ୍କ ସହ ଏଭଳି ଅଭଦ୍ଧ

ବ୍ୟବହାର କଲୁ କିପରି ?” ମା' ପଚାରିଲେ ।

“ମା', ସେ ପ୍ରଥମେ ମୋ ସହ ଶରୀର  
ବ୍ୟବହାର କଲେ ।” ଶ୍ୟାମ କହିଲ ।

“ସୁଅ, ସେ ବଡ଼ଲୋକ । ସେ ଶରୀର  
ବ୍ୟବହାର କଲେ ମଧ୍ୟ ତୁ ସହିଯିବା ଉଚିତ  
ଥିଲା ।” ମା' କହିଲେ ।

“ସହ ନ ଗଲେ କ'ଣ ହେବ ?” ଶ୍ୟାମ  
ପଚାରିଲା ।

“ସହ ନ ଗଲେ ସମସ୍ତେ ତୋହରି ଉପରେ  
ଭାରିବେ । ତୋତେ ମୁଁ ଏ ଖାଇବାକୁ ମିଳିବ  
ନାହିଁ ।” ମା' କହିଲେ ।

“ମା, ମୁଁ ଧନୀଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଳି କଲେ  
ତୁମେ ବି ମୋତେ ଖାଇବାକୁ ଦେବ ନାହିଁ ?”  
ଶ୍ୟାମ ମା'ଙ୍କ ପାଖକୁ ଲାଗିଯାଇ ପଚାରିଲା ।

ମା' ତାକୁ ଗେଲ କରି ଦୁଃଖପୂର୍ଣ୍ଣ କଣ୍ଠରେ  
କହିଲେ, “ବାପ, ମୁଁ ସିନା ତୋତେ ଖାଇବାକୁ  
ଦେବି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବଞ୍ଚିବି କେତେ ଦିନ ? ମୋ



ପରେ ତୋତେ ତ ପୁଣି ଦୁନିଆ ଉପରେ ନରୁର କରି ତଳିବାକୁ ହେବ !”

ମା’ଙ୍କର ଏକଥା ଶ୍ୟାମ ମନରେ ଏପରି ରେଖାପାତ କଲା ଯେ ସେହିଦିନରୁ ତା’ର ଆରୁର ବ୍ୟବହାର ବୃଦ୍ଧତାବଳୀ ବଦଳିଗଲା । ସେ ଦୁଇବର୍ଷ! ଏକ ଗ୍ରାମରେ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପାଖରେ ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ ସକାଶେ ଯାଇ ରହିଲା ।

ପଣ୍ଡିତ ତାକୁ ମାଗଣା ପଢ଼ାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆହାର ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ସକାଶେ ଶ୍ୟାମକୁ ସେ ଗାଁର ଲୋକଙ୍କ ଘରେ କାମଦାନ କରିଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଥାଏ । ଦିନେ ହୁଏତ କାହା ବାଡ଼ିରେ ପୋଷା ଖୋଳା ହେଉଛି- ଶ୍ୟାମ ସେଥିରେ କେଇଦିନ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ତାଙ୍କ ଘରେ ଗଣ୍ଡେ ଖାଏ । ହୁଏତ କାହା ଘରେ ମହୋତ୍ସବ ହେଉଛି । ଶ୍ୟାମ ଯାଇ

ବେଷେଇବାସରେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ବଦଳରେ ମୁଁ ଏ ଆହାର ପାଏ ।

ଶ୍ୟାମର ପାଠ ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁହିଁ ତା’ ମା’ ମରିଗଲେ । ଶ୍ୟାମ ବହୁତ ଆତାତ ପାଇଲା । କିନ୍ତୁ ପୁଣି ଶୁଭୁଙ୍କ ଗାଁକୁ ଫେରିଆସି ପାଠ-ପଢ଼ାରେ ମନ ଦେଲା ।

ସେ ଗାଁରେ ଥାଏ ରାମ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ପିଲା । ସେ ଯେମିତି ଚଗଲା, ସେମିତି କଳିଆ-ଖୋର । ଦିନେ ତା’ ମା’ ତାକୁ କହିଲେ, “ତୋହରି ବୟସର ପିଲା ଶ୍ୟାମ । କିନ୍ତୁ ସେ କେଡ଼େ ପରଶ୍ରମ ନ କରୁଛି, ପୁଣି କେଡ଼େ ମନଦେଇ ପାଠ ନ ପଢ଼ୁଛି ! ଆହୁରି ବଡ଼ କଥା ତାକୁ ଯିଏ ଯାହା କହୁ, ସେ କିନ୍ତୁ କାହାକୁ ଜବାବ୍ ଦେବାର ମୁଁ ଶୁଣିନାହିଁ ।

ରାମ ଶ୍ୟାମର ପ୍ରଶଂସା ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଥିଲା ।



ସେ କୌତୂହଳୀ ହୋଇ ଶ୍ୟାମ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଲା । ଦିନେ ଶ୍ୟାମ ଜଣକ ବଗିଚାରେ ପାଣି ଦେଉଥାଏ । ମାଲିକ ତାକୁ କହିଲେ, “ହଇରେ, ତୁ ଏତେ ପାଣି ଦେଲେ ଗଛମୂଳ ସନ୍ତୁଷ୍ଟିବ ନାହିଁ ?”

ପରଦିନ ତାଙ୍କର ବଗିଚାରେ ଶ୍ୟାମ କମ୍ ପରିମାଣରେ ପାଣିଦେବାରୁ ମାଲିକଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଖି କହିଲେ, “ହଇରେ ପିଲା ! ଏତେ କମ୍ ପାଣି ଦେଲେ ଗଛମୂଳ ଶୁଣିଯିବ ନାହିଁ ?”

ତହିଁ ପରଦିନ ଶ୍ୟାମ ଜଣକ ପିଲାକୁ ଧରି-ଥାଏ । ପିଲାର ବାପା କହିଲେ, “ସବୁବେଳେ ପିଲାକୁ ଧରିଛୁ କାହିଁକି ? ସେ ରୁଲି ଶିଖିବ କେମିତି ?”

ଶ୍ୟାମ ପିଲାକୁ ତଳେ ଛାଡ଼ିଦେଲା । କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ପିଲାର ମା’ ଆସି କହିଲେ, “ଯଦି ପିଲା ତଳେ ଚାଲିବ, ତେବେ ତୁ କରୁଛୁ କ’ଣ ?”

ରାମ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା, ଶ୍ୟାମ କାହାକୁ ପଦେ ବୋଲି କିଛି କହୁ ନାହିଁ ।

ବେଳ ଉଣି ରାମ ତାକୁ ପଚାରିଲା, “ଲେକେ ଏଡ଼େ ଅନ୍ୟାୟ ହୁକୁମ ଦେଉଛନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ତୁ ପ୍ରତିବାଦ କରୁନାହୁଁ କାହିଁକି ?”

“ସେମାନେ ଅନ୍ୟାୟ କହୁନାହାନ୍ତି । ନିଜ ନିଜ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କହୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ କଥା ଉପରେ ଜୋର ନ ଦେଇ ସେମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ କ’ଣ ଅଛି ଦେଖେ । ସେମାନେ ମୋତେ ସ୍ନେହରେ ଦେଖନ୍ତି ବୋଲି ସିନା ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛନ୍ତି !” ଶ୍ୟାମ କହିଲା ।

ରାମ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ତା’ପରେ କହିଲା, “କିନ୍ତୁ ଭାଇ, ମୋତେ କେନ୍ଦ୍ର ପଦେ କଡ଼ା କରି କହିଲେ ମୁଁ ଦୁଇପଦ ଶୁଣାଇଦିଏ ।”

ଶ୍ୟାମ ଫାର୍ବନଶ୍ୱାସ ଛୁଡ଼ି କହିଲା, “ହଁ ଭାଇ, ମୋ ମା’ ବଞ୍ଚିଥିବା ଯାଏ ମୁଁ ବି ସେମିତି କରୁଥିଲି !”

ଏକଥା ରାମ ମନରୁ ସହଜରେ ଗଲା ନାହିଁ । ମା’ କେଡ଼େ ବଡ଼ ସାହସର ଉତ୍ତର, ସେ ତାହା ବୁଝିଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମା’ଙ୍କ କଥା ମାନି ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ସହନଶୀଳ ହେବାକୁ ଶିଖିଲା ।





## ପ୍ରତିକାର

କଲ୍ୟାଣସିଂହ ସେ କେବଳ କୃପଣ ଥିଲା, ତାହା ନୁହେଁ, ସେ ଲୋକକୁ ହରକତ କରିବାରେ ଖୁବ୍ ସୁଖ ପାଇଥିଲା ।

ରାତିରେ ସେ ଦୁଇ ଚନ୍ଦ୍ରଧର ଭାଙ୍ଗି ନିଜ ସିନ୍ଦୂର ଖୋଲି ଟଙ୍କାପଇସା ସୁରକ୍ଷିତ ଅଛି କି ନା ଦେଖୁଥାଏ । ଭିକ୍ଷା କରି ନିଜ ଘର କବାଟ, ଆଲମିଶ କବାଟ ଖୁବ୍ ଶବ୍ଦ କରି ବନ୍ଦ କରୁଥାଏ ।

ପାଖ ଘରର ଲୋକଙ୍କ ନିକଟରେ ସେ ଶବ୍ଦ ଯୋଗୁଁ ଖୁବ୍ ବ୍ୟାପାତ ଘଟୁଥାଏ । ସେଇଆ ଥିଲା କଲ୍ୟାଣସିଂହର ଆନନ୍ଦ ।

ଘରେ କଲ୍ୟାଣସିଂହର ପଡ଼ୋଶୀଘରକୁ ଜଣେ ଅତିଥି ଆସିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ରାତିରେ ଭଲ ନିଦ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେ ସାଗୁରାତି କଲ୍ୟାଣସିଂହର ଉପଦ୍ରବ ଶୁଣିଲେ ଓ ସକାଳେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ସବୁ କଥା ବୁଝିଲେ ।

ସେ ଯାଇ କଲ୍ୟାଣସିଂହକୁ ଭେଟି କହିଲେ, “ସାର, ଆଖପାଖର ଲୋକେ ତୁମ ଯୋଗୁଁ ସିନା ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶୋଇପାରୁନାହାନ୍ତି !”

“କିପରି ?” କଲ୍ୟାଣସିଂହ ଅଶ୍ରୁଣ ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

“ତୁମେ ରାତିରେ କାରମ୍ବାର ଜାଗି ଶବ୍ଦ କରି ଦୋଇ ଏ ଆଡ଼କୁ ସ୍ପେର ଆସନ୍ତି ନାହିଁ ।” ଅତିଥି କହିଲେ । କଲ୍ୟାଣସିଂହ ତେଣିକି ଆଉ ଶବ୍ଦ କରିବାର ଶୁଣାଗଲା ନାହିଁ ।



# ଚିନ୍ତା-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା : ପୁରସ୍କାର ଟ ୨୫

ପୁରସ୍କୃତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୮୦ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ



- ★ ଭାରତୀୟ ଚିନ୍ତା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ଦୁଇ ବର୍ଷ ଧାତ୍ତରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ ।
- ★ ଜୁଲାଇ ୧୦ ପୂର୍ବ ପରିଚୟୋକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହେବ ।
- ★ ସଂଖ୍ୟାଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ପାଇଁ ଟ ୨୫୦୦ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନିତ ।
- ★ ପରିଚୟୋକ୍ତି ସହ ପ୍ରେସ୍‌କଲ ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟାଫିକ୍ସରେ ଲେଖା ହେଇ (ସେଥିରେ ଅନ୍ୟ କଥା ରହିବା ଅନୁଚିତ) ଜୟମାମୁଁ ଫାଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ଚନ୍ଦାମାମା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର, ମାଡ୍ରାସ-୬୦୦୦୧୭ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

## ମେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ପଳ

ପ୍ରଥମ ଚିନ୍ତା : "କହନ୍ତି ଗୁରୁଜ୍ଞ ଭବିଷ୍ୟତମାନେ ନିଜ କାମ ସବୁ କରିନ୍ତି ନିଜେ,

ଦ୍ଵିତୀୟ ଚିନ୍ତା : ଏହିକ ଅବୁଝା କୁନାଟା ଅମର ସେକଥା କି ଅରେ ମନରେ ହେଜେ !"

ପୁରସ୍କାର ବିଜୟୀ : ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଦାସ, ବାରିକ ।

ବିଜୟୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।



చందమామ ఇతివేదిక తాతా

తాతా చందమామ పత్రిక

తాతా చందమామ పత్రిక



Chandamama is published in  
TWELVE INDIAN Languages  
including English: educating and  
entertaining millions of readers.  
Our SINHALA Language edition  
is now dedicated to delight the  
children of SRILANKA

**CHANDAMAMA**

the magazine for children  
makes the young and old WISE.



తాతా **CHANDAMAMA** చాందీవా



# मुफ्त ! मुफ्त !! मुफ्त !!!

हमारी कंपनी ने पूरे हिंदुस्तान में बहुत नाम कमाया है. पांच साल गारंटी का माल पहले पहल हमने ही बनाया है. पंद्रह साल की कोशिश और तजुबों के बाद हमने यह माल बनाया है. हिंदुस्तान की तमाम कंपनियों में हमारी कंपनी एकदम बड़ी है. हमारी कंपनी के समस्त जेवरों की सूची तथा उनके मूल्य आप घर बैठे ही मुफ्त मंगा सकते हैं. हमारे बहुमूल्य कैटलाग को देखकर आप अपनी मनपसंद चीज सिर्फ नंबर लिखकर बी.पी.पी.



ESTD. 1963

**MERI GOLD COVERING WORKS**

P. B. No. 1405, No. 14, Ranganathan ST., T. Nagar, Madras-600017.



○ ○ ○ ○ ○

3151R-22-00





# ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ... ଅସଲି ଲାଭ

ଫୁଲ, ଆସିଲେଣି  
କେତେ ପୁରୁ ବାଟ !

ହଁ... କୋର ଆଉ  
ମିଶେଇଛି କିଛି ଗାଈ !



ହେ ଯେନା ! କେଉଁ କାଳିଆ ଶଳାକାଟି,  
ବିହୁଁ କିଆଣି ସବୁ ଶ୍ଵେତ ଶ୍ଵେତ ପିଲାଙ୍କୁ !



ହଁ ! ପରିମୁଖ ପରି ଜନଲି  
ଖୋଲି ସରୁଛି ସବୁ  
କାହା ଦିଶୁଛି ଖରାପ ଆଉ  
ସେଟି ଖୋଲିମାଲି କିରାଟ



ଶ୍ୟାମ କେନା ଆଉ  
ପିଲାଙ୍କୁ ସକେନା  
ପିଆ ବୁଝିଲେ,



ଆସଲି ପରିମୁଖ ମାଡ଼ରେ ନୁଁ ସବୁ ପରୁଟି ଶୁଆଇ.



ମାଡ଼ି ଖାଇ ସପନାସ ଖାସଲେ,  
ପଡ଼ିଲା ମାଟିରେ, ଶାଢ଼ି ମିଲିଯିବ ସବୁ,  
ଆଉ ନ ଠକିବି କା'ରେ.



ଆଉ ଏତେ ପରା ଆମେ ପିଲାଙ୍କୁ  
ପରିମୁଖ ଆସଲି,  
ଚୁଟାନ୍ତି ହେତ ମଡ଼ିଆ ସ୍ଵାଦର ପରିମୁଖ  
ଗୋଲି.



ରସାଳ,  
ମଧୁର,  
ମଜାଦାର

**ପାପଲି**

**ପରିମୁଖ**

ଫୁଲର ସ୍ଵାଦଭରା  
ମିଠାଗୋଲି



ଓ ଫୁଲର ସ୍ଵାଦରେ ଭରା  
ରାସବେରୀ, ସପୁରୀ, କାଶୋରି  
ଲେସୁ କମଳା ଲେସୁ ଓ ମୌସୁରୀ ।